

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII.

Ljubljana, 17. oktobra 1940.

Štev. 42 (574)

Danes:

Vojnogospodarski potencial Japonske

(Gl. str. 9)

Kjer čuvaj spi, tat bedi.

Japonski pregovor

DRUŽINSKI TEDNIK
Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 846. Telefon št. 33 52.
— Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.598. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA
1/2 leta 20 din, 1/3 leta 40 din, vse leto 80 din.
V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnine se plačati vnaprej.

CENE OGLASOV
V tekstnem delu: enostolpčna petilna vrsta ali njen prostor (višina 8 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu 4 50 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi davek povode po posebi. Pri večkratnem naročilu popust.

V Ljubljani, 16. oktobra

DOGODKI NA BALKANU

Nemci čez Bolgarijo? — Stališče Turčije. — Rusija se opredeljuje

Balkanski polotok stopa od dne do dne bolj v ospredje. Že zadnjič smo zapisali, da bo pošiljanje nemškega vojaštva v Romunijo v zvezi z Brennerskim sestankom med Hitlerjem in Mussolinijem. Zveza med obema dogodkoma postaja tem očitnejša, čim bolj se pozornost sveta obrača proti Balkanu.

Kateri je končni cilj nemškega prodiranja na evropski jugovzhod?

V prejšnji številki smo zapisali, da evropska vojna izpreminja smer. Nemško-angleška letalska fronta nad Veliko Britanijo, smo rekli, prehaja vse bolj v statično stanje in zato se je nemška fronta obrnila drugam.

Ista utegne biti zastran italijansko-angleških bojov v egiptovski puščavi, s to razliko, da je nemški napad veljal glavi in srcu britanskega imperija — Londonu in matičnemu otočju — italijanski pa pljučem: britanskim postojankam v Sredozemskem morju in Suez, vratom na Vzhod.

Z izpremembo smeri nemškega napada se je bržčas izpremenil tudi prvotni cilj: osvojitvev britanskega otočja je utegnila stopiti v ozadje, njeno mesto je pa zvezela nova varianta naskoka na britanski Vzhod, varianta prodiranja čez Balkan.

Iz Romunije drži pot po suhem v Bolgarijo, iz Bolgarije v evropsko Turčijo in na Dardanele. To bi bila prva etapa. Čez azijsko Turčijo pelje pot v Sirijo in Palestino in dalje na Suez, proti vzhodu pa v Irak in Iran, domovino petroleja.

Ni dvoma, da je petrolej eden izmed ciljev nove nemške ofenzive, ni pa nedvomno, ali je tudi glavni cilj. Nemčija se je preveč temeljito in predolgo pripravljala in založila za vojno, da bi mogla biti že danes v stiski zastran te dragocene tekočine. Vrhu tega dobiva kolikor toliko petroleja iz Rusije, izdatno pa iz Romunije (čeprav velja pripomniti, da je same romunske petrolejske produkcije premalo za nemško motorizirano vojno). A prav z zasedbo romunskih vrelcev jih Nemčija spravlja v nevarnost, saj jih angleška sredozemska letala (Ciper!) lahko bombardirajo, kakor hitro se Romunija odkrito ustopi v protiangliško fronto. Možno je torej dvoje: 1. ali Nemčija računa, da bo mogla iz Romunije tako hitro prodrati do obeh petrolejskih vodov v Siriji in Palestini, da ji morebitna izguba romunskega petroleja ne bo zmedla računov, ali pa 2. petrolej ni glavni cilj nemškega prodiranja čez Balkan.

Naj že bo kakor hoče, tajiti se ne dá, da se med vsemi balkanskimi državami najbolj čuti ogroženo Turčija. Res da drži pot iz Romunije v Malo Azijo najprej čez Bolgarijo; toda v Sofiji vlada že več ko eno generacijo nemška orientacija in bolgarska vlada ji ni ničesar bolj ne želita, kakor z nemško pomočjo uresničiti revizionistična stremjenja. Na Turškem je slika bistveno drugačna kakor pred 26 leti: Turčija ima pakt z Anglijo, razen tega pa ve, da bi jo zmagovita Bolgarija izrinila iz Evrope. Že zato je njena zveza z Grčijo več kakor krpa papirja.

Na dlani je vprašanje, kakšno je politično razmerje med Turčijo in Sovjetsko Rusijo. O tej stvari bomo v zadnjih dveh letih toliko protislovnih teorij, da je prav, če pribijemo eno ali dve elementarni resnici.

Rusija stremi že stoletja in stoletja za izhodom iz Črnega morja. Dardanele so glavni cilj ruske politike od tistega dne, odkar se je mogočna evrazijska država zavedala svoje moči... in nemoči. V svetovno vojno Rusija ni šla samo zato, da je pomagala svoji zaveznici Srbiji; predvsem je šla vanjo zato, da dobi vendar že prosto pot v Sredozemlje. Boljševiška revolucija jo je spravila ob sad, ki je bil skoraj že v dosegu njenih rok. Toda revolucija je dala samo lepo pretvezo dotedanjima zaveznicama Rusije — Angliji in Franciji — da sta jo spravili ob plačilo za njene žrtve. Tudi če bi bil Petrograd do konca ostal zvest Londonu in Parizu, Carigrada vendarle ne bi bil dobil; mlačna in hoté premalo energično in pomankljivo izvedena dardanelska ekspedicija zaveznikov to dokazuje.

Po revoluciji se je nova Rusija zaprla vase, se notranje organizirala, na zunan pa čakala. Lani je pričakala prvi uspeh: dobila je ruski del Poljske. Letos v januarju je pričakala

ZEMLJEVID BALKANSKEGA POLOTOKA IN ZAHODNEGA DELA AZIJSKE TURČIJE

drugi uspeh: izhod iz finskega zaliva. Spomladi je pričakala tretji uspeh: oobila je baltičske države. Poleti je pričakala četrti uspeh: dobila je Besarabijo. Potem se je zdelo, da se je stvar začela obracati: Romunija se je naslonila na Nemčijo in Italijo, izgubila Transilvanijo, dobila pa nemško vojaštvo. Šen Moskve o Dardanelah se je jel čedalje bolj izpreminjati v utopijo. Kljub temu je ostala neizpodbitna elementarna resnica: Rusija stremi na Dardanele, stremi tja iz imperialistič-

Vojne okoliščine v afriški puščavi so docela drugačne kakor na evropskih tleh. Gornja slika kaže primitivno taborišče nekega britanskega pehotnega polka v zahodnem Egiptu.

nih nagibov, stremi pa še bolj iz golih življenjskih interesov.

Ali bo ta cilj dosegla?

Ne bomo se spuščali na spolzki teren ugibanja in prerokovanja. Hoteli bi pribiti le še drugo elementarno resnico, logično prav tako, kakor je prva politično-psihološka: Če že Rusija sama ne dobi Dardanel, si jih vsaj nobena druga velesila ne sme prilastiti. Morska ožina mora priti v ruske roke, ali naj jih pa obdrži sorazmerno slabotna Turčija: tako sodijo v Moskvi.

Zato ni prav razumljivo, zakaj naj bi bila Sovjetska Rusija proti Turčiji.

Kakšno je pa stališče Turčije?

Poslušajmo Turke same!

V soboto je uradni ankarski radio podal veleznačilno izjavo, tem značilnejšo, ker so jo po soglasnih poročilih iz turške prestolnice sestavili generalštabni častniki turške kopenske armade, vojne mornarice in letalstva. Izjava pravi dobesedno:

»Če misli Nemčija prodirati v Egipt čez turška tla, naj ve, da ne bo našla gladke poti. Nasprotno, morala bo spoznati, da se je lotila zelo težkega početja. Pot čez Anatolijo stražita dva milijona bajonetov; toda Nemčija ne bo trčila samo ob vojaškemu, ampak tudi ob kar najodločnejši politični odpor. Brez ovinkov lahko napovemo, da bo, če bi Nemčija zapletla Turčijo v svoje načrte, nastala cela vrsta usodnih političnih zapletljajev. Ne dá se tajiti, da stoji Balkan in celo Sovjetska Rusija, po videzu so-deč, na robu nepričakovane vojne. Prihodnjih štirinajst dni bo najbrže prineslo pomemben razvoj. Počakajmo, kaj se bo zgodilo.«

Podobno piše tudi turški tisk. List Aksam, glasilo ljudske stranke (edine politične organizacije v novi Turčiji), pravi: »Stojimo tik pred velikimi dogodki. Če bo treba, bo Turčija z vso odločnostjo branila svojo neodvisnost.«

Zanimiva novica prihaja iz Moskve. Po dolgih dnevih molka ali pa nepomembnih in stereotipnih poluradnih izjav je tradicionalno skrivnostna sovjetska zunanja politika nekoliko odgrnila tenčico, za katero skriva svoje težnje in načrte. V tork popoldne je namreč uradna sovjetska poročevalska agencija TASS izdala tole uradno poročilo:

Danski list Politiken razširja vest svojega berlinskega dopisnika, da je sovjetska vlada o pravem času in vnaprej dobila obvestilo, da bo Nemčija poslala vojaštvo v Romunijo in da je Kremelj dobil informacije tudi o ciljih in obsegu v Romunijo poslani nemške vojske.

TASS je pobaščen izjaviti, da ta vest danskega lista ne ustreza dejstvom.

Nič manj značilno ni drugo uradno poročilo TASSa, objavljeno takisto ta tork:

Agencija Reuter je priobčila vest lista Daily Telegraph, da se med Anglijo, Turčijo, Sovjetsko zvezo, Jugoslavijo in Grčijo više pogajanja v zvezi z nemško ekspanzijo proti vzhodu. TASS je pobaščen izjaviti, da ta vest ne ustreza dejstvom in da je popolnoma izmišljena.

Omeniti velja tudi tole poročilo ameriških poročevalskih agencij Associated Press in United Press iz Bukarešte:

Sovjetska Rusija je obljubila Turčiji vsaj moralno podporo, če bi Nemčija in Italija pritiskali nanjo.

Ni nezanimivo, zabeležiti še dve poročili iz Bukarešte, čeprav moramo pripomniti, da je treba zadnje čase sprejemati vse novice iz romunske prestolnice s primernimi pridržki. Prvo poročilo pravi:

Posvetovanja med zastopniki Turčije in Sovjetske Rusije zbuja v bukreških diplomatskih krogih vtis, da bi se Sovjetska zveza utegnila zdaj odločiti, v katero stran bo dokončno usmerila svojo zunanjo politiko: Romunski vojaški krogi so ugotovili, da so sovjetska vrhovna vojaška oblastva izdala v Besarabiji in Bukovini razne varnostne ukrepe. Tako se n. pr. potrjujejo glasovi o izpraznitvi Cernovic. (United Press.)

Drugo poročilo:

Nadaljevanje na 3. str. v 1. stolpcu

Za našo svobodu smo pripravljeni umreti!

V nedeljo so v Skoplju krstili 12 novih jadralnih letal. Slovesnosti so se udeležili mnogoštevilni odličniki, med njimi zastopnik kralja, predsednik vlade Cvetković, vojni minister general Nedić, minister za telesno vzgojo Pantić, poveljnik letalstva general Mirković in drugi. Navzočnost teh osebnosti je bila stovesnosti še prav posebno obeležje.

Ko so letala krstili, je imel vojni minister pomemben govor. Med drugim je dejal: »Tu je vsaka ped zemlje namočena z najplemenitejšo krvjo srbskega naroda. V tej klasični zemlji so vzklile najbolj zvišene misli, s katerimi se je srbski narod stoletja branil. Srbski narod je pravičen in noče tujega, a tudi ne dá svojega. V tem se srbski narod razlikuje od drugih. Nikdar in od nikogar ni pričakoval, da bi mu kaj podaril. Vse si je priboril s sabljo in svojo krvjo. Nismo bogati z blagom, bogati pa smo z našo slavo, našo svobodo in našo pravico, da živimo. Pripravljeni smo za te dobrine umreti. To sem vam hotel in moral brez oklevanja povedati. Tudi to lepo modro nebo, ki ga vsak dan gledamo, tudi to je naše in je dokaz naše pravice do dediščine naših žrtev. Tudi to nebo mora biti svobodno, ker je to nebo najlepše nebo v Evropi. Ker ga res ljubite kakor svoje življenje in ker ga hočete ohraniti našega, ga boste branili s svojimi prsi in s krili letal.«

Prav tako pomemben govor je imel tudi predsednik vlade Cvetković. Med drugim je dejal: »S ponosom gledamo na našo mladino, ki je pripravljena v danem trenutku, ko bi domovina zahtevala, žrtvovati se do zadnjega branika in varovati naše narodno nebo. Za državno obrambo je pa zlasti potrebno duhovno zedinjenje naroda. Sodelovati morajo vse sile naroda, da se bo ustvarilo zadovoljstvo vseh državljanov. V notranjem delu smo se za trenutek ustavili, ker so današnje razmere take, da smo morali vso skrb posvetiti ohranitvi naše neodvisnosti, naši domovini. Danes je največje in najtrdnije orožje občutek državljanstva, da je na svoji zemlji zadovoljen, občutek, da je to, kar ima, njegovo, in da mora to varovati in braniti. Vsem drugim vprašanjem, vsem drugim željam bomo lahko zadostili, če imamo to, kar je temeljno — svojo domovino.

Danes, ko se polagajo temelji novemu redu, je naš narod poln discipliniranosti, poln časti in ponosa, gospodarsko močan, socialno uravnovan in zadovoljen. Zato more s polno pravico pričakovati, da bo v tem novem redu dobil ono mesto, ki mu po njegovih življenjskih sili pripada. Gospodarska povezanost s sosedi v teh težkih časih gospodarskih pretresljajev v Evropi mora biti podlaga v vseh področjih našega narodnega gospodarskega življenja. Samo v skupnosti, samo v skupnem delu in v veliki jugoslovanski domovini je moči zagotoviti boljše blagostanje, boljše dni in boljše življenje nam vsem.«

Politični tednik

Kdo so prijatelji osi? Rimski list »Il Tevere« je objavil zemljevid evropskih držav po odnosih do Nemčije in Italije. Med prijateljske države naševa list Madžarsko, Rumunijo, Jugoslavijo, Slovaško, Bolgarijo, Španijo in Finsko. Sovražni državi sta Anglija in Grčija, dočim spada Turčija med države, ki se še niso opredelile.

Madžari o sklepih na Brennerju. V svetu je povzročil veliko pozornost uvidnik v uradnem glasilu madžarske vlade »Pester Lloyd«. Govor je o namerah držav osi. Najprej nameravajo

Najnovejše zdravilo proti profinu

Bakreno-cinkaste zapestnice baje preženejo iz telesa revmatične bolečine

Beograd, oktobra.

Slovenca, ki bi zdaj prišel v Beograd, bi se gotovo čudno zdelo, ko bi videl, da nosi malone vsak tretji Beograjec na roki nekam nenavadno zapestnico iz bakrenih in cinkastih ploščic. Takšne zapestnice nosijo v Beogradu zastopniki vseh slojev: odvetniki in njih sluge, profesorji, dijaki, dojljice, kuharice, milostljive, vsi, samo zdravniki ne. Kaj naj pomeni ta najnovejša epidemija?

Kako so prišle te zapestnice v Beograd? Na to vprašanje bi vam dva Beograjčana ne odgovorila enako. Nekateri trdijo, da je prišla ta mesec neka dama iz Berlina in imela na rokah prav takšno zapestnico, ki je o njej trdila, da jo je ozdravila revmatizma. Baje ji je to zapestnico pripel na roko sam profesor neke znane nemške klinike, kjer so jo ozdravili strašnih bolečin, ki jih povzroča profin.

Drug Beograjec bi vam pa morda tole povedal: v Rusiji so pred svetovno vojno nosili takšne zapestnice na rokah in nogah. Čeprav je tam zelo hladno, vendar ni bilo dosti revmatikov, to pa baje samo zato, ker so ljudje nosili take čudotvorne zapestnice.

Naj bo že tako ali drugače, dejstvo je in ostane, da je ves Beograd pre-

plavljen z zapestnicami iz bakrenih in pocinkanih ploščic, in da jih nosijo Beograjčani na rokah in nogah, da celo na trebuhu. In še bolj čudno je, da ljudje, bodisi intelektualci, bodisi preprosti, neizobraženi ljudje, prisegajo nanje. Mnogi bolniki, ki že dolgo let bolehalo za hudim revmatizmom, trdijo, da so jim zapestnice pregnale iz udov najhujše bolečine.

Kdo pa izdeluje te čudovite zapestnice, ki jih v Beogradu srečujemo v vsakem koraku? Izdelujejo jih ključavnice iz čisto navadnega materiala, iz bakrenih žic in cinkastih trakov. Na nekakšnem nakovalu ključavnice skujejo baker in cink v ploščice, jih povežejo med seboj in zapestnica je gotova. Takšne zapestnice, ki so si podobne kakor jajce jajcu, vidiš povsod: vise po trafikah, v kioskih, kjer prodajajo časopise, v izloženih oknih drogerij in celo lekarn, pri frizerjih jih lahko kupiš, pa tudi modne hiše jih že imajo. Na vogalih jih prodajajo prodajalci, tako da res nisi v zadregi zanje.

Epidemija se je pa jela širiti tudi v notranjost države in v tujino. Beograjski ključavnice že dobivajo naročila iz Bolgarije in Turčije, pa tudi iz mest v notranjosti države. Dela imajo toliko, da ga komaj zmagujejo. Sami ne verjamejo kaj prida v čudotvorno moč zapestnic, toda ker je po-

slala ta obrt njih drugi kruh, marno izdelujejo zapestnice in jih v velikem številu prodajajo. Kaj pa pravi medicina o tem nenavadnem »zdravilu«? Neki zdravnik, torej zastopnik menda edinega sloja, ki ga še ni zajela nova mrzlica, je takole dejal:

»V medicini je vprašanje zdravljenja revmatičnih bolečin še nereseno. Doslej tudi točno ne vemo, katere bolečine lahko zanesljivo označimo za revmatične in katere imajo svoj izvor drugje, morda v sruu, morda v žolčnem mehurju, nikakor pa ne na površini telesa. Tudi zdravljenje revmatičnih bolečin z električnim tokom še ni docela dognano. Nedvoumno je, da elektroterapija lahko v mnogih primerih pomaga, v vseh pa prav gotovo ne. Za zdravljenje z električnim tokom je potreben izvor galvanskega toka ali pa visokofrekvenčnega toka. Četudi nekateri trdijo, da nastaja pri dotiku cinka in bakra na zapestnicah ta tok — kar je pa popolnoma nemogoče — bi bil ta tok tako šibak, da ne bi imel prav nobenega vpliva na bolečo telo.

Razen psihičnega vpliva torej zapestnice ne morejo vplivati na revmatične bolečine in jih omiliti, pa če ljudje to še tako zatrjujejo. Epidemija zapestnic je torej samo zelo zanimiv primer sugestije mase v naši prestolnici.

Nov spor med Rumunijo in Madžarsko, Rumunska delegacija v Budimpešti je izročila madžarski delegaciji spomenico, v kateri navaja, da Rumunje v Madžarom prepuščenem ozemlju v trumah pobijajo in da se sploh z njimi postopa, kakor da bi bili brezpravni. Zato je rumunska vlada pristojna službami se sklepov dunajske razsodbe in je pri nemški in italijanski vladi prosila za posredovanje. Za posredovanje je prosila tudi madžarska vlada.

Letalska vojna. Angleži in Nemci so se menda pri letalskih napadih začeli zadnje dni posluževati druge taktike. Napadi so postali srditejši, razdejanja hušja, kljub temu so pa izgube letal manjše. Nemška poročila prikazujejo znatno hujše izgube na angleški strani kakor na svoji, dočim govore Angleži, da so na obeh straneh približno enake. Tudi zatrjujejo angleška poročila o hudih razdejanjih v notranjosti Nem-

vojnih žrtev. Zato se je tudi prepričal, da se lahko vojna tako razširi in zavzame tak obseg, kakor se pred letom dni ni nikomur sanjalo.

Dogodki na jugovzhodu Evrope. Po pisanju nevtralnega tiska se na evropskem jugovzhodu pripravljajo veliki dogodki. V prihodu nemške vojske v Rumunijo vidijo priprave za napad proti Palestini in bližnjim petrolejskim vrelcem pri Mosulu in dalje proti Egiptu. Po tej poti, tako pravi madžarski tisk, bi bilo lažje priti v Suez kakor iz Kirenajke. V Rumuniji je menda že 45.000 nemških vojakov, pravi uradno poročilo rumunske agencije Rador, ki tudi pristavlja, da je v Bukarešti prislo več eskader nemških težkih bombnikov. Nad Bukarešto je v paradnem poletu krožilo 150 nemških letal. Rumunske oblasti so začele še ostreje nastopati proti angleškemu državljanom v Rumuniji. Zaradi tega so se Angleži začeli naglo izseljevati. Polovica osebja angleškega poslanstva je že zapustila Rumunijo. V Turčiji in Grčiji so zaradi dogodkov v Rumuniji hudo zaskrbljeni. Turčija se posvetuje z maloazijskimi državami, z Grki, a tudi s sovjeti. V italijanskih krogih zatrjujejo, da se Turčiji ne bo posrečilo skleniti sporazuma s sovjetske vlade objavila, da so sovjetska vlada ni bila od nobene strani obveščena, da nameravajo priti v Rumunijo nemške čete. Ista agencija je tudi demantirala kot docela izmišljene vesti, po katerih naj bi se Anglija, Turčija, Sovjetska zveza, Jugoslavija in Grčija pogajale o ukrepih v zvezi z nemško ekspanzijo proti vzhodu.

Pomorska bitka pri Malti. Italijansko vrhovno poveljstvo je objavilo, da so tri italijanske torpedovke v noči od 11. na 12. oktobra napadle angleško brodogradnjo pri Malti. V boju so Italijani izgubili dve torpedovki po 600 ton in enega rušilca s 1400 tonami. Angleži so izgubili križarko vrste »Neptun« (7270 ton). Italijanska letala so naslednji dan s težkimi bombami poškodovala dve veliki angleški vojni ladji.

Po treh dneh molka je angleška admiraliteta objavila, da je angleška lahka križarka »Ajax« (znana iz spopada z »Grofom Speejem«, op. ur.) 12. oktobra 100 km južno od Sicilije napadla tri italijanske rušilce in dva takoj potopila. Kmalu zatem je na-

OKVIRJI
za
SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

čije, dočim Nemci izjavljajo, da je na vojaških zgradbah škoda le malenkostna. Na afriškem bojišču so na dnevnem redu le napadi v manjšem številu.

Japonska začela popuščati? Ameriški vojni minister je izjavil, da so se odnosi med Združenimi državami in Japonsko v poslednjih dneh nekoliko ublažili. Amerika se kljub temu pospešeno orožuje. Utrjevalna dela na ameriških mornariških oporiščih v Tihem oceanu naglo napredujejo. Glede glasov, da namerava Japonska prevzeti mednarodno koncesijo v Šanghaju, je minister izjavil, da Združene države nikdar ne bodo brez oroženega odpora zapustile svojih koncesij.

Vojna utegne biti dolga in trda piše glasilo italijanskega zunanega ministra »Telegrafos«. V članku dalje bremo, da se je italijanski narod že privadil na razne omejitve in na liste

padla težko križarko, ki so jo spremljali štirje rušilci. Poškodovala je rušilec vrste »Artigliere« (1620 ton), ostale ladje so pa izgubile v temi. Naslednje jutro je angleška križarka »York« našla pohabljeni rušilec in ga potopila. Križarka »Ajax« je bila v boju nekoliko poškodovana. Pozneje so italijanska letala eno uro napadala angleške ladje, a niso nobene poškodovale. Štirje italijanski bombniki so bili pri tem sestreljeni. Admiraliteta zanika, da bi bila potopljena kakšna križarka vrste »Neptun«.

Novo naredb. Objavljena je bila vrsta novih naredb. Ena izmed njih se tiče varnosti plobove po Donavi. V ta namen bo sestavljen poseben odbor iz predstavnikov raznih ministrstev. Vse ladje se bodo odslej morale ravnati po navodilih tega odbora. Druga naredba daje vojnemu ministru pravico, da sme s pristankom ministrskega sveta vpoklicati obveznike pomorske vojske in sestavi iz njih, ne glede na njihove vojne razporede, posebne delovne enote. — Ministrski svet je izdal naredbu, da morajo vsi uvozniki, trgovci in izdelovalci gume v petih dneh prijaviti vse svoje zaloge gum za motorna vozila. Določilo velja tudi za lastnike motornih in drugih vozil, ki imajo nova ali rabljena gumasta kolesa.

Izreden občni zbor je imel te dni Aeroklub banovine Hrvatske, ki je z ustanovitvijo te banovine postal avtonomen. Aeroklub hoče zdaj doseči priznanje popolne stvarne avtonomije in stik s štabom letalstva. Na tem zboru so izvolili za predsednika doktorja Pliverica.

Centralo za kurivo je ustanovil na predlog trgovskega ministra ministrski svet. To centralo bo vodilo šest članov, izmed katerih bo vsak imel svojega namestnika. Nadzorstvo nad centralo bo pa vršil trgovski minister po svojem komisarju. Naloga centrala je preskrbeti prebivalstvo s kurivom, razdeliti kurivo ter določiti kraje, ki se ne morejo oskrbovati s kurivom iz svoje okolice. Vsakdo, ki bo imel več ko 50 kubičnih metrov drv na zalogi, bo moral to javiti centrali. Kdor pa tega ne bo storil, mu bo lahko centrala vzela vso zalogo v svojo korist.

5 m 20 cm visoka kornuza je zrasla na njeni kmeta Mateja Zečevića pri Sremski Mitrovici. Na tem koruznem stebelu sta bila dva storža, ki sta tehtala vsak po 2'80 kg. Kmet bo ta dva storža shranil in ju poslal na poljedelsko razstavo.

Navodila udeležencem tombole v Kranju, ki bo v nedeljo 20. oktobra ob 2. popoldne. Vse napovedi bodo razglašene po zvočnikih. Vsakdo bo lahko tudi od daleč jasno in različno slišal napovedi. Do glavnega odra bodo vodili trije prehodi, ki bodo prehodni ves čas igre. Reditelji bodo skrbeli za red. Prostor je tako odbran, da tudi deževno vreme ne bo motilo. V bližini hotela »Stare počte« bo postavljen pomožni oder, ki bo po telefonu v zvezi z glavnim odrom. Poleg table na odru bo še 8 pomožnih tabel, ki bodo omogočile kontrolo izžrebanih števil. Obiskovalci naj zaradi gneče ne silijo v bližino glavnega odra. Vsa udeležena naj označi na zgornjem robu tablice točen naslov. Igralni načrt bo letos spremenjen v toliko, da odpadejo ambe — povečano pa bo število vseh ostalih dobitkov. Dostop s kolesi v igralni prostor ne bo dovoljen. Za kolesa bodo shrambe izven igrišča. Avtobusi bodo parkirali za Narodnim domom. Vsi dopoldanski vlaki bodo ojačeni; po potrebi bodo organizirani tudi posebni vlaki. Tombola bo zaključena pred 5., tako da imajo udeleženci železniške zveze proti Mariboru, Zagrebu, Rakeku, Novemu mestu, Karlovcu, Kočevju, Vrhniki in Kamniku.

Poravnajte naročnino!

da bi tako pridobili dovolj prostora za toliko sveže zelenjave, kolikor je morejo pojesti obiskovalci in osebje letalske družbe, ki tam živi.

Po tej novi metodi je mogoče za bolnike pripraviti posebno mineralizirano sadje in povrtnino. Če je otroku potrebno več kalcija, je treba redilni raztopini dodati samo več kalcija. Isto velja tudi za druge minerale, potrebne za telesno moč in duhovno svežino.

Pridelek, ki ga je dosegel prof. Gericke s krompirjem znaša 2506 bushlov (1 bushel = dobršnih 36 litrov; stara angleška mera za žito in druge pridelke na 1 acre (1 acre = 0,40 ha). Povprečni zemljišnji pridelek krompirja je sicer 116 bushlov na 1 acre. Kemikalije, potrebne za pridelek 1 bushla paradižnikov, stanejo manj kakor 5 centov.

Kaj vse to pomeni za gospodinjstvo? To pomeni, da ji bo treba naposled plačevati dosti manj za sadje in zelenjavo. Cvetje bo cenejše. Cena obklesanih in bombaznih in drugih vlaknastih rastlin, se bo znižala. Kar je pa še važnejše: če gospodinja nabavi tank in potrebne kemikalije in če se bo držala lahko razumljivih navodil, bo lahko na svojem dvorišču pridelala vso potrebno zelenjavo.

»Diigest and Reviews«, Newyork

Listek »Družinskega tednika«

Rastline brez zemlje

Napisal dr. Jeffrey Gilbert

Umni poljedelec bodočnosti ne bo več v potu svojega obrabena kopal zemlje. Ne bo imel upognjenega hrbta, žuljavih rok in nagubanega čela. Njegova polja bodo obstajala v posebnih tankih, obdelana površina bo pa skržena na kar najmanjšo mero. Ti tanki so prav za prav odprta korita, nad katerimi je razpeta žična mreža. Na njej leži sloj katerega koli materiala, ki drži rastlinske korenine na njihovem mestu. Ta sloj je lahko lesena volna ali šota ali pa drobljen kamen, pepel ali raznovrstne druge snovi. Pod to plastjo so korenine rastlin, ki segajo v tekočo kemično zmes, globoko samo nekaj centimetrov. Nad to plastjo rastejo rastline, zelenjave, stebelca ali cvetje.

Glodalci, žuželke, plevel in sto drugih neprijetnosti, ki mučijo poljedelca na njivi, kemičnega vrtnarja nikoli ne nadlegujejo.

Vodno vrtnarstvo ima pred vsem to veliko prednost, da ni odvisno od letnih časov. V tem pogledu ima vse dobre strani današnjih steklenjakov,

V notranjosti majhnega prostora, ki ga zavzema takšen tank, utegnete videti skupino rastlin, ki so že skoraj zrele, medtem ko je druga skupina rastlin še zelena. To velja za povrtnino tiste vrste, kateri pripadajo na primer paradižniki, Veliki, zreli, rdeči in sočni sadeži so že precej godni za trg, medtem ko majhni zeleni šele rastejo. Razen gojenja takšnih enovrstnih rastlin omogoča rastlinogojstvo brez zemlje tudi gojenje drugih vrst, katerih korenine črpajo hrano iz iste kemijske raztopine.

Zaradi te mnogostranske uporabnosti se lahko na primer kumarice, krompir, čebulo, paradižniki in podobno hranijo in rastejo v istem tanku. Vendar je v mnogih primerih mogoče doseči še boljše rezultate, če za različne rastline uporabljamo posebne tanke z različnimi raztopinami.

Ta novi postopek sloni na poskusih profesorja Williama I. Gericka na kalifornijskem vseučilišču. Namesto vseučiliških steklenjakov je profesor izkoristil svoje tanke za svoje poskuse. In kakšno je postalo njegovo dvorišče! Njegove sosedo so kmalu presenetile tobačne rastline, visoke po tri do štiri metre. Kar z odprtimi usti so obstali, ko so videli, kje mu uspevata krompir in čebula, a nikjer v bližini ni bilo niti trohice prsti. Kmalu se je raznesla vest o tem čarovniku. Ljudje,

ki še nikoli niso videli, da bi človek na lestvi bral paradižnike, so hodili k njemu in fotografirali. Slike so objavili, Vrtnarji so jih videli in slišali pripovedke o gigantskih vrtnicah in gladiolah, ki so poglone iz »magičnih soli« kemijskega čarovnika.

Zdaj so vseučiliške oblasti profesorju Gericku v svojih zgradbah za rastline prepustile prostor za poskuse, medtem ko so mu poprej obračale hrbet.

Melone, kornuza in celo pšenica so dali na tem majhnem prostoru sadove, ki so zdalec prekosili najdržnejše sanje. Gerickovi poskusi v gojenju paradižnikov so zasenčili najboljše obrtne gojitelje. Na istem prostoru je pridelal štiri do šestkrat več, kakor oni. Za to ni potreboval ne pluga ne jame ne grabelj, lopate, krampa in samokolnice. Pri tem poljedelstvu ne občutiš bolečin v hrbtu, ni ti potrebno stati mnogo ur na žgočem soncu, pri njem odpade sleherno škropljenje strupov proti žuželkam in nepotrebno je kopanje krompirja iz zemlje. Postopek prof. Gericka je z vsem tem končal. Vendar kljub časnikom, radiu in listom naš kmet še ne ve, kaj je dosegel ta pionirski Kalifornijec s svojimi tanki.

Povsod v Združenih državah je zdaj veliko vrtoz brez zemlje. Nekateri

Bratom in sestram na meji — pomoč!

Na pragu letošnje zime se spomnimo posebno našega obmejnega prebivalstva ob Dravi, Muri in na Kočevskem

10. november 1940

naj bo zato namenjen narodni meji zlasti pa njeni mladini z geslom: **Mal položi dar — domu na altar!**
Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

Požar je uničil 25 vagonov prediva na posestvu industrije Tajsa v bližini Sombora. Gasilci so požar znatno omejili, vendar je zgorelo za okrog milijon dinarjev prediva.

40letnico svojega obstoja bo konec tega meseca proslavila ljubljanska gluhoemnica. Svečane proslave se bo udeležil tudi ban dr. Marko Natlačen. Ravnateljstvo gluhoemnice bo za to priložnost izdalo posebno spominsko knjigo, ki bo vsebovala opis zgodovinskega razvoja tega zavoda in 40letnega dela.

V Zagrebu razstavlja slike in skulpture klub Neodvisnih likovnih umetnikov iz Ljubljane. Za razstavo vlada v Zagrebu veliko zanimanje. Pred nekaj dnevi je razstavo obiskal inž. Košutić, predsednik HSS, in se je za nekatere umetnine zelo navdušil.

Višja šola za telesno vzgojo in njen zavod sta bila nedavno ustanovljena v Zagrebu. Ban bo še posebej določil ustroj in področje zavoda in šole ter preopisal pogoje, pod katerimi bodo gojenci lahko diplomirali. Absolventi te šole bodo dobili službe kot banovinski telovadni učitelji.

Otrok z zobmi se je rodil v Vrgorcu v Dalmaciji Anti Klariću. Otrok je zdrav in zelo močan. Dva sprednja zoba sta takšna kakor pri odraslem človeku, ostali zobje so pa tako veliki kakor pri leto dni staremu otroku.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10' — zbirko preizkušnih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica, po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinjše mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinjše torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh re-

OKVIRJENJE SLIK

velika izbira, nizke cene
IVAN GAMBERGER
LJUBLJANA, Kolodvorska 18

ceptih in vaša družina bo z vašo kuhinjo zadovoljna. Nakažite din 10' — na račun Poštne hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znakmah na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštne prosto. J. E. knjižna centrala, Ljubljana, Dvořakova 8.

Dogodki na Balkanu

Nadaljevanje s 1. strani

Bukareški vojaški krogi so izvedeli, da se vrši veliko gibanje sovjetskih motoriziranih kolon in letalstva ob Crnem morju. Enote iz Odese so dobile nalog oditi v Besarabijo. Sovjeti priznavajo, da imajo na besarski meji 20 divizij, trde pa, da so tam samo na vajah. Sovjetske čete so prekorčile Chileo, najsevernejši rokvav Donave, in prodrele do Suline, ob izlivu centralnega rokava reke. Zelo verjetno je, da bodo odtoč prodrele do Jurijevega rokava, t. j. najjužnejega rokava utja Donave. 30 km vzhodno od Galaca so sovjetske čete postavile težke baterije. (Reuter.)

Nemška agencija DNB pa poroča iz Moskve: Krasnaja zvezda, glasilo sovjetske vojske, poroča, da je maršal Timošenko, ljudski komisar za vojsko, izdal novo vojaško uredbo. List poudarja, da je uredba posebno potrebna v sedanjem negotovem času, ko mora biti sovjetska vojska pripravljena za vsak primer. Nova uredba predpisuje strožje kazni za vsak prestop, tudi če samo posredno ne bi bil v skladu z vojaško prisego.

Takšne uredbe so sicer v navadi le v obsednem stanju ali pa v vojni. Observer

Samo 28.360 turistov je bilo letos v Splitu, druga leta jih je bilo pa okrog 51.000, torej skoro še enkrat toliko. Iz te statistike se jasno vidi, kako je tujski promet na našem Jadranu zaradi zunanjih dogodkov padel.

Novo podzemsko jamo so odkrili delavci, ki delajo iz Pokleka v Podsedro novo cesto. Ko so razstreljevali desno stran hriba v Železnu, so nenadno odkrili globoko odprtino. Ko so se spustili vanjo, so ugotovili, da je globoka do 15 metrov in je v njej okrog 300 kvadratnih metrov prostora. Iz te jame vodi še več neraziskanih hodnikov, v katerih so odkrili nekaj lepih kapnikov. Jama je videti zanimiva in zato jo bodo podrobno raziskali.

V valovih Vrbsa sta utonila 40letni Srečko Bajič in njegova 16letna hči Mileva. Vozila sta se na splavu; ker se je ta po nesreči prevrnil, sta oče in hči padla v derožne valove. Ker nista znala plavati, sta utonila, še preden je prišla pomoč.

Ptice selivke že letijo preko naših krajev na jug. V hrvatskih krajih so ujeli nekaj ptic, ki so imele na nogah obročke iz različnih držav. Neki ribič je pri Sisku ujel galeba, ki je imel na nogi obroček živalskega muzeja iz Kjbenhavna na Danskem. V Begovici pri Zagrebu so pa ujeli neko zanimivo ptico s finskim obročkem.

Operaterji filma Emone so sinhronizirali zvočni film o odkritju spomenika Viteškega kralja Aleksandra v Ljubljani. Delo so izvršili v dvorani kina Uniona ob sodelovanju godbe Sloge in združenih pevskih zborov. Pri sinhroniziranju je bilo treba ne-

Naznanilo!

Letoviščarjem, izletnikom in obiskovalcem Poljske doline naznanjava, da sva se preselila iz Poljan v Ljubljano in odprla

gostilno v Bohoričevi ul. 9

Točiva dobro kapljico, na razpolago topla in mrzla jedila, ob solah domače krvavice in pečnice.

Za obisk se priporočava

Franc in Marija Maček

12 jadralskih letal so krstili pod pokroviteljstvom odposlanca Nj. Vel. kralja in drugih visokih vojaških dostojanstvenikov v Skoplju. Prvo letalo je krstil predsednik vlade Dragiša Cvetković na ime »Babunac« po planini, kjer so bile v svetovni vojni srdite četniške borbe. Drugo letalo je krstil vojni minister general Nedić, tretje minister za telesno vzgojo Pantić, ostala pa drugi predstavniki. Po izvršenem krstu so napravili še uspele polete z novimi jadralskimi letali, sledili so pa še govori.

Solo v planinskem slogu so zgradili v vasi Svetih treh kraljev pri Mariboru. Solo je zgradila Družba sv. Cirila in Metoda.

Sladkorno peso so začeli pobirati kmetje v okolici Vinkovcev. Letašnji pridelek sladkorne pese je zelo zadovoljiv. Pesa je dobra in je obilno obrodila.

Višek vseh tombolskih in loterijskih prireditvev bo

Tombola v Kranju

v nedeljo 20. oktobra

1/2 vagona bele moke ● vagon premoga
2 motorni kolesi itd.

Nabavite si tablice po din 5'—
v nedeljo bodo po din 6'—

Pričetek točno ob 2. uri pop.

šteto poskušenj, da so se poedine zvoke, ki so jih posneli že pri slovesnosti, uspešno povezali s koncertnimi točkami in obstoječimi slikami. Takšno delo so doslej izdelali v Ljubljani prvič.

Telefonska zveza Dubrovnika z Zagrebom je od pretekle srede obnovljena. Odstranjene so vse pomanjkljivosti, ki so motile telefonski promet. Izboljšali so tudi zvezo med Splitom in Sibenikom.

Potopila se je jugoslovanska ladja »Vido«, last družbe Jugolevante na Sušaku. Ladjo so zgradili leta 1906; imela je 3700 ton. Potopila se je 6. tega meseca v romunskih vodah, 18 kilometrov od Suline. Ruske obmejne oblasti so rešile 28 mornarjev s kapitanom Sidorjem Tosovičem ob izlivu Donave. Posadka bo do nadaljnjega ostala v mestu Valki pri Ismailu.

Cetrto meščansko šolo v Beogradu so nedavno odprli po naredbi prosvetnega ministra. Imenovali so že upravitelja in vse učne moči. Z novo šolo je v vsej državi 220 meščanskih šol, ki jih obiskuje zdaj približno 42 tisoč učencev.

Več vagonov starega železa nam bo prodala Nemčija, ker ima sama dovolj železa in ga lahko tudi izvaža. Če bo dobila naša industrija dovolj starega železa, bo za nekaj časa lahko krila domače potrebe.

Star samostan so našli delavci, ko so kopali podstavo za dom onemoglih vdov srbskih svečenikov v Sječji Reci pri Kosjeriću. V zemlji so našli tudi človeške kosti in svetilke.

Stare velesejmske paviljone že podirajo in bodo namesto njih zgradili novo veliko paviljonsko zgradbo. Uprava ima zdaj za prvi del gradnje novega velesejmskega prostora pripravljenih 3.700.000 din. Spomladanski velesejem bo že v novih razstavnih prostorih.

Zdravilišče in okrevališče gradijo hrvatski vojni invalidi. Iz narodnega invalidskega fonda so namenili za novo zgradbo 2.400.000 din, kar je pa premalo, ker je v vsej banovini okrog 60.000 invalidov.

78leten starček je utonil pretekli teden v Pečarovicah v Prekmurju. V naraslem potoku so otroci zapazili utopljenca. Na njihove klice je prihitel bližnji sosed in potegnil iz vode Matijo Kovača, posestnika v Pečarovicah. Starček je šel obiskat svojega sina, ki ima svoje posestvo kakšnih 250 m oddaljeno od njegove domačije. Obe posestvi loči potok, preko katerega drži ozka lesena brv. Starček je omahnil in padel v vodo.

Za 100.000 dinarjev avtomobilskih gum so pokradli neznanj tатовi iz skladišča zagrebškega letališča na Borongaju. Policija je po daljšem poizvedovanju našla pri dveh gostilničarjih nekaj gum iz letališkega skladišča in upa, da bo storilec kmalu na sledu.

Tri sedemletne deklice so zgorele v Gnjilanaš v Južni Srbiji. Med tem, ko so starši delali na polju, so si hotele deklice speči v zapuščenih kočih koruzo. Zakurile so v stari peči, pri tem so pa iz neprevidnosti zanetile ogenj. Koča se je tako hitro vnela, da niso mogle več ubežati nesreči in so vse tri zgorele.

Velik ribji lov so imeli te dni ribiči iz Splita na tako imenovane plave ribe — sardele. Ribiči iz Solje so v oveh nočeh ujeli nič manj ko tri vagone sardel, ki so jih potem prodali po sedem dinarjev kilo. Ribiči z otoka Visa so te dni prodali kar 300 sodov sardel po 11 dinarjev kilo. Tako visoke cene tem ribam niti najstarejši ribiči v teh krajih ne pomnijo.

V Meke ne bodo mogli romati naši muslimani, čeprav je to njihov vsakoletni običaj. Vojna na Sredozemskem morju je njihovo versko navado za letoš prekržala.

Hajduka Draža Gligorijevića so prijeli orožniki pri vasi Dolnjem Lukaru pri Jagodini. Na hajdukovo glavo je bila razpisana nagrada 150.000 din, ker je zagrebel več zločinov. Med njegovo tolpo in orožniki je prišlo do srdite bitke, v kateri je obležal mrtev Gligorijevićev tovariš Spasoje Darmanović. Tudi Gligorijević je bil močno ranjen.

Zadrugo za nakup šolskih knjig nameravajo ustanoviti v Zagrebu. Pretekli teden je imelo društvo Šola in dom svoj sestanek, na katerem so sklenili, da bodo ustanovili to potrebno zadrugo.

Film se je vnel med predstavo v Daruvaru in povzročil budo nesrečo. V kabini sta bila zaklenjena operater Mareš in njegov 18letni pomočnik Frančič. Frančič je zgorel, Mareš bo pa najbrže oslepel. Gledalci so se ustrašili dima in ognja in so razbili vsa okna, da so se lahko rešili iz dvorane.

Vsak dan prebere vse časopise, ki jih raznaša v Glini, Milan Dettlić. Iz časopisov upa izvedeti, kaj se je zgodilo z njegovim bratom Nenadom in sestro Vasiljo, ki sta šla po smrti staršev za kruhom in je odtejel izgubil za njima sleherno sled.

Griza razsaja po vaseh ob bosanski meji. V nekaterih vaseh leži kar po 500 bolnikov; v nekaterih hišah nimajo nobenega zdravega človeka, ki bi bolnikom lahko stregel. V vseh vaseh skupaj boluje za grizo okrog 1000 ljudi, na razpolago imajo pa samo enega zdravnika iz Gline. Griza se je razširila iz bosanske vasi Velike Kladaše, kjer leži nekaj sto bolnikov.

Tri občinske tajnike ima vas Klarija blizu Sombora. Najprej je imela tajnika Savića, ki so ga kmalu premestili. Na njegovo mesto je prišel Jovanović. Ker so pa Savića spet postavili nazaj, je občina Jovanoviću odpovedala. Ta je občino tožil in tožbo tudi dobil. Občina mu mora vsak mesec plačati tajniško plačo. Večkrat je že hotel nastopiti službo, a ga občani nočejo. Tajniške posle pa vrši neki Bibin, ki ima položaj podtajnika. Ljudje hočejo zdaj Bibina za tajnika in so Saviću odpovedali. Tudi ta je tožil in tožbo dobil. Tako ima občina tri tajnike, enega, ki je plačan in bi rad vršil svojo službo, drugega, ki je tudi plačan, a se ne briga za svoje dolžnosti, in tretjega, ki plačo dobiva in svoje delo tudi opravlja v zadovoljstvo vseh občanov.

Svojo svakinjo je ustrelil 60letni železniški delavec Ivan Hlede, doma iz Pevme pri Gorici. Že dalj časa je živel v prepriču s svojo 60letno svakinjo Ivanko Hledetovo. Odkar ji je umrl mož, ji ni hotel več plačevati najemnine za stanovanje. Ker sta oba stanovala v tako imenovanih »ruskih barakah« v Šiški, so bili prepriči na dnevnem redu. V torek jutraj je Hlede spet prišel v stanovanje svoje svakinje in postal nasilen. Prijel jo je tako močno za roko, da ji je odtrgal polovico rokava. Hledetova je zbežala iz hiše in klicala na pomoč. V tistem trenutku je pa Hlede trikrat ustrelil svojo svakinjo v hrbet, tako da ji je ena krogla pogledala pri sruu ven. Hledetova je bila takoj mrtva, prav tako tudi njen morilec, ki se je takoj nato ustrelil v sence.

Dve smrtni žrtvi je povzročila strahovita eksplozija v motorhem mlinu Josipa Kelerja v Martinčiču blizu Petrovgrada. Lastnik mlina, strojnik Laszlo, pomočnik Nikola Jost in Josip Šmitz so hoteli v mlinu pognati motor. Ker to ni šlo, so si pomagali s komprimiranim špiritom. Komaj je pa kisik začel teči v motor, je nastala strašna eksplozija. Nikola Jost je obležal na mestu mrtev, Laszlo je umrl v bolnišnici. Samo Šmitz in Keller sta ostala laže poškodovana.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Anton Keržan, poročnik konjeniške artilerije v Varaždinu, in gđc. Vera Zegarjeva, učiteljica v ščavnici. V Mariboru: g. Ivan Rajhman, tovarnar, in gđc. Ančka Zavernikova; g. Jakob Sitar, železniški uradnik, in gđc. Zofija Rebcva, diplomirana gradbena tehničarka; g. Jožef Zupanc, kazniški paznik, in gđc. Olga Močnikova; g. Friderik Tramsak, posestnik, in gđc. Vera Korenjakova; g. Anton Grosman, zasebni uradnik, in gđc. Valerija Mrvarjeva; g. Edvard Kiker, ličar državnih železnic, in gđc. Ivana Pučnikova; g. Peter Šošarić, mlinarski pomočnik, in gđc. Marija Frasova. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: Adolf Hauptman, posestnik; Drago Poljanec, uradnik Hidrografskega zavoda v Splitu; Vinko Jerina, sofer-mehanik; Matija Znidarsič, bivši učitelj jahalne šole v Ljubljani; Anton Pleško, v Robu; Marija Možekova, zasebnica. V Zičah pri Slovenskih Konjicah: Ana Nagodetova, uradnica Poštne hranilnice. V Celju: dr. Gvidon Sernec, odvetnik. V Gorenjem Logatcu: 95letna Marija Vavrovskijeva. V Letušu pri smartnem ob Paki: Marija Završnikova. V Beogradu: 88letna Antonija Roševa. V Mariboru: 63letni Josip Janžeković, mizarski delavec državnih železnic; 21letni Viktor Skledar, tkalec; 77letni Ivan Glavič, posestnik; 46letni Alojz Kramberger, železniški uradnik v pokouju; 80letni Josip Herman, železniški zavirač v pokouju. V Ormožu: 75letni Jožef Lortl, poštni nadspredovnik v pokouju. V Gorjah pri Bledu: Anton Veber, vliži železniški kontrolor v pokouju. V Okoslavcih: 93letni Andraž Jurković, posestnik. V Planini pri Rakeku: Anton Urbas, posestnik. V Medlogu pri Celju: 61letni Izidor Lesnik, posestnik. V Novi vasi: 85letni Jožef Gogala, posestnik. V Mengšlu: 87letni Peter Sirc, šolski upravitelj v pokouju in posestnik. Naše sožalje!

Kadar kupujete ASPIRIN

tablete, ne pozabite pogledati, da li vsak zavitek in vsaka posamezna tableta nosi „Bayer“jev križ, ki ga mora imeti. Ni namreč Aspirina brez „Bayer“jevega križa.

Opisno reg. št. 8. tr. 7297 od 22. marta 1940.

ŽREČALO

naših dni
Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Mimogrede

Lepe nedelje sem se peljala v vlak. V kupeju je sedela tudi gospa s šestletno hčerko. Ko sta se pripravljali za izstop in se je gospa še lepo nardečila, ji je hčerkica rekla: »Mamica, še mene našminkaj!«

In dobra, razumna mamica se je našmehnila, vzela rdečilo in z njim namazala hčerki ustnice. Ko sta odšli, je nekdo pripomnil: »Seveda, če matere že otroka navadijo šminkanja, potem ni čudno, da dekleta, ko odrastejo, v tem kar pretiravajo.«

Dijakinja

Zavednost

Vlak drvi iz Maribora proti beli Ljubljani. Na eni prvih postaj stopi v vlak starejša gospodična, ki kmalu naveže s svojo sosedo pogovor, seveda v tujem jeziku.

Kmalu nato se vlak ustavi. V vagon stopi gospa s približno dveletno hčerkico. Pristrčno se pozdravita z gospodično, ki odslej govori slovensko.

Iz razgovora izvem, da je gospodična učiteljica nekje na Štajerskem. Gospodična učiteljica, kateri daje naša država službo, nima toliko državljanstva in narodne zavesti, da bi govorila slovensko, kajti tudi njena sosedja je znala slovensko in je z neko nejevoljo govorila v tujem jeziku.

Sopotnica

V tednu Rdečega križa

Neki rudar nam piše: V večjem industrijskem kraju na Korškem je imel v tednu rdečega križa zdravnik dvakrat važno in koristno predavanje o stvareh, ki so vsakemu človeku zelo potrebne, da ve, kaj mu je storiti, preden pride do zdravnika.

Udeležba pri predavanju je bila dokaj povoljna, saj si opazil tudi ljudi iz boljše družbe. Zdravnik se je potrudil, da je tudi nekaj stvari praktično pokazal, da bi poslušalci bolje razumeli, kakor ustavitve krvi, zasnilo obvezo ran, lomljenje udov itd.

Zdi se mi, da so takšna predavanja resna in poučna za vse brez razlike stanu. Toda opazil sem, da so nekateri udeleženci mislili, da so v cirkusu, ker so ves čas skrbeli za to, da ni manjkalo smeha. Človeku, ki opazuje takšno vedenje, postane res nerodno.

I.

Bodimo obzirni

Naši meščani in kmetje vedno radi podpirajo po svojih močeh vojake, ki prihajajo na orožne vaje. Marsikdo se je že pohvalil, kako so kmetje po nekaterih krajih dobrega srca in jim privoščijo včasih kakšna jabolka, ali pa jim postrežejo poceni z mlekom. Drugače je pa bilo v neki vasi. Vasiščani so res pravi skupini in so zadrževali vojakom za skodelico žitne kave in košček kruha kar po 5 din.

Fantje jim tega niso pozabili in še zdaj marsikateri pripoveduje, kako drago je moral plačati nekaj požirkov kave. Zanimivo je pa, da so bili ti vojniki večinoma Slovenci in so morali doživeti kaj takega med svojimi ožjimi rojaki.

„Ameriški don Juan“

Ljubljenec Newyorčank
je bil navaden gangster

Doživljaji lažnega inženirja

Newyork, oktobra.

/ Newyork je te dni spet doživel veliko dogodivščino. Policija je namreč odkrila najbolj skritega in zavratnega gangstra, lažnega inženirja Freda Collingtona, ki je izvršil že na stotine zločinov in tatvin.

Mladi inženir Fred Collington je bil v vsem Newyorku znana osebnost. Bil je zmerom elegantno oblečen in zaradi njegove družabnosti so ga vsi radi imeli. Pred vsem je bil pa znan po svojih ljubezenskih dogodivščinah, tako da so ga kratko imenovali tudi »ameriškega dona Juana«. Lepi inženir je stalno menjal svoje prijateljice. Najrajši se je smukal okrog bogatih mladih vdov ali ločenk, hodil nekaj mesecev z njimi, potem se pa na

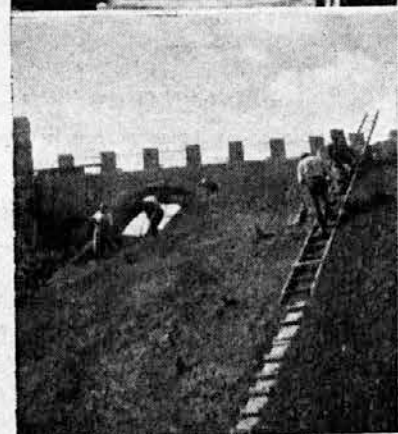
dogodivščinam enkrat za vselej napravljal konec.

Nekega večera se je Fred Collington spoznal v gledališču z bogato vdovo ameriškega tovarnarja Eleno Stevensovo. Bila je neizmerno bogata, neodvisna od nikogar, pri tem pa izredno lepa. Torej prava vaba za mladega »inženirja«. Ze po nekaj dneh so ju ljudje videli v največjih nočnih zabaviščih, skupaj sta večerjala in se vozila z avtomobilom na izprehode. Tedaj je bil ves Newyork prepričan, da je Collington tudi to ženo začaral.

Pri eni izmed takšnih avtomobilskih voženj je pa mlada vdova kar nenadoma začutila, da omedleva. Hotela je to povedati svojemu spremljevalcu, pa je že zaspala. Ko se je spet prebudila, je ležala v krasno opremljenem stanovanju Freda Collingtona. V svoje veliko presenečenje je zapazila, da je bil izginil dragoceni nakit, ki ga je nosila okrog vratu, in ves denar. Mladi inženir je seveda s svojim lepim nasmeškom skušal mlado damo potolažiti, češ da se bo nakit gotovo našel. Vse prigovarjanje in obljube pa pri razumni dami niso prav nič zalegle. Takoj je spoznala, s kom ima opravka, in se je z obljubo, da se kmalu spet vidita, poslovila in odšla.

Iz inženirjevega stanovanja je vdova takoj odšla na policijsko stražnico in prijavila tatvino. Povedala je vse okoliščine in policija je inženirja prišla. Tedaj so se Newyorčanom odprle oči. Mladi »inženir« sploh ni bil inženir, temveč nevaren gangster in član neke newyorške banditske tolpe. Ženske, ki jih je v nekaj letih oškodoval za več milijonov dolarjev, so molčale, ker so se bale velikega škandala. Zato je Collingtonova kupčija tako sijajno cvetela. Poleg tatvin je imel ameriški don Juan na vesti še nešteto drugih pregreškov. Tako so ugotovili, da je dvakrat zakrinkan izvršil vlom v neko newyorško banko in v parku okradel nekega bogatega Newyorčana.

Tako se bo moral te dni slavni »ameriški don Juan« zagovarjati pred sodiščem za celo vrsto svojih zločinov. To ga bo precej drago stalo.

Na Ljubljanskem gradu bodo delali vse do pozne jeseni pri preureditvi »šanc«. Na sliki vidimo delavce, ki pokladajo rušo na strma pobočja; rušo vozijo iz Regalijevega gaja in jo na lestvicah zabijajo z lesenimi klini v tla, da je ne bi odnesla deževje ali pa spomladanski kopneči sneg. — Foto: N. K.

kratko poslovil in sklenil prijateljstvo z drugo. Najlepše newyorške dame so ga imele rade, pri vsaki je imel uspeh.

Srečo, ki jo je imel don Juan pri newyorških lepoticah, so mu vsi moški zavidali. Nikakor niso mogli ugotoviti njegovega trika, s katerim je priklepil ženske nase. Poznali so ga po vseh newyorških nočnih lokalih; povsod je bil zmerom dobrodošel. Vendar se je nekega dne našla ženska, ki je bila pametnejša od samega dona Juana in je njegovim ljubezenskim

Lokomotiva v restavraciji

Buenos Aires, oktobra.

Te dni se je v Buenos Airesu zgodila nenavadna železniška nesreča. Na postaji Retiru pacifiške železnice je lokomotiva ranžirala vagono. Na lepem se je lokomotiva zaletela na neki kretnici v tovorni vlak, ki je pravkar vozil v postajo.

Strojvodja ne da bi stroj ustavil, je njegovo brzino še povečal, ker vlaka vse do usodnega trenutka ni opazil. Upal je, da bo lahko s strojem zavozil na sosednji tir in tako preprečil nesrečo. Toda bilo je že prepozno. Udarci je bil tako močan, da je strojvodjo vrglo s stroja, ki ga ni mogel ustaviti. Stroj je pa kar sam nadaljeval svojo vožnjo.

Lokomotiva je nadaljevala pot naravnost na postajo, porušila odbojnik, ki so stali pred postajnim hodnikom, in nadaljevala svojo pot v velik strah mnogih potnikov.

Bilo je opoldne, prav ob času, ko hodijo ljudje h kosilu. Lokomotiva se je napotila naravnost v restavracijo prvega razreda, kjer so natakariji pripravljali mize za goste. Porušila je zid jedilnice, vrata, stole, mize in vse, kar ji je bilo na poti. Sredi sobe je pa naletela na širok, močan betonski steber in se ob njem ustavila. Takrat je skočil nanjo neki strojvodja in zaprl paro.

Poleg velike materialne škode, ki jo je povzročila, ni bilo nobene večje škode, a kar je najvažnejše, nesreča ni zahtevala človeških žrtev. Kakor da se je zgodil čudež, ni nihče razen strojvodje, ki je dobil le nekoliko majhnih prask, poškodovan.

Nov rekord ruskega letalca

Moskva, oktobra.

Po poročilih moskovskih listov je znani ruski letalec Pološkin postavil nov svetovni rekord v padanju s padalom. V višini 8050 metrov je skočil iz letala, potem pa do višine 6400 metrov ni odprl padala. Živ in zdrav je spet pristal na zemlji in novinarjem povedal tole:

»Cilj mojih skokov s padalom ni bil samo postaviti nov svetovni rekord na tem polju, temveč tudi ugotoviti, kakšno hitrost ima moje telo med padanjem. Ugotovil sem, da sem padal prvih 700 metrov, preden sem odprl padalo, s hitrostjo 102 metrov na sekundo skozi zrak. Pripomniti moram, da sem tehtal z vso opremo vred 135 kg. Pozneje se je hitrost padanja zmerom bolj večala. Izračunal sem, da sem na svoji poti brez padala padal povprečno s hitrostjo 70 metrov v sekundi.«

Najmočnejši letalski motor na svetu

Newyork, oktobra.

Najmočnejši letalski motor na svetu gradijo v neki tovarni za letalske motorje v državi New Jersey. Motor bo imel 2000 konjskih sil, torej bo za 400 konjskih sil močnejši od zdanjega najmočnejšega motorja na svetu.

Takšne motorje bodo montirali na orjaške bombnike tipa »Douglas«, ki jim bo zvečal akcijski radij za 9600 kilometrov. Na to daljavo bodo letala lahko prenašala 18 ton tovora in 12 mož posadke.

Iz strahu pred operacijo pojedla 23 žebļjev

Firence, oktobra.

V bolnišnici v Firencah je neko mlado dekle iz strahu pred operacijo pojedlo 23 velikih žebļjev. Operacija je dobro uspela, a presenečenje bolniških strežnic je bilo kaj veliko, ko je dekle med bljuvanjem naroke izbljuvala tudi 5 velikih žebļjev.

Zadevo so prijavile zdravniku, ki je bolnico rentgeniziral in je našel v njenem želodcu in črevah še 18 žebļjev. Vsa zdravila niso nič pomagala. Po štirinajstih dnevih so se pokazale komplikacije in je morala bolnica drugič na operacijsko mizo. Tudi ta operacija je dobro uspela, a ubogo dekle, ki je mislilo, da se bo rešilo ene operacije, je morala prestat kar dve.

Kako je siromašna delavka postala mati mlade milijonarke

Kjöbenhavn, oktobra.

V bližini nekega mesteca na Danskem se je leta 1923. zgodila težka avtomobilska nesreča. Avtobus, ki je prevažal siromašne delavske družine, se je zaletel v drevo in se prevrnil. Ponesrečilo se je nekaj žensk in otrok. Med njimi je bila tudi tovarniška delavka Ana Lauristonova s svojo dviletno hčerko. Med tem, ko se je bila mati močno poškodovala, je ostala hčerka zdrava.

V trenutku, ko se je zgodila avtomobilska nesreča, je privozil mimo z avtomobilom neki ameriški zakonski par. Mož in žena sta vzela dekletce k sebi, šoferju sta pa dala naslov, da bi mati lahko dobila spet svojega otroka nazaj, ko bo prišla iz bolnišnice.

Ana Lauristonova je po več tednih zapustila bolnišnico. Neprenehoma je izpraševala po svoji hčerki, toda zmerom so ji odgovorili, da naj ne bo v skrbeh za njo, ker je spravljen pri dobrih ljudeh. Toda, ko je gospa hotela naslov hčerkinih dobrotnikov, je prišlo na dan, da je bil šofer izgubil listek z naslovom ameriškega para. Tako nesrečni materi ni mogel nihče povedati, kje je njena hčerka.

Minulo je sedemnajst let, a gospa Lauristonova ni ničesar zvedela o svoji hčerki. Nedavno je pa doživela veselo presenečenje. V nekem danskem časopisu je brala da je umrla v Ameriki neka zelo bogata vdova, ki je vse svoje premoženje zapustila svoji pohčerjenki, ki je doma iz Danske.

Gospa Lauristonova je zaslutila, da je to morda njena hčerka, o kateri tako dolgo ni ničesar vedela. Takoj je odpovala v Ameriko in poiskala bogato dedično. V svojem upanju se ni prevarala; bogato dekle je bila v resnici njena hči. Tako je siromašna tovarniška delavka povsem nepričakovano postala mati mlade milijonarke.

Ladja bodočnosti

San Francisco, oktobra.

Inženir Aleksander Dandini je mnenja, da so vse današnje največje ladje staromodne in za sedanji čas neprimerne. Treba bi bilo zgraditi novo ladjo bodočnosti, ki bi v vsem ustrezala današnjim velikim zahtevam tehnike.

Inženir Dandini je zgradil ladjo, ki lahko razvije hitrost 700 km na uro.

Ko so napravili z njo poskusno vožnjo po zalivu pri San Francisku, se je menda prav dobro obnesla. Moderni inženir trdi, da ta ladja celo na razburkanem morju lahko vozi s hitrostjo 500 do 700 km na uro.

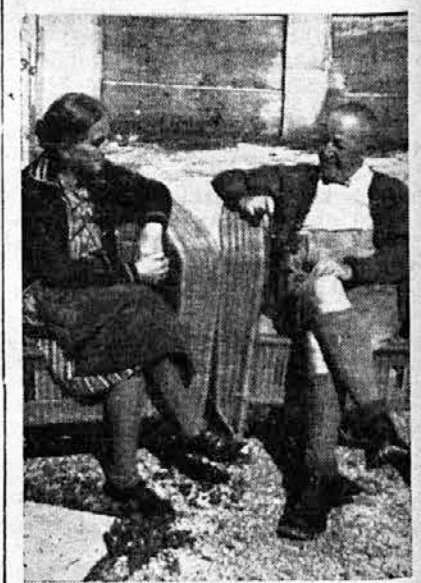
Ker imajo ladje v glavnem že stoletja isto obliko, mladi inženir je pa mnenja, da bi bilo dobro njihovo obliko modernizirati, je napravil zdaj popolnoma novo obliko ladje. Takšna ladja ne bo rezala valov, temveč se bo po njih valila. Imela bo obliko velikanske krogle, gonil jo bo pa motor, ki bo ležal na tračnicah. Na zunanji strani krogle bo imela ladja dva propelerja, ki bosta gonila ladjo, ko bo plula iz pristanišča, pozneje na širokem morju se bo pa dobesedno valila po valovih. Ko bo hotela ladja pristati, bodo spet ustavili motor in vključili delovanje propelerjev.

Tudi za potnike so na tej ladji preskrbljeni najmodernejši prostori. Model, s katerim so napravili poskusno vožnjo, je imel motor 1200 konjskih sil in je vozil s hitrostjo 700 km na uro.

Smrtonosen človeški ugriz

Atene, oktobra.

V neki vasi nedaleč od Aten sta se v gostilni sprla dva dobra prijatelja. Pod vplivom alkohola je eden izmed njiju nenadno navahnil z nožem na svojega prijatelja. Napadeni se je branil in skušal napadalca izviti nož iz

Znani alpinist in soustanovitelj Slovenskega planinskega društva gosp. Korenčan Ivan je praznoval te dni 45. letnico svojega alpinističnega udeleževanja in 40. letnico poroke s svojo družico Jelico. Jubilar je edini še živeči član planinskega kluba »Piparjev«, predhodnikov današnjega SPD. Gospod Korenčan se je prvi poročil v kapelici na Kredarici; poročil ju je pokojni triglavski župnik Jakob Aljaž.

Foto: J. Korenčan

ruk, pri tem si je pomagal tudi z zobmi in je napadalca ugriznil v dlan. Ze čez nekaj dni je napadalca zatekla roka in zdravniki so ugotovili zastrupljenje krvi. Nobena pomoč ni nič zalegla in mož je že čez nekaj ur umrl.

Zdravniki so potem o nevarnosti človeškega ugriza povedali tole: človeški ugriz je veliko nevarnejši kakor živalski. Posebno kadar so mišice napete, torej polne krvi, je ugriz smrten. Človek ima namreč v svojih ustih med zobmi nešteto strupenih klic, ki preidejo v mišičevje in se pomešajo s krvjo.

Srake žive v višini 8400 metrov

Bazel, oktobra.

Znano je, da se človek v vsakem primeru kaj kmalu prilagodi svoji okolici. Če spremenimo svoje okolje, se nam nekaj časa dozdeva čudno, potem se pa kar kmalu navadimo. Prav tako je tudi z vsemi mogočimi vrstami živali.

Ce naši planinci po neštivilnih neporih le dosežejo vrh Mont Blanca, večini izmed njih primanjkuje zraka in omedlevajo. Zato bo marsikdo mislil, da je v višini 4000 metrov življenje za človeka nemogoče. To pa ni kakor ne drži. Dosti je krajev v Aziji, pred vsem v Tibetu, kjer leže goste naseljene vasi v višini 4000 metrov ali pa še više. Nov dokaz, da se človek lahko prilagodi podnebnju in višini.

Prav tako kakor človeka je narava obdarila tudi živali. Tako je na primer tibetansko govedo pokrito po vsem telesu z gosto dlako, ki pada še celo po nogah. Iste vrste govedo, ki pa živi v nižini, te dlake nima. Tudi zajec lahko živi v višini 5000 metrov. Seveda je njegova dlaka gostejša in toplejša kakor navadnega nižinskega zajca. Celotno svinje najdemo v isti višini. Za naše oči so kaj čudne, ker so po vsem telesu pokrite z dolgo dlako. Ptice in žuželke pa žive še mnogo više. Orli in krogarji zdrže celo na višini 7000 metrov. Telo metulja, ki živi v tej višini, je pokrito z dlako. Na tej višini žive tudi pajki in mravlje.

Rekord svoje vrste v tem pogledu odnese sraka, ki živi v višini več ko 8400 metrov.

Prva slika nam kaže slovenski del državne reprezentance lahkoatletov na strehi njihovega hotela v Čarigradu. Stojijo z leve na desno: Mavsar, Klinar, Gaberšek, inž. Stepišnik, Oberšek. Sede: vodja prof. Zorga, Račič, Košir. Na srednji sliki vidimo cilj teka na 400 m. Z leve proti desni teko: Despot, Jugoslavija (2), Melih, Turčija (1). Klinar, Jugoslavija (3). — Tretja slika nam kaže zmagovalca na 1500 m in v kopju Koširja in Mavsarja na jadranski po Marmarskem morju. — Foto: M. Bokal

Svečani začetek balkanskih iger v Čarigradu z defilejem nastopajočih državnih reprezentanc. Na sliki vidimo našo državno reprezentanco, korakajočo mimo častne tribune. — Foto: M. Bokal

PARIZ PO VOJNI

Parižanke ne nosijo več svilenih nogavic

Življenje v zasedeni in nezasedeni Franciji

Paris, oktobra.

Odkar je prenehala nad Francijo največjega bogastva in blagostanja. Danes se je pa v tem pogledu precej obrnilo. Tako je najnovejša naredba vlade v nezasedeni Franciji spet vzela Francozom eno najbolj priljubljenih razvad. Prepovedala je namreč kavarnam prodajo kave po treh popoldne. Vsi, ki imajo večjo zalogo kave, so morali to takoj javiti oblastem. Strogo je med drugim določeno, kakšne sestavine sme imeti kavarna kava. Same kave sploh ne smejo kuhati. Sicer bodo pa kmalu tudi prodajo kave do treh popoldne prepovedali in bodo kavarne brez kave, kar se zelo čudno sliši.

Francija je bila pred vojno dežela najboj znanja, kako se godi njihovim bratom in sestram v nezasedeni domovini. Razni pariški listi dajejo v tem pogledu njihovi radovednosti nekaj tolažbe. Ti listi včasih prav natančno opisujejo, kakšno je življenje v Parizu. Pravi, da so nekdanje trgovine z najboljšimi delikatesami tudi zdaj že primerno založene. Občina je na srečo predpisala maksimalne cene za prodajo vseh živin in kršiteljem njihovih naredb so smerom za petami.

Francoze v zasedeni Franciji večinoma najbolj zanima, kako se godi njihovim bratom in sestram v nezasedeni domovini. Razni pariški listi dajejo v tem pogledu njihovi radovednosti nekaj tolažbe. Ti listi včasih prav natančno opisujejo, kakšno je življenje v Parizu. Pravi, da so nekdanje trgovine z najboljšimi delikatesami tudi zdaj že primerno založene. Občina je na srečo predpisala maksimalne cene za prodajo vseh živin in kršiteljem njihovih naredb so smerom za petami.

V Parizu se pomalem spet začena staro življenje. Hoteli se odpirajo, služinčad se je vrnila na svoja mesta. Zanimiva je med drugimi prepovedi tudi prepoved prodaje konzerv, zimskih zelenjav in riža. Torej vseh takšnih stvari, ki čakajo in bodo pozimi, ko ne bo svežih jestvin, prišle prav. Te prepovedi pa ne veljajo za težke bolnike, ki morajo dobiti posebno potrdilo zdravnika, na podlagi tega pa določeno nakaznico, s katerimi v vsaki trgovini lahko dobe sicer prepovedane jestvine.

Današnji težki časi so pa lahko rečemo še najbolj prizadeli pariške dame. Bogate Parižanke so se pred vojno oblačile v najrazkošnejše obleke in vsako se tako nenavadno modno muho so lahko zadovoljile. Zda se pa morale odredi vsemu razkošju. Tako na primer Parižanke že tri mesece ne nosijo svilenih nogavic, brez katerih si prej sploh niso mogle predstavljati življenja.

Tudi pariški svetovnoznanci kraji so zelo prizadeti. Posebno v zasedeni Franciji namreč zelo primanjkuje moškega blaga. V zadnjem času so pa pariških ulicah zapazili Parižani nekaj elegantno oblečenih moških. Če so si jih natančno ogledali, so ugotovili, da imajo vsi iste barve in iste kakovosti blago za obleke. Pozneje so izvedeli, da so to potniki nemških tovarn za blago. Te tovarne izdelujejo svojevrstno blago iz lesa, ki naj bi nadomestilo voleno blago.

V bližnji prihodnosti bodo takšne tovarne ustanovili tudi v Belgiji, Holandiji in severni Franciji. Pravi, da se to blago na pogled skoro nič ne razlikuje od pravega volnena blaga; samo če ga prerežemo s škarjami, se čuti, da je izdelano iz drugih surovin.

moči. Če bo zdravilo res dobro, bo postalo mestece kmalu pravi Lourdes za revmatične. Za enkrat se je za ta najnovejši izum pozanimalo že več bogatih Američanov.

Papir iz krompirja

Berlin, oktobra.

Zadnji čas izdelujejo v nekaterih tovarnah v Berlinu papir iz krompirjevih olupkov. Pravi, da je kakovost tega papirja enakovredna s kakovostjo prejšnjega, ki so ga izdelovali iz kopolje in starih snovi.

Takšen krompirjev papir izdelujejo iz celuloze, ki jo vsebuje krompirjev olup; tovarnarji menijo, da bodo takšen papir kmalu izdelovali tudi po drugih državah.

129letni hotentot se ženi

Bazel, oktobra.

129letni hotentot Joseph Windvoel iz wildenburškega okraja v Transvaalu se bo te dni petič oženil.

Casnikarjem, ki so ga izpraševali o njegovem življenju, je povedal, da se je šele pred tremi leti oženil s svojo četrto ženo, ki je bila nič manj ko 81 let mlajša od njega. Ker mu je pred nekaj meseci ta žena umrla, se bo zdaj petič oženil. V dokaz svoje visoke starosti je Windvoel pokazal tudi svoj krstni list. Sicer so pa vsi najstarejši okoliščani povedali, da je bil »mladi ženinec« že takrat star, ko so bili oni še otroci.

Po 15 letih je spregledal

Lisabona, oktobra.

V nekem kraju v okolici Lisabone je pred nekaj dnevi spregledal 18letni pastir Pedro Caroto, ki je oslepel že, ko je bil star tri leta.

Pedro je vsako leto preživel z ovčami na gorah. Čeprav je bil popolnoma slep, se mu nikdar ni izgubila niti ena ovca, ker so ga njegovi ovčarski psi ubogali in so pazili nanje. Bil je kljub svoji nesreči dobre volje in je krasno igral na orglice, tako da so ga še ljudje iz vasi hodili poslušati, kadar je igral na bližnjem hribu.

Nekega dne je pa imel pastir srbečico in so ga začele silno srbeti oči. Da bi zmanjšal srbenje, je natrgal trave in se z njo drgnil po očeh. Zdelo se mu je, da mu je nekoliko odleglo. To srbenje je trajalo še drugi in tretji dan. Potem je pa pastirček kar na lepem zagledal pred seboj čudno svetlobo, ki si je nikakor ni znal razložiti. Svetloba mu je sprva zelo slabo delala in oči so ga silno bolele. Počasi se je pa privadil in začel razločevati posamezne predmete. Šele tedaj je z nepopolno radostjo spoznal, da vidi.

Ko so ljudje izvedeli, da je Pedro spregledal, nikakor niso mogli verjeti. Nosili so mu raznovrstne predmete, za

katere jim je moral povedati imena. Seveda se pa Pedro nikakor ni mogel znajti in tudi predmetov, ki jih še nikdar ni videl, ni poznal. Povedal je, da si je v večni temi vse drugače predstavljal, kakor je v resnici.

Za to nenadno ozdravljenje so se pozanimali tudi zdravniki in so hoteli dognati, kako se je to moglo zgoditi. Nekateri trde, da je mladenič spregledal zaradi vnetja, ki mu ga je povzročila bolezen; drugi pa, da je spregledal zaradi trave, s katero si je drgnil oči. Zda j hodijo iz sosednjih vasi ljudje, ki jih bole oči, in prosijo Pedra, naj jim natre oči s čudovito travo. Pedro pa tega seveda ne more storiti, ker čudežne trave sploh ni, ko jo je trgal.

Tudi med spanjem se uče

Newyork, oktobra.

V Ameriki, deželi samih presenečenj, so spet prišli na prav zanimivo zamisel. Hoteli so za vsako ceno ugotoviti, ali se clovek tudi v spanju lahko uči. V to namen so delali poskuse.

V neki mornariški šoli v mestu Pensacoli v Floridi se je ta edinstveni poskus prav dobro obnesel. Učenci te šole so zvečer zaspali s slušalkami na ušesih. Ko so že vsi trdno spali, so njihovih predstojnikov s pomočjo stikala spojili slušalke z gramofonsko ploščo, na katero so bili prej posneli najtežje probleme iz mornariške službe. Učenci so torej med spanjem poslušali razne mornariške znake, glas iz plošče jim je pa tudi podrobno razložil vse težje točke, kakor da bi jim pripovedoval podnevi v njihovi šoli.

Naslednji dan so na veliko začudenje svojih predstojnikov skoro vsi učenci znali vsaj v glavnem povedati, kar so slišali. Celo slabi učenci so si to snov za zmerom zapomnili. Iz teh poskusov so strokovnjaki zaključili, da so ponoči cloveški možgani mnogo bolj dojemljivi za razne probleme in da učence, ki se zvečer, preden zaspajo, naučijo pesem na pamet, drugo jutro prav gotovo bolje zna ponoviti naučeno snov kakor njegov tovariš, ki se je je naučil podnevi.

Posledice napetega filma

Napoli, oktobra.

Cesto so že nedisciplinirani obiskovalci kina po nepotrebnem izzvali veliko paniko, ker so hoteli za vsako ceno vsi hkrati skozi vrata. Posledica takšne panike so potem potepantni otroci in ranjeni odrasli.

Pred dnevi so v enem izmed največjih kinov v Napoliju igrali film »Porušenje San Franciscas«. V tem filmu so ljudje lahko videli strahovito potres, ki je leta 1906. skoro do zadnje hiše uničil San Francisco. Prav ko so se na platnu prikazovale najstrašnejše slike, je na zadnjem koncu dvorane

padla na tla priprava za gašenje požara. Pri tem se je razbila in voda je začela brizgati na vse strani.

Gledalci, katerih živali so bili silno napeti, so poskakali s svojih sedežev in živčno gledali, kaj se je zgodilo. Ko so začeli se otroški jok in žensko stokanje, so se še bolj prestrašili. Prav v tistem trenutku je pa nekdo iz srede dvorane zaklical: »Bežimo, gor!« Tedaj so gledalcem popustili živci in v divjem strahu so drli proti izhodu. Močnejši so pri tem mečkali in hodili po slabših; vsak je skrbel zase.

Šele s pomočjo policije se je službenec kina posrečilo dopovedati živčnim množici, da požara sploh ni. Ko so ljudje odšli iz dvorane, je policija našla na tleh 15 ranjencev, ki so jih bili njihovi močnejši sogledalci dobesedno pohodili.

Koliko je star film?

Bazel, oktobra.

Na vprašanje, koliko je star film, bi gotovo vsi čitatelji odgovorili: »Tako okrog 30 do 40 let. Več pravi gotovo ne.« To pa nikakor ne drži.

Razni zgodovinarji in raziskovalci so ugotovili, da so Kitajci že pred 7000 leti imeli neko vrsto filma. Seveda ni bil današnjemu prav nič podoben in je bil še čisto primitiven. Že pred 70 stoletji so Kitajci rezali iz lesa podobe in so jih potem v temnih prostorih s posebno razsvetljavo kazali ljudem.

Tako so predvajali pravzaprav dramske igre. Iz lesa izrezane podobe so se pomikale po zidu kakor živi ljudje. Takšen je bil torej prvi film. V starih kitajskih kronikah je zapisano, da so nekateri spretni Kitajci s temi filmi popotovali po vaseh in zaslužili z njimi veliko denarja.

ARKADIJ AVERČENKO:

MOJE POTOVANJE z Jeleno

IZ RUŠČINE PREVEDLA ERNA GREGORIČ

Sedeli smo v majhni, prijetni družbi, kjer sem omenil, da v kratkem odpotujem na Krim. Jelena Nikolajeva, dražestna mlada vdova s sinjimi očmi in plavimi lasmi, me je obetavoče pogledala in dejala: »Kaj, vi tudi? Kdaj pa odpotujete?« »Konec tega tedna« sem odvrnil.

»Moj Bog!« je vzkliknila Jelena. »Jaz tudi! Ah, veste kaj, nekaj vam predlagam: Peljimo se skupaj! Saj razumete, da je potovanje za ženo, ki potuje brez spremstva, nekaj strašnega. Ali me hočete spremljati?«

Ogledal sem si Jeleno še enkrat in potem dejal vljudno: »Milostljiva, z veseljem!«

Moj prijatelj Perepletov je skočil s stola, me pogledal z obžalovanjem in mi napravil neko znamenje. Ko sva zapustila sobo, sem ga vprašal: »Ljubi prijatelj, kaj pa je?« »Mar si zblaznel?« je razburjeno vprašal. »Zakaj si objubil tej ženski svoje spremstvo?«

»Toda ona je vendar dražestna mlada vdova...« »Toliko slabše,« je odvrnil pikro moj prijatelj, »potovanje s takšno žensko pomeni vedno nevarnost za moškega!« In njegov glas je zvenel pre-roško: »Od sedaj dalje ne boš več ločil dneva od noči, kajti ti boš njen lakaj, njena spletična, njen nosač, njen blapec. Ti boš odgovoren za vse požarjene stvari ali če ne boš dobil za njo posebnega kupeja, za vročino v vlaku in za vse neprijetnosti, ki se bodo dogajale med vožnjo. Zjutraj boš za njo iskal mlo, ki ga je pozabila v hotelu; potem ji boš moral na postajah prinášati čaja. Ponoči ne boš mogel spati, ker boš stal na straži, da nihče ne vstopi v kupe. Ob treh zjutraj bo nenadoma bolela glava in ti boš letal po vlaku, da ji dobiš pomirjevalno sredstvo. Čuval boš njene kovčke, ti boš moral izbirati hotele, sestavljati boš moral jedilni list za kosilo naprej zanjo in potem še

za sebe. Z eno besedo, ti si neumnež, ker si prevzel to stvar.«

Pogledal sem svojega prijatelja in smejoč se dejal:

»Mož-beseda. Kar sem dejal, sem dejal. Mislim pa, da ta stvar ni tako strašna.«

»No, homo že videli!« Njegov glas je zvenel suho in hladno. Vrnila sva se v sobo in z dražestno Jeleno sva si za soboto ob 11. uri zvečer določila sestanek na postaji.

V soboto zvečer sem prišel tja, postavil svoj kovčeg pod otomano restavracije prvega razreda ter šel na sprehod.

»Moj Bog, tukaj ste! Končno sem vas našla!« je zvenel neki glas za mojim hrbtom. »Iskala sem vas povsodi! Kje pa tišite?«

»Ah, tukaj ste, milostljiva,« sem vesel odgovoril, »kako se imate?« »Hvala,« je odgovorila kratko. Nato me je pogledala in vprašala: »Kaj delate tu?«

»Postopam,« sem odgovoril.

»Ali ste vzeli vozne listke?« je vprašala dalje.

»Kakšne vozne listke?« sem odvrnil presenečeno.

»Anpak dovolite, saj vendar ne moremo potovati brez voznih listkov?« je pikro pripomnila.

»Prav imate,« sem premišljeno dejal, »kupiti moramo vozne listke.«

»Potem pojditel!«

»Kje naj jih dobim? Ne vem, kje je blagajna!«

»Vi ste kot nebogljen otrok! Recite nosaču in on vam bo priskrbel vozne listke.«

»In če nosač pobegne z denarjem?«

»Čemu pa ima številkol?«

»Številko? In kdo mi jamči, da te številke ne pozabim že čez nekaj minut? Imam namreč zelo slab spomin!«

»Potem si zabeležite številko!« je pripomnila smeje se.

»Pri sebi nimam nobenega svinčnika.«

»Moj Bog! Navsezadnje bova zamudila vlak!«

»Najbrže,« sem odgovoril, ko sem gledal na uro, »odide namreč v petih minutah.«

Tlesnila je z rokami in mi zaklicala:

»Stojte tu! Ne ginite se od tukaj! Sama bom šla po vozne listke!«

»Dobro,« sem odgovoril, »počakam.«

Mirno sem stal in opazoval, kako se je prerivala množica proti vходу.

»Pridite, pridite,« je nenadoma zadonel njen glas za menoj, »vlak bo takoj odpeljal!«

Tekla je naprej in jaz sem ji sledil. Nenadoma je obstala in vprašala:

»Kje imate svoje stvari?«

»Svoj kovčeg sem postavil v restavraciji pod otomano. Saj ga lahko pozneje dobimo.«

»Kaj se pravi pozneje?« je nervozno vzkliknila, »takoj pojditel ponil!«

»In kje vas bom našel?« sem vprašal svojo sopotnico.

»Moj Bog,« je vzkliknila vsa obupana, »vi ste kot triletel otrok... Odličnega sopotnika sem si izbrala! Hitro tečite v restavracijo! Jaz vas počakam tu.«

Šel sem po kovčeg in tekel nazaj na mesto, kjer sem bil pustil mlado vdovo, in že sva tekla oba po peronu.

»Kje je naš vlak?« je vprašala teško sopeč.

»Mislim, da tukaj je pokazal sem na neki vagon, ki je stal osamljen na prosti.«

»Toda to je vendar vagon, ki so ga odklopili. Vi neumnež! Midva potrebujeva vlak. Ah, tu prihaja moj nosač. He, nosač, kje je vlak, ki pelje v Odeso?«

»Tukaj stoji, milostljiva!« je vljudno dejal ter se odkril.

Komaj sva sedla na svoji mesti, že se je pričel vlak pomikati. Jelena Nikolajeva si je obrisala prepoteni obraz in smeje se dejala: »Če ne bi bilo mene, bi bili vi danes zamudili vlak.«

»Nedvomno,« sem odvrnil. »Čudim se, kako se znajdete na teh železnicah. Ti vozni listki in nosači bi cloveka napravili še blaznega... clovek bi izgubil glavo...«

Po polurnem klepetanju sem dejal:

»Lačen sem, jedel bi.«

»Zakaj niste jedli v postajni restavraciji?« je pripomnila moja spremljevalka.

»Pozabil sem!«

»Kako ste mogli kaj takega pozabiti? Počakajte, takoj pridemo na postajo z restavracijo. Poiščite v vodiču!«

»Nobenega vodiča nimam.«

»Tu imate mojega!« je smehljaje se dejala.

Vzel sem vodiča, pogledal vanj in pripomnil: »Oho, to je pa zelo obširni vodič. Tu je mnogo postaj z restavracijami.« Pričel sem listati in dejal: »Šele v treh urah bo postaja...«

»Kakšna postaja?«

»Terijski.«

»Kaj?« je presenečeno pogledala, »katero prago pa gledate?«

»Tukaj, te rumene liste!«

»Moj Bog, vi potrebujete še postumno!... Ta clovek ne zna uporabljati niti vodiča!«

»Poznal bi rad cloveka, ki bi se v njem znašel.«

»Dajte ga sem!« je vzkliknila nervozno. »V 20 minutah dospemo na postajo z restavracijo. Vlak stoji tam 8 minut.«

»To je premalo. Zamudil bom vlak.«

»Pomirite se, vi veliki otrok! Šla bom z vami.«

»Povejte mi,« je nadaljevala, »kako pa prav za prav živite, če povsodi pridete prepozno in pri vsaki malenkosti izgubite glavo?«

»Prav slabo,« sem dejal z jokavim glasom. »Moj oče je mrtev, moja mati je daleč... In tu vsepovodi ljudje, blagajne — ljudje letajo okoli in kričijo. Resnično, vesel sem, da potujeva skupaj!«

»Ze dobro,« je dejala pomirjevalno, »ze dobro, moj mali. Bova že kako dospela do najnega cilja... Kje hočete spat? Na spodnji ali zgornji postelji? Upam, da mi prepustite spodnjo posteljo?«

»Seveda vam jo prepustim. Toda opoziti mi boste morali, če vas ponoči prebudim.«

»Zakaj?« je začuden vprašala.

»Ker se premetavam z ene strani na drugo, bom brezdvomno padel doli.«

»Hm,« je zamišljeno dejala, »potem spite v spodnji postelji, vi ubogi, brezmočni dečko.«

Saljivo mi je božala glavo in v njenem glasu je zvenela materinska skrbi...

Nikdar nisem potoval z večjo udobnostjo kot to pot. Skrbeli so zame, mi dali jesti in piti. Kljub mojemu globokemu glasu in velikim postavi so ravnali z menoj kot z otrokom. Moja spremljevalka me je položila spat, me pokrila s svojo odejo za potovanje, ugasnila luč, ko sem zaspal, in mi prinesla kavo iz jedilnega vagona, ko sem se prebudil. Zabaval jo je, da sem si s pestmi mencal oči, ko sem se prebudil. Glasno je zaklicala: »Dete se je zbudilo! Dete hoče kavo!«

Bil sem srečen.

Moj kovčeg je odslej bil pri njenih kovčegih in na postajah, kjer smo

prestopali, so ga nesli z njenimi vred. Sledil sem zadržal drži roke v hladnih žepih in si popeval. Jelena Nikolajeva je tekla naprej, se zaskrbljeno ozirala in dejala vsa nemirna:

»Kje ste? Ne izgubite se mi! Kupila vam bom pomaranče. Čakajte tu! Ne hodite proč kot včeraj, da sem zaradi vas skoraj zamudila vlak.«

»Kaj naj delam?« sem vprašal.

»Vem, vem... Clovek mora stati za vami kot za otrokom.«

V Odesi je izbrala hotel, naročila za mene kopel ter kosila in večerjala z menoj. Ko smo se peljali na parniku proti Sevastopolu, me je položila spat, pokrila z odejo, me pokrila, nalahko udarila po licu in rekla: »Spi, otroček, spi!«

Ko smo potovali nazaj v Leningrad, sem telegrafiral svojemu prijatelju ter ga prosil, naj nas pričaka na postaji.

Komaj se je ustavil vlak, sem že skočil iz vagona in viharno objel svojega prijatelja.

»Plašč!« je klicala zaskrbljeno Jelena Nikolajeva iz okna. »Nočem, da bi se prehladil. Takoj oblecite svoj plašč! Katera je številka vašega penziona? Telefonirala bom, da vam pripravijo že v naprej zajutrek. Vi danes niste še nisesar jedli!«

Moj prijatelj me je začuden pogledal. Ta pogled me je zabaval.

Jelena Nikolajeva je prišla iz odredka, mi izročila mojo kravatno in rekla: »Ali ste vzeli s seboj knjige? Niste pozabili svoje palice? Potem je vse v redu, na svidenje!«

»In stvari?« je vprašal presenečeno moj prijatelj, »Kje so tvoji kovčegi?«

»Njegove stvari so pri meni,« je smeje se odvrnila Jelena Nikolajeva; »saj mu ni zaupati; kot otrok je, ki vse izgubi. Poslala bom njegove kovčke po svoji sobarici v njegov hotel.«

Smehljala se je in izgubila v množici.

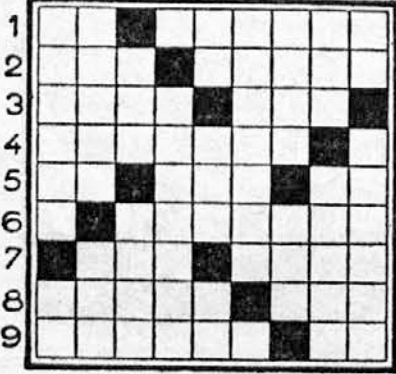
Perepletov je stresal glavo, gledal dolgo za njo in mi potem rekel: »Ne razumem, kako ti je uspelo ukrotiti tu muhasto osebo. Tako je zaskrbljena za tebe. Izdati mi moraš to skrivnost.«

»Ljubi prijatelj,« sem odgovoril in se skrivnostno smejal. »Takišnih stvari ne smemo nikoli izdati. Toda nekaj ti povem: ta mala vdova je najidealnejša ženska, ki sem jo kdaj poznal. Mogoče napravim z njo še drugo potovanje — svoje poročno potovanje...« Nato sva zapustila postajo.

UGANKE?

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed:

Vodoravno: 1. redkejša naslovna kratica; zazor. 2. reka v zetski banovini; obrtnik. 3. grški basnik (6. stol. pred. Kr.); predlog. 4. sodobni ruski pisatelj. 5. španski spolnik; slovansko božanstvo; predlog. 6. prhutar. 7. šahovski izraz; kavkaška reka. 8. moško ime; prebivalec Istre. 9. češki kralj (1253—1278); zaimsek.

Navpično: 1. jastreb; reka na Italijanskem. 2. razkužilo; števniki. 3. znak za molekularno težo; prislov. 4. začetek. 5. kratica za Ameriko; pes; egiptsko božanstvo. 6. mesec. 7. svetopisemska oseba; vstaja. 8. plod; ruda. 9. površinska mera; reka v zetski banovini.

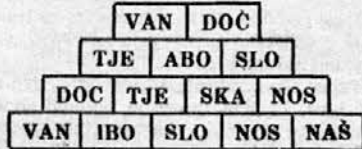
ZLOGOVNICA

- 1. _____
2. _____
3. _____

Zlogi: la la ma ni ni ša ter va va.

Pomen besed, vodoravno in navpično: 1. mesto na Filipinih, 2. reka v moravski banovini, 3. pisatelj in protestantski duhovnik, utemeljitelj fiziognomije (1741—1801).

OPEKE

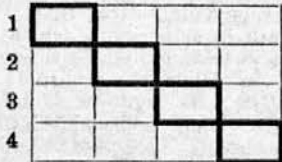

Pravilna rešitev: slovansko bodrilo.

REBUS

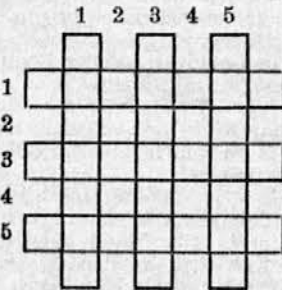
2xpre 1,000,000 1x100 3

ZLOGOVNI LIK

Zlogi: ca, do, ja, ka, ka, le, le, mi, mi, ni, ni, ni, on, per, po, ze. Pomen besed: 1. kraj v kotorskem zalivu, 2. književni boj, 3. je Kanada, 4. del viteške čelade. Diagonalno čitaš ime planine v Karavankah.

ČAROBNI LIK

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. slovenski jezikoslovec, 2. redovnik, 3. se nahaja v sadju, sočivju itd., 4. mračen, 5. žensko ime.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

Rešitev krizanke: Vodoravno po vrsti: 1. ss, sopran. 2. lov, slana. 3. odra, ada. 4. vrhnika, s. 5. aa, tla, op. 6. k, maltoza. 7. ran. ibar. 8. sirta, alt. 9. košara, ja. Rešitev stolpnice: 1. z. 2. za. 3. jaz. 4. jeza. 5. zajec. 6. jazbec. Rešitev posetnice: kinoooperater. Rešitev premikalnice: depot, kalin, notar. Rešitev enačbe: a = črna, b = na, c = solar, d = lar, e = Mirko, f = ko, x = črtomir. Rešitev čarobnega lika: 1. Kum, 2. komet, 3. Sumatra, 4. metan, 5. Trn.

0 PRIJATELJIH in prijateljicah

Te dni so v Ljubljani vrтели film, ki je na nekoliko burkasti način pokazal, kakšno vlogo lahko igrajo v življenju ženske prijateljice, tiste namreč, ki so vredne, da jih zapišemo takole: 'prijateljice'. Med prijateljicami in 'prijateljicami' je pa razlika, vendar ni vsako dekle, vsaka žena dovolj modra, da bi znala ločiti prve od drugih.

Nikar ne mislite, da vam je prijateljica že tista znanka, ki vam posodi kuhinjski recept, ki vam 'strogo zapu' pove kakšno spotikljivo novico o vajini skupni znanki in ki vas je obiskala v bolnišnici, ko ste si dali izrezati slepič. Prav tako ne morete še prištevati v vrsto prijateljic gosposodične, ki ste se z njo seznanili na počitnicah in ki ima o knjigah prav lakšen okus kakor vi sami; tudi tiste ne, ki vam je rekla, da bodite pozorni na neko znanko, češ da ve o vas povedati to ali ono.

Teško je opisati pravo prijateljico, kajti na videz ji je nepravda tako podobna kakor strupena goba užitni. Ženska, ki vam je enkrat storila kakšno uslugo, še ni vaša prijateljica, kakor tudi tista ne, ki je pohvalila vaše nove čevlje. Do prave prijateljice čuti človek notranjo, duševno vez, nekakšen instinkt. Če razne preizkušnje, dolga leta harmonije ta instinkt potrdijo, potlej se lahko zanese, da ste dobili pravo prijateljico.

Prijateljica je tista znanka, ki vam res od srca privoščiči vse, kar imate, kar dobite in kar doživite. Razen tega mora biti tista, ki ne pripoveduje o vas drugim znankam, kaj imate, kaj ste doživeli, kaj dobili. Ni potrebno, da ima čisto takšen okus kakor vi; vendar ne sme imeti preveč drugač-

Vsakodnevna nega zob

mora postati za vsakega

človeka ravno tako samo ob

sebi umevna potreba kakor

redno umivanje rok.

negi od vašega, sicer ni pravega soglasja med vama. Če je treba, sme tudi odkrito pogrjati vzgojo vaših otrok; toda tega ne sme pripovedovati drugje. Razen tega ne sme trditi, da je vaš mož 'res očarljiv', kajti ne sme se tako zelo zanimati zanj, da bi mogla ob sleherni priložnosti to zadržati. Kadar potrebujete človeka, da bi se res z njim pogovorili, vas mora poslušati pazljivo in tiho; od nepravde prijateljice se loči s tem, da vas ne prekinja kar venomer z radovednimi vprašanji, temveč pusti, da vam pripipijo besede iz srca, kakor se vam same vsilijo.

Prava prijateljica ne sme znati samo poslušati, temveč mora znati tudi molčati in svetovati. Pomagati vam mora iz duševne stiske, njeno razumevanje mora biti dovolj širokogrudno, da vam zna pravilno svetovati in vas potolažiti.

Kako pa s prijatelji? Dve vrsti prijateljev imam v mislih: prijatelje vaših mož, ki naj bodo tudi vaši, in prijatelje, ki si jih želite imeti kot dekle. Dosti črnila se je že prelilo o problemu, ali med žensko in moškim lahko obstoji pravo, čisto prijateljstvo ali ne. Moje osebno mnenje je, da takšnega prijateljstva, kakršno imamo v mislih, če mislimo na prijateljstvo med ženskami, da takšnega prijateljstva med žensko in moškim ne najdemo ali pa kvečjemu v starosti, ko se že vsa druga čustva ohladi. Prijateljstvo med moškim in žensko je lahko predigra ljubezni, morda ne-skrbno tovarištvo, toda pravo prijateljstvo ne more biti. Vsaka ženska, ki si bo na to vprašanje resno in odkrito odgovorila ter ga pretehtala, bo prišla do tega zaključka. Nevarno se je torej sklicevati na takšno prijateljstvo, kajti mnogo je ljudi, ki ga ne priznavajo. Tisti pa, ki za krinko prijateljstva skrivajo ljubezen, so preplahi, da bi si upali pogledati resnici v obraz, ali pa imajo kakšne druge namene, ki niso vredni prijateljstva.

Naj spregovorim še besedo o prijateljih tvojih mož. Mnoge ženske so že izgubile svoje može, ker niso hotele njihov prijatelj sprejeti za svoje ali so jih pa celo hotele izpodriniti. To je čisto napačno. Kakor potrebujete vi kakšno prijateljico, tako potrebuje prijatelj tudi vaš mož. Z vami se — le priznajte to — vendar ne more čisto, čisto o vsem pomeniti, in sicer iz preprostega razloga, ker pogosto vas ne zanima vse tisto, kar zanima njega. Kdaj pa kdaj mož začetni potrebo, da se pogovoriti s kakšnim tovarišem ali da se zaupa kakšnemu prijatelju.

Ce veste, da vam moževi prijatelji moža odtujujejo, ali če se vam to zdi,

se nikdar ne razburjajte in ne delajte prizorov. Moški se nobene stvari tako ne boje kakor prizorov. Hkrati bi pa čutil vaš mož naravno potrebo, da zaščiti napadenega. Skušajte rajši v sebi zbuditi zanimanje za vse tisto, kar tudi vašega moža zanima, pa boste lahko nadkrilili prijatelja, ki izpdiriva vas.

Prijatelje pa, ki jih spoznate za vredne vašega moža in naklonjene tudi vam, sprejmite z isto širokogrudnostjo, kakor sprejemate svoje prijateljice. Bodite do njih prijazni, vljudni in ljubeznivi, toda ne več. V moških se vse prerada porodi ljubo-sumnost in prav te se morate obvarovati, če hočete obvarovati prijatelja svojemu možu. Pazite tudi zmerom, da bodo moževi prijatelji mislili o vas vse najbolje, ne pa, da ste neizobražena, slabo vzgojena žena ali slaba mati. Kako lahko bi to prijatelj omenili možu in kako lahko bi v njem zakoreninili to misel.

In če hočete nekaj najboljšega: če le morete, živite v ozkem krogu svoje družine, in če le morete, živite brez prijateljev in brez prijateljic! Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere. Četrtek: Jota. Zvečer: Mlečen močnik.

Petek: Prežganka, omleti. Zvečer: Ajdovi žganci, mleko.

Sobota: Goveja juha, sladka repa, pražen krompir. Zvečer: Govedina od kosila v solati, kava.

Nedelja: Telečja rižota, solata. Zvečer: Hrenovke, kava.

Ponedeljek: Goveja juha z rižem, zelna solata, zabeljen krompir. Zvečer: Ričet.

Torek: Vampi s krompirjem. Zvečer: Kuhan kostanj, kava.

Sreda: Gobova juha, praženec. Zvečer: Polpeti.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Gobova juha, čebulna omaka, krompirjevi cmočki, kompot. Zvečer: Možgani z jajcem, mešan kompot.

Petek: Kislo zelje, fižol, jabolčni zavitek. Zvečer: Gobova rižota, mešana solata, sadje.

Sobota: Goveja juha z rezanci, sladka repa, krompirjev pire. Zvečer: Pražena jetra.

Nedelja: Goveja juha z ocvrtim graham, svinjska pečenka, dušen riž, ohrovtova solata, vanilijna torta, kompot. Zvečer: Ocvrte safalade, čaj, mandljeve rezine.

Ponedeljek: Kruhova juha, pljučka v omaki, kruhovi cmoki. Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Torek: Goveja juha z vraničnimi cmočki, špinača, krompirjev pire, sadje. Zvečer: Naravni zrezki, mešana solata, kompot.

Sreda: Piščanec v obari, zdrobov narastek z malinovim odcedkom. Zvečer: Nadevena paprika.

Polasnila:

Ohrovtova solata: Ohrovtove glavičice skuhamo v slani vodi. Ko so dovolj mehke, jih odcedimo in zrežemo. Debelejša stebelca odstranimo, liste pa zvijemo in zrežemo kakor rezance. Potem jih potresemo s poprom in zabelimo z oljem in kisom.

Vanilijna torta: Potrebujemo 4 beljake, 14 dek sladkorja, 14 dek presnega masla, 14 dek mandljev, košček vanilje, 7 dek moke in marelično mezo. Za glazuro pa potrebujemo 4 rumenjake in 14 dek vaniljevega sladkorja. Presno maslo, sladkor in olupljene in zmlete mandlje dobro zmešamo. Ko postane zmes penasta, ji počasi primešamo še skozi sito prese-

Lična dopoldanska obleka iz svetlega nežnobarvnega volnena blaga, okrašena samo s pasom in gumbi v kakšni močni barvi.

Umetno nabrana popoldanska obleka iz tenkega volnena blaga svetlosive barve. Zelo nov je naborek ob životku, a priporočljiv samo za vitke postave.

Janjo moko. Polovico testa denemo v pomaščen in z moko potresen pekač, namažemo z mezo in preko te plasti denemo drugo polovico testa. Torto pečemo počasi v ne prevroči pečici. Ohlajeno torto prevlečemo takole: 4 rumenjake mešamo tri četrt ure z vaniljevim sladkorjem in z njimi oblijemo torto. Oblito torto denemo v odprto pečico in jo pustimo, da se dobro posuši.

Mandljeve rezine: 10 dek presnega masla, 10 dek sladkorja, 20 dek moke, 4 jajca in 2 žlici ruma mešamo približno četrt ure. Nato dodamo 10 dek dobro zmletih mandljev ter vse skupaj še nekoliko časa mešamo. Zmes raztegnemo na dobro namazan pekač približno za prst na debelo in spečemo v ne prevroči pečici približno 20 minut. Ko je testo spečeno, zrežemo na podolgaste rezine.

Vranični cmočki: Z nožem ostrgamo 15 dek vraničnice in jo pretlačimo skozi sito. Vranico zabelimo z mastjo, ji dodamo zarumenele zrezane čebule in petršilja, z mlekom napoljenih drobtin in 1 jajce. Iz te zmesi naredimo cmočke in jih zakuhamo na juhi.

Uživajmo

kar največ jabolk!

Jesen nam nudi celo vrsto dragocenih sadežev, med katerimi je eden najdragocenejših jabolko. Jabolko nam ostane vso zimo zvesto in ga lahko na različne načine pripravljamo.

Kadar kuhamo jabolka, ne smemo izbrati najslabše vrste jabolk, kajti ta vsebujejo veliko kislobe, da porabijo preveč sladkorja, in temni madeži na jabolku dajejo slab okus. Razume se, da zaradi tega ne bomo kuhali najboljših in najlepših namiznih jabolk, toda izbrali bomo srednjega pot — zlato pot.

Da dobimo lep, svetel kompot, moramo jabolka skrbno olupiti in peske odstraniti. Toda lupina vsebuje veliko koristnih hranilnih snovi, da bi se morali odpovedati lepoti kompota. Jabolka samo dobro operimo in iz celih jabolk skuhamo kompot. Pridenimo mu nekoliko limonove lupine, kajti njen vonj je skoraj nenadomestljiv.

Presno jabolko velja že izza starih časov za velikega sovražnika boleznim. Če jemo jabolko na tešče, prisilimo prebavne organe na naraven način, da prično delati. Če se bomo ravnali po starem pregovoru, ki pravi, da moramo vsak dan končati s presnim jabolkom, nam ne bo nikdar treba klicati v hišo zdravnika.

Jabolka vsebujejo veliko fosforja, to je tiste snovi, ki je za možgane zelo važna. Zato bi morali vsem tistim, ki veliko duševno delajo svetovati, naj uživajo čim več jabolk, kajti ona obnavljajo že opešane moči. Jabolka ublažijo lakoto, ne da bi želodec preveč obremenila. Ona so pa ljudem, ki so nagnjeni k debelosti, najboljše sredstvo, da potolažijo lakoto, hkrati se pa tako obvarujejo masti. Presno jabolko, nastregnano in zmešano z nekoliko kapljicami limonovega soka in polovico

čajne žličke sladkorja, je jed, ki jo lahko prenese vsak bolnik; ublažuje žejo in pritegne k delovanju vse hranilne snovi, ki jih okrevajoči bolnik potrebuje.

Zato jemo kar največ jabolk in izrabimo to naravno zdravilo, s katerim nas je tako bogato obdarila mati narava.

Če Vam je težko pri srcu in si želite malo razvedrila, potem sezite po »Družinskem tedniku«!

Ščetkanje obraza

Marsikatera ženska ne ve, da je ščetkanje začetek in konec vsake nege obraza. Z vsakodnevnim ščetkanjem boste z lahkoto in za malo denarja odstranile mozolje in gube, poleg tega boste pa utrdile obrazne mišice, da se ne raztegnejo.

Ščetko za nego kože lahko kupite za malo denarja v vsaki boljši drogeriji. Glejte, da bo mehka, ker si sicer lahko ranite kožo. Ščetkanje obraza ima tele prednosti. S ščetko pobereite z obraza vso posušeno kožo, ki je s prostim očesom sploh ne vidite, ki pa močno ovira kožo pri dihanju. Ko pa ščetka pobere to kožo, lahko luknjice v koži spet prosto dihajo in polt bo videti mladostno sveža. Če si negujete obraz s ščetkanjem, si prihranite mnogo časa, ker vam potem ni treba kože čistiti z različnimi maslinimi kremami. Vse to opravi dobra ščetka.

Ščetkajte obraz brez mila, ker sicer kožo preveč odgrnete. Pred uporabo ščetko namočite v prekuhani vodi ali v vodi, ki ste jo omeščali z boraksom (na kozarec vode denite eno noževko konice boraksa) ali v tinkturi benzoe. Potem z njo lepo narahlo odrgnite obraz. Videli boste, kako bo koža postala mladostna in rožnata.

Pazite, da bo ščetka zmerom čista. Po vsakem ščetkanju jo pazljivo operite v milni vodi in jo shranite zavito v belo krpo v omaro.

Ščetkajte takole: Najprej zmočite obraz, potem pa še ščetko. Drgnite obraz z rahlim pritiskom in se posebno dolgo pomudite na bradi, ki jo lahko nekoliko bolj trdo oščetkate. Potem oščetkajte še nos, čelo in lica. Ne pozabite, da morajo biti oščetkana tudi ušesa, in sicer jih drgnite toliko časa, da bodo zardela. Vrat ščetkajte samo po dolgem, nikdar po širokem.

Monogrami — entel — ažur gumbnice — gumbi — plise fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

„DRUŽINSKI TEDNIK“ v vsako SLOVENSKO HIŠO!

POZOR!
 Prihodnjič:
Pleten ženski žaket

**NOVA LINIJA
 JESENSKE MODE**

Novo modo letos lansira' svica. Priznati moramo v čast švicarskim modnim ustvarjalcem, da so se lotili te težavne naloge z dobrim okusom, veliko nadarjenostjo in domislekov polno iznajdljivostjo.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

Novi modeli ustrezajo našim potrebam, današnjemu času in zahtevam nepokvarjenega okusa.

ELITNA KONFEKCIJA
Maslek
MARIBOR
 PRINAŠA VEDNO NAJNOVEJŠE

sešiti iz dveh različnih barv ali je pa v enobarven klobuk všt vsitek usnja ali blestečega se baržuna v kakšni zanimivi obliki. Novost so ljubki

krzneni klobučki v obliki baretk.
 Ti klobučki spominjajo na francoske baretke, samo da so iz krzna. Preprosti, čistih oblik so, okrašeni edino s klobučevinastimi ali satinastimi traki na temenu. Za zvečer bodo prevladovali

na roko zavezani turbani
 iz potiskanega baržuna. Zenske jih bodo silno rade nosile že zato, ker se tako lepo podajo k večernim pričeskam in ker lepo podčrtavajo

ozke večerne obleke strogih črt.
 ki so popolnoma izpodrinile košate, široke večerne obleke v „princesnem slogu“. Vse nabrano in razkošno se je umaknilo dostojanstveni eleganci čistih črt; večerne obleke so na splošno temnih barv ali pa črne barve. Okraski: temne ali črne čipke, vsite v til, blesteči se pošivki. Malo globokih izrezov, namesto njih celi živetki iz čipk, posebno belih.

Letošnja moda je torej pripravna za vsako žensko, ki si bo umela v svojem gospodarstvu odrediti zanjo prostor, ki ji gre v današnjih časih.

Telovadba mlade matere

Najhujše ure v materinem življenju so že minuli, ona pa zdaj drži v naročju svoje dete, osvobodena vseh telesnih in duševnih bolečin. Toda še zmerom se mora pokoriti prirodnim zakonom in svojemu izčrpanemu telesu, in se predati popolnoma miru in počitku. Zato so zelo potrebni tisti obvezni dnevi, ob katerih se mlada mati spočije in nabere novih telesnih moči. Skrbna nega bi ji morala pomagati, da se kar najbolj spočije. Vsaka mlada žena ve, da je vsak dan počitka po porodu leto dni zdravja.

Velike važnosti je tudi to, da se porodnica čim bolj okrepi. Temu se lahko pomaga z gibi, ki ne zahtevajo nobenega napora. Danes se telovadba v postelji že uspešno uvaja. S telovadbo prično že tretji dan po porodu, kajpak če zdravnik in babica to dovolita.

Prva vaja, če jo lahko tako imenujemo, je tale: Roke stegnemo v predročje in z roko gibljemo v zapetju na obe strani. Če se pri tem bolnica dobro počuti, jo lahko ponovi deset- do petnajstkrat. Tako se krepijo sklepi in pospešuje krvni obtok.

Druga vaja: Leže na hrbtu nekolikokrat noge skrečimo in spet stegnemo. To vajo moramo delati počasi in previdno.

Tretja vaja je zvezana z majhnim naporom. Izmenoma privzdignemo enkrat levo, enkrat desno nogo z ležišča in jo prav počasi spuščamo nazaj.

Peti dan porodnica lahko prične z intenzivnejšo telovadbo. Dviganje desne in leve noge mora biti že prava telovadba. Nogo moramo čim više dvigniti in spuščati čim bolj počasi. Z rokami se držimo posteljnih strani. Da se trebušne mišice, ki so od prevelike raztegnjenosti izgubile svojo prožnost, spet okrepe, je zelo koristna tale vaja: Noge skrečimo v kolenu in se z njimi močno upremo. Potem privzdignemo spodnji del telesa, držeč roke ob kolkih. Ta enostavna vaja je zelo koristna, ker prepreči neznosne bolečine v križu in hrbtu, ki jih včasih čutimo še več tednov. Vse te vaje so pa dovoljene samo z zdravnikovim privoljenjem. Zadnjo vajo ponovimo na dan trikrat.

Med petim in sedmim dnevom po porodu sme mlada mati vstati. Vstati pa ne sme sama, ker se večkrat zgodi, da bolnica omedli. Telo se mora privaditi novemu položaju in ves obtok krvi se mora prilagoditi normalnemu stanju. Pri vseh teh naporih je pa najvažnejše globoko dihanje.

Po desetih dneh počitka se mora vsaka mati varovati prenapornega dela. Telovaditi mora pa še dalje. K tem preprostim vajam lahko doda še kakšno lažjo vajo sede ali stoje. Vsaka vaja, ki prenapenja prsne mišice, je prepovedana.

Vsak dan eno uro spanja po kosilu je prav tako koristno; tako se nadomestijo neprespane ure noči. Poleg tega je neobhodno potrebno gibanje na svežem zraku.

Vsak trenutek, ki si ga mati odtrga za nego svojega telesa, je koristen, ne samo zanjo, temveč tudi za njenega otroka.

Moda skromne žene

Mnoge ženske mislijo, da so moderne, če nosijo dragocene in nenavadne tkanine in kar največ zapravijo za razne modne norosti. S tem hočejo doseči eleganco. Po trditvah modnih strokovnjakov se zna ženska srednjega sloja najlepše in najelegantneje obleči, in sicer še celo tako, da jo „njena“ moda ne stane mnogo denarja. Pod imenom ženske srednjega sloja razumemo tiste ženske iz meščanskih in uradniških krogov, katerih možje nimajo nobenih zakladov, temveč žive od bore mesečne plače. Ženska iz srednjega sloja se zna elegantno in lepo oblačiti iz samo enega edinega razloga, ker jo materialne razmere prisilijo, da zna varče-

Trije praktični športni kostimi za dekleta, ki hodijo v gimnazijo. Jopica prvega je sešita iz zelo trepežnega temnega deffina, zvončasto krilo je pa iz nekoliko debelejšega volnenega kockastega blaga. Zanimivo je, da so moderne jopice pogosto brez ovratnikov in da se zapirajo z gumbi vse od vratu do pasu. Drugi kostim je še bolj športen in uporaben za slabo vreme. Sešit je iz grobo tkanega volnenega blaga, krilo je naspol zvončasto, ukrojeno v najmodernejših „zlikanih“ gubah. Jopica je iz istega blaga, z dvema žepoma na prsni in brez ovratnika. Tretji kostim je iz kockastega blaga, z razmeroma dolgo jopico in zvončastim krilom. Vse tri deklice nosijo športne nizke čevlje, ki so za mlada dekleta zelo primerni.

Zelo dobro mora paziti na svoje izdatke za modne drobnarije. In prav ta okoliščina jo prisili, da skrbno izbere kakovost materiala, šiviljo, kroj in vse, kar je v zvezi z oblačenjem.

Specijelno barvanje las
 po konkurenčnih cenah Vam nudi
FRIZERSKI SALON
J. Godina
 LJUBLJANA, SV. PETRA C. 3

Ni važno, da imamo drage in razkošne obleke z raznimi dragocnimi okraski kakor tiste dame iz bogatih, aristokratskih krogov, ki prav zaradi tega mnogo izgubijo glede dobrega okusa. Poleg tega, da je ženska že po naravi lepa, ljubka in prikupna, bi

Ljubka delovna obleka, posebno praktična zato, ker ima štiri velike žepa in ker se zapenja vse od ovratnika do roba. Lahko si jo sešijemo iz kloba za haljo, lahko pa tudi iz volnenega blaga in jo potlej nosimo lahko tudi za sprehode. Zanimiv je novi klobuček v obliki „jurčka“.

morala imeti vsaj toliko okusa, da bi vedela, kaj se ji dobro poda in kaj jo kazni.

Skromna ženska se danes lahko oblači prav tako elegantno kakor najbogatejša dama. Praktičnost današnje mode ji to omogočuje; kajti že zdavnaj so minuli tisti časi, ko so modni stvaritelji delali samo za bogate ženske. Danes se morajo modni stvaritelji ravnati po standardu žensk srednjega in siromašnejšega sloja.

Dobra in naravna pojava ženske je glavni pogoj, da bo njena zunanost učinkovala elegantno in okusno. Pri tem toaleta ne igrajo nobene vloge. Ves ženin okus bi moral zato biti vsaj toliko razvit, da bi lahko ob vsaki priložnosti izrekla sodbo o svoji obleki. Ni važno, ali je obleka sešita v enem izmed največjih salonov; pač pa je važno to, da jo zna tako nositi, da njena okolica misli, da jo je kupila v eni najboljših modnih hiš.

Pozimi kakor poleti se lahko ženska lepo obleče, samo če dobro premisli, kaj naj obleče in kako. Pred vsem pa mora ugotoviti, ali ji bo nova obleka, ki si jo je omislila, tudi dobro pristala.

Pazimo na nogavice!

Kadar pripenjamo nogavice na gumijaste gumbe, moramo zmerom podložiti krpico iz gladke tkanine, kakor sta na primer organi in svila. S tem preprečimo, da se petlje ne raztegnejo. Tanke svilene nogavice moramo oblačiti zmerom z rokavicami. Se tako majhna hrapavost kože lahko natakne nitko in nesreča je tukaj!

Kadar likamo nogavice, se moramo najprej prepričati, ali so res popolnoma suhe. Likalnik mora biti mlačen. Iz izkušnje dobro vemo, da vlažnih nogavic ne smemo likati in tudi ne obuti.

Nogavico moramo vsakokrat, kadar jo sezujemo, preprati v mlačni vodi, da odstranimo iz nje ves prah.

Kadar izpiramo nogavice, denimo v zadnjo vodo nekaj kapljic kisa in vsakih štirinajst dni jih pustimo čez noč v takšni okisani vodi.

Nogavic ne smemo sušiti ne na soncu, ne v bližini ognja in ne na vetru.

Porabni nasveti

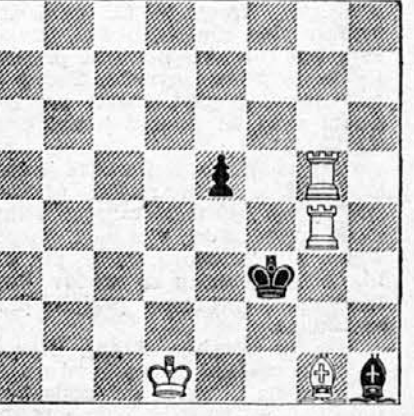
Če se vam je metla že zrabila, jo denite nad lonec vrele vode. Para jo bo že v treh minutah povsem osvežila.

Za deževne dni rabimo čevlje, ki ne puščajo vode. Zato jih premažimo s tole mastjo: 20 delov terpentina, 10 delov petroleja, 4 dele asfaltskega loščila, 3 dele boraksa in 3 dele saj. Če obutev premažemo s to zmesjo, bo za vodo nepropustna in odrasli in otroci imajo lahko zmerom suhe noge. Hkrati je pa tudi odlično zaščitno sredstvo proti ozebkom.

Zivljenjskih potrebščin ne bi smeli nikdar hraniti na visokih mestih, na omarah in podobno. Zrak je v višini segret in zato se vse hitreje in rado pokvari.

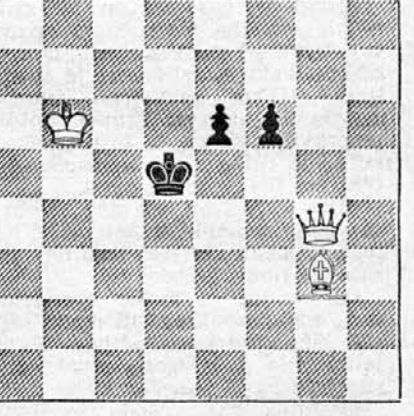
ŠAH

Problem št. 79
 Sestavil W. A. Shinkman (1878.)

Mat v 3 potezah (B 85)

Problem št. 80
 Sestavil Adolf Bayersdorfer (1900.)

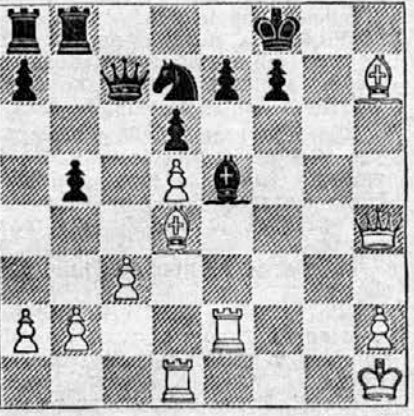

Mat v 3 potezah (B 26)

Nepotreben napad
 Evansov gambit
 (Newyork 1879.)

Beli:	Črni:
Mackenzie	Delmar
1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Lc4	Lc5
4. b4	Lxb4
5. c3	La5
6. d4	exd
7. o-o	dxc
8. Db3	Df6
9. e5	Dg6
10. Sxc3	Sge7
11. La3	o-o
12. Sd5	Sxd5
13. Lxd5	d6
14. exd	cxd
15. Tad1	Lc7
16. Tfe1	Sd8
17. Te7	Sc6
18. Lxe6	Lxe6
19. Dxb7	Lb6
20. Lxd6	Lh3? (Lxa2)
21. Se5	Lxf2 šah
22. Kxf2	Dc2 šah
23. Kg3	Dxd1
24. Txf7	Lf5
25. Txf7 šah	Kh8
26. Sg6 šah	Lxg6
27. Txf7 šah	Lxh7
28. Le5 šah	Tf6
29. Lxf6 šah	Kg8
30. Dg7 mat.	

Žrtev lovca je odločila
 Iz partije L. Steiner-Lokvenc
 (Dunaj 1931.)

33. Td1-g1, Kf8-e8; 34. Tg1-g8 šah, Sd7-f8; 35. Tg8xf8 šah! Ke8xf8; 36. Te2-g2, Kf8-e8; 37. Tg2-g8 šah, Ke8-d7; 38. Lh7-f5 šah, e7-e6; 39. Lf5xe6 šah! Črni se je udal, ker sledi mat Dh7.

Rešitev problema št. 78

1. Dg6-g1	Kd7-c7 (c8)
2. Dg1-a7	kar koli
3. Sb7-d6 mat	
1.	Kd7-e7 (e8)
2. Dg1-g7	kar koli
3. Sf7-d6 mat	

25. nadaljevanje

Jaime Gonzales je bil dogovorjen s prijatelji, zato se je kmalu poslovil. Egon Stern in Olvida sta se domov grede živahno pogovarjala o ustanovitvi podjetja.

Pred prodajalno časopisov se je ustavljal. Imel je navado, da si je kupil tu kdaj pa kdaj nekaj nemških časopisov. Tudi danes je izbral nekaj listov, tudi nekaj ilustriranih. Vmes je bil neki več tednov star ilustriran list, in ker se mu je zadel za nekoliko prestar, ga je že hotel zavrniti. Tedaj je pa njegov pogled obstal na naslovi sliki, ki je dotlej niti opazil ni bil.

»Berlinska kraljica mode« je stalo zapisano z mastnimi črkami, spodaj pa nekoliko tanjše: »Najlepša manekenka v mestu, gospodična Lili Tannova, ki je pri velikem tekmovanju za naslov »kraljice mode« soglasno prejela prvo nagrado.«

Jeza je zgrabila Egona Sterna, ko je to prebral. Torej le ni mogla opustiti, da si ne bi pridobila tega naslova! Ni opustila, da ne bi dosegla te po njegovem mnenju zelo dvomljive sreče, da je dosegla zaželjeni naslov in se smela z njim okititi. Da je bilo s tem konec njune medsebojne ljubezni, ji je bilo kajpak vseeno.

Plačal je časopise in ob svitu ulične svetilke natančneje opazoval Sabinino sliko. Kako krasna je bila in kako očarljivo se je smehljala! Kakor razvajena filmska zvezda. Ta nasmeh je imela gotovo pripravljen za vse, ki so ji ploskali, ko se je prikazala s hermelinskim plaščem in krono na glavi.

Cisto je pozabil, kje stoji, in obrvi so se mu nasršile, kakor da bi hotel v naslednjem trenutku nekemu zalučiti hude besede.

Olvida ga je molče opazovala, toda niti besedice si ni upala črhiniti. Slučajno je zakašljala. To ga je zbudilo iz njegove otrplosti. S silo je spravil iz sebe:

»Pojdiva dalje. Toda še ljubše bi mi bilo, če bi se zdaj odpeljala domov, kamor ob večerih takšno mlado dekle spada. Jaz pa presneto malo občutim veselje do osamljenosti v svoji sobici. Če človek tako sam doma cepi, se ga polotijo vse mogoče neumne misli.«

Olvida je zmajala z glavo.

»Ne vem, Egon, kaj te je tako hudo razburilo, kajti še pred nekaj minutami si bil čisto zadovoljen in vesel. Toda ko si pogledal ilustrirani list, si se kar spremenil. Povej mi, kaj te je tako spremenilo, in nikar me ne pošiljaj domov kakor majhno penzionatko. Prosim te, skušaj biti spet vesel. Misli na podjetje, čigar solastnik boš kmalu postal. Vesel moraš biti tega. In zdaj mi odkrito povej, Egon: kaj je bilo v tistem listu, da te je tako razburilo? Tako si ga držal, da nisem mogla videti.«

Porogljivo je zategnil ustnice.

»Kaj je bilo v listu?« Skomignil je z rameni. »Samo slika berlinske kraljice mode! In ker sem poznal to kraljico, ko je bila še neznanca šivilja, in je trdila, da ljubi človeka, kakršen sem jaz, sem se nekoliko zmedel.«

Rezko se je zasmejal.

»Mala svetlolasa Sabina se zdaj imenuje Lili. To se pač bolje poda k življenju, kakršnega ima kraljica mode. Lili! Bolj moderno in bolj svetovnjaško zveni.«

Olvida mu je rahlo potegnila iz roke časopis, ki ga je bil tako razburil, in opazovala naslovno sliko. Čutila je, kako ji je čudna bolečina stisnila srce. Lepo je bilo dekle, ki jo je ljubil Egon Stern in jo očitno še ljubi. Bolest po izgubi tega dekleta je začela bolje razumevati.

Oh kako neznatna in nepomembna se je zadelala sama sebi poleg Sabine Tannove!

Bolestno se je nasmehnila.

»Prosim te, dragi Egon, nikar ne bodi preveč žalosten. Res mora biti hudo, če človek izgubi tako čudovito lepo dekle. Zelo mi je žal.«

Bilo ji je, kakor da bi ji na lepem vse veselje izplaknilo iz srca, in zmerom znova je morala misliti: Kako čudovita, kako nad vse lepa in očarljiva je bila Sabina Tannova!

Take si je ni predstavljala, take že ne!

Bilo je toliko privlačne ljubkosti v njenem finem obrazu. Pobesila je roko, v kateri je držala ilustracijo.

»Pojdi, Egon, saj vendar ne moreva tu ostati. In prosim te, ne pošiljaj me domov, preveč razburjen si. Neznansko se bojim, da bi, če bi bil sam, storil kaj nepremišljenega.«

Debelo jo je pogledal in pokimal.

»Prav, ostani pri meni, mala Olvida. Ti si res zvesto bitje; to bi že moral priznati.« Prijel jo je za roko in šla sta dalje.

»Zdaj bova kje skupaj večerjela, Olvida; trčila bova na zdravje visoke dame v vladarskem plašču s krono, na zdravje kraljice mode. Da bi milo vladala in ne ranila preveč moških src.«

LJUBEZENSKI ROMAN MLADEGA DEKLETA

NAPISALA ANNY PANHUYSOVA PREVEDLA K.N.

Olvida se je stisnila tesno k njemu.

»Ne razumem te čisto dobro, Egon; toda to porogljivo zveni in to se ti prav nič ne poda. Glej vendar na vse to, kakor je. Rajši je postala kraljica mode, kakor pa da bi se ravnala po tvojih željah. Postati kraljica mode ji je toliko pomenilo, da se je rajši odpovedala tvoji ljubezni. Ne misli več nanjo! Rajši bova pila na uspeh podjetja, katerega pravkar prevzemaš. Pomisli, Gonzales in Stern se bo imenovalo podjetje, čigar solastnik boš postal. Podjetje pomeni morebiti celo bodočnost in pomeni več kakor dekle, ki te ni ljubilo.«

Stisnil je Olvidino roko in ona se je skoraj zdrznila. Čutil je njen tajni trepet, a je molčal.

Poiskala sta majhno restavracijo. Majhno snažno restavracijo, kakršnih je bilo tam veliko.

Bil je topel večer in lahko sta jedla pri eni izmed miz, ki so stale na hodniku pred lokalom.

Egon je vnemarno dejal:

»Jaj, kar hočeš, Olvida, pij, kar ti poželi srce, in naroči meni isto. Ne maram si s tem beliti glave.«

Spet je začel opazovati naslovno sliko ilustriranega časnika. Zanj je bilo nekaj nenavadnega misliti, da je ta usta, ki so se na sliki smehljala vsem občudovalcem, pogosto in vroče poljuboval, da je držal telo, ogrnjeno s teatralnim plaščem, v svojih rokah. Te oči so nekoč — in tega še ni niti tako dolgo — s toplim leskom gledale v njegove. In iz vsega, kar mu je Sabina pripovedovala — tako se mu je vsaj zdelo — je vela ljubezen, sama ljubezen. V resnici pa prav za prav ni bilo drugega kakor ubožna zaljubljenost.

Nič več kakor pena, ki se razprši in se mora razpršiti, nič več kakor izpremljast mehurček, nič več kakor zvok, ki se razblini. Bil je res bedak, da se je še zmerom oklepal svoje ljubezni do Sabine.

Nehote je list zmečkal in ga zalučal na bližnji stol. Ko je dvignil pogled, so se njegove oči srečale z Olvidinim vprašujočim pogledom.

Prikimal ji je.

»Tako, dekletce, tako daleč sem; zdaj bom spet pameten. Kaj, še ničesar nisi naročila? Zdaj pa hitro, otrok moj, praznolasta bova majhno svečanost. Nakažno! Praznik najinega poznanstva. Oba sva bila uboga, usmiljenja vredna siromaška, skupaj se bova pa morebiti lahko povzpela.«

Poklical je natakarka, naročil predvsem šampanjec, potlej pa

Izgovor je dober, če...

»Ze pred dvema tednoma sem vam posodil dežnik in šele danes ste mi ga vrnilii!«

»Ni moja krivda, prijatelj, saj je ves čas deževalo!«

Dobro mu je odgovoril

Psihiater Griža in pisatelj Tinta sta znana sovražnika. Kjer le moreta, si skočita v lase. Na neki družabni zabavi je pred zbrano družbo pisatelj Tinta nagovoril psihiatra:

»Pred kratkim se mi je neki vaš pacient zelo pritoževal o vas. Pravi, da je odšel od vas bolj vzmernjen in bolan, kakor je prišel. Ali ne morete tega prepričati?«

»O, kajpak, to je bil moj poslednji primer.«

»Kako? Ali boste opustili zdravniško prakso?«

»Ne. Odstranil sem le vaše pesmi iz čakalnice.«

Reklama za kino — nekdanj

»Nenaravna mati,« — V naravnih barvah.

»Deževnik v tisoč nevarnostih,« dolg 500 metrov.

»Srečen zakon.« Traja 45 minut.

»Jednik na Elbi.« — Osvobojen cenzure.

»Rojstvo morskoga galeba.« S spremljevanjem klavirja.

»Bruhanje ognjenika Etné.« — Kajenje strogo prepovedano.

»Cook na Severnem tečaju.« — Prvič in zadnjič.

»Zene maharadže Čuee.« Prosim, posvetite pozornost tudi zadnji strani.

Razumljivo

»Zakaj je na gospa zdravnikova tako jezna na svojega moža?«

»V skrivnem predalu je našla njegov dnevnik iz mladih let.«

»O, potem je pa brala prijetne zgodbe...«

»Ne, prav zato ker so napisane v tajni pisavi, se tako jezila...«

NA RAZPOTJU

jedi, ki jih je, kakor je vedel, Olvida rada jedla.

Njen obraz je postal jasnejši in njene krasne temne oči so mu srečne zrle nasproti. Čebljala je:

»Prepričana sem, da bosta z Gonzalesom sijajno trgovala. In ta kratki čas, ko bom še obiskovala trgovsko šolo, bom kar moči marljiva, da me bosta lahko porabila.«

»Kar se trgovine tiče, se bom tudi jaz kajpak kar najbolj potrudila,« je dejal z resnim, odločnim glasom, »rad bi se povzpeli in zaslužil dosti denarja. Toda ne samo zato, da bi dobro živeli. Ne, Olvida, ne zato! V srcu mi žge zahteva. Nečast, ki so mi jo bili prizadeli, moram spet izbrisati, šepavo oprotitilno sodbo uničiti. Kajti denarja nisem zatajil, še zdaleč ne; res sem ga izgubil, in kakor hitro bo mogoče, bom dal uvesti temeljito ponovno preiskavo za najditeljem denarja.«

Vihravo si je obrisal čelo.

»Vem, to je precej brezupna reč, toda morebiti bom le imel srečo.«

V 24 URAH barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapustnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

Za moje raziskovanje je pa potrebno dosti denarja, sam bi moral odpotovati v domovino, da bi tam najel pametnega in izkušenega detektiva.«

Stisnil je pesti.

»Oh, Olvida, ko bi mogel iztakniti nesramnega prikrivalca denarja in dokazati v domovini svojo čast! Oči so se mu zasvetile. »Če bi mi nesramnež prišel pred oči, bi ga zadavil. Sovražim tega neznanca kot svojega najhujšega sovražnika.«

Olvida ga je pomirila:

»Morebiti ga nekoč najdeš. Spravi ga boš v ječo, kamor spada. Samo nikar si preveč ne bel glave! Vzemi čašo, napila bova novemu podjetju.«

Natočila je čaši in eno ponudila Egonu. Ob trčenju sta jasno zazveneli. Olvida se je nasmehnila:

»Tako dobro kakor danes se že dolgo nisem imela. Kadar ob večerih sama doma sedim, hrepenim

HUMOR ANEKDOTE

Razumljivo

»Zal mi je za tega fantiča; že dvajset let je pod policijskim nadzorstvom.«

»Kako to?«

»Čisto preprosto, njegov oče je stražnik.«

Kakor kdo meni

Ona: »To mora biti pa res hudo, če reveč opaža, da izgublja glas.«

On: »Še huje je pa, če tega ne opazi...«

Rešil si je življenje z — duhovitostjo

O cesarju Jožefu II. pripovedujejo tole zanimivo anekdoto: Za časa njegove vlade so bili zbežali iz vojske štirje vojaki. Cesar jih je kot vojne begunce obsodil na smrt, pozneje je pa obsodbo tako izpremenil, da bi morala smrtna kazen zadeti samo enega izmed njih.

Cesar Jožef je določil, naj obsojenci kockajo za svoje življenje. Tisti, ki bo vrigel najnižje število pik, bo moral na vešala. Trije obsojenci so bili že vrgli kocke, samo četrti se jih ni maral dotakniti.

To so sporočili cesarju. Cesar Jožef je velel pripeljati možaka predse. Vprašal ga je: »Zakaj pa nečes kockati?«

»Veličanstvo,« je odgovoril obsojenec, »nočem pridejati k prvemu pregrešku še drugega. V deželi Vašega veličanstva je kockanje prepovedano!«

Cesarja Jožefa je ta odgovor tako udobrovoljil, da je vse štiri obsojence pomilostil.

po takšni urici, kakršna je sedanja.«

»Uživaj torej to urico, Olvida!« Tudi on se je nasmehnil in do dna izpraznil kozarec. Takoj nato je izpil še drugega. Hotel je stvari okrog sebe zabavneje gledati kakor doslej. Kraljica mode ni bila vredna, da bi zaradi nje živeli tako dolgočasno, medtem ko so rdeče ustnice čakale samo nato, kdaj se mu bodo lahko ponudile, kakor to peneče se vino, ki je šumelo v čašah.

»Na tvoje zdravje, Olvida!« je zašepetal in v njegovem glasu je bilo nekaj, čemur je prisluhnila. Nekaj nenavadnega, nekaj obetajočega.

Vprašanje se je zrcalilo v njenih očeh in njena glava se je rahlo nagnila, kakor da bi hotela nekaj razločno in natanko slišati. Priprla je oči.

»Na tvoje zdravje torej, Olvida, ali še bolje, na najino zdravje, če te še mika ponoviti tisto, kar si mi v začetku najinega poznanstva tako pogosto zatrjevala.«

Njena medla polt je zažarela in njeno srce začelo noro utripati. Ali je bilo to mogoče, kar se je zdelo, da je razbrala iz njegovih besed? Ali je mogoče, da se ji utegne še uresničiti, česar se ni nič več upala nadejati?

Posebno pa danes ne, ko je slika v ilustriranem listu Egonu še enkrat tako jasno pokazala Sabinino lepoto, mu jo razločneje priklicala v spomin.

Zmedeno in vprašujoče je zajecijala v svoji materinščini: »Ljubim te.«

Trčil je z njo.

»Seveda, Olvida, seveda. Odslej mi to lahko ponavljáš, kolikorkrat hočeš!«

In pri tem je mislil, čim pogosteje mu bo Olvida ponavljala: »Ljubim te!«, tem hitreje bo zbledel v njem spomin na tisto, katere ničemurnost je bila tako velika, da je uničila življenjsko srečo.

Olvidine oči so se svetile kakor temna dragulja in nežno je opazovala obraz, obraz, podoben možu, ki mu je tri leta pripadala in ki ga ni mogla pozabiti.

Kako se je sramovala, da se je potikala po razvpih beznicah. In kako daleč bi bila še zabredla, če ne bi bil prišel Egon Stern!

Zdaj je občutila tako silno pristržno naklonjenost do nje, da ni niti pomislila, kako mu je sprva šepetala »Ljubim te!« samo zaradi podobnosti z onim.

Še zmerom sta dva para oči kakor goreče šepetala: »Ljubim te!

Dve o kralju Henriku

Napisal Tallemant des Réaux (1619—1700)

Veliki kralj Henrik je bil zelo duhovit in dober človek. Nikoli ne bo več njemu enakega na Francoskem.

Tedaj, ko še ni bil francoski kralj, temveč samo voditelj protestantov, samo skromni navarski kralj, je imel prestolnico v La Rochelli. V tistem kraju je živel tudi zelo bogat svečar in ljudje so si šepetali, da je obogatel z nadiškom, to se pravi z neko skrivnostno rastlino, ki baje prinaša srečo tistim, ki jo imajo.

Kralj je poslal enega svojih ljudi ponoči ob dveh k svečarju, da bi mu kupil svečo.

Svečar je takoj skočil iz postelje in ne vedoč, da ima pred seboj kraljevega dvorjana, je kupeca prijazno postregel.

»Glejte,« je dejal drugi dan kralj, »glejte nadišek! Ta mož ne zamudi nobene priložnosti zaslužka — in to je edini način, ki prinaša človeku srečo.«

Veliki kralj je bil po zunanosti znamenarjen, malone grd človek.

Madame de Simier, ena prvih pariških dam, ki se ni mogla sprijazniti z mislijo, da se bodo morali razkošni Valoisi za zmerom umakniti skromnemu protestantu, je dejala dan potem, ko so jo predstavili novemu kralju:

»Videla sem kralja, ne pa veličanstva.«

Ta izrek je prišel na uho kralju samemu. Henrik se je zasmejal, ko so mu ga povedali, potem se je pa globoko zamislil. Čez čas je resno dejal: »Na srcu!«

»Bo že tako, da si lahko samo prvo ali drugo.«

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo-krat važnejše od hrane! Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim češče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci Pospekte in vsa potrebna navodila pošlje gratis in z veseljem Uprava zdravilnega kopališča SLATINA RADENCI

Toplina njenih besed se je dotaknila njegove krvi, jo hitreje pogrnala po žilah.

»Rad ti verjamem, mala Olvida,« se ji je nasmehnil.

Prišel je natakarka z naročenimi jedli in Egon je rekel v šali:

»Toda kljub temu, da me ljubiš, bova jedla, kajti od same ljubezni človek ni sit.«

Glasno se je zasmejala in nekoliko začuden je pomislil, kako čudno je prav za prav to, da je šele tisti trenutek zagledal, kako krasne bele zobe ima Olvida.

Jedla sta in se šalila kakor zadovoljna otroka.

Egon je naročil še steklenico šampanjca. Bilo mu je, kakor da bi šele ta dan raztrgal verige, ki so ga še zmerom vezale na Sabino. Svoboden je hotel biti, svoboden teh vez, ki so ga doslej oklepale. Zanj se je šele zdaj začelo res novo življenje.

Pred vsem bo imel zdaj kmalu delo. Delo in s tem dolžnosti. Odločil se je, da bo kar moči marljiv.

Hotel je delati, delati in še enkrat delati in nekaj doseči.

XXV.

Potlej se je Olvida sladkala s sladico. Egon se je smehljaj. Kmalu je ugotovil, da alkohol odžene vse skrbi, in je predlagal, da bi šla za konec večera še v gledališče ali kakšen variete. Olvida je pa predlagala, da bi šla rajši v kino. In tako sta tudi storila.

Mirna godba je dobro vplivala na Egona in tudi zatemnjena dvorana in majhna roka v njegovi. Zdelo se je, ko da bi nežnost iz nje prehajala vanj.

Pravkar je izginila slika o nekem političnem sestanku, ko sta prebrala novi napis zvočnega tednika: »Berlinska kraljica mode.«

Egon in Olvida sta se zdrznila. Kakor sunek je hkrati spreletelo njuni telesi. Olvida je že obžalovala svoj domislek, da je šla v kino. Egon je pa potegnil, ne da bi se prav zavedal, svojo roko iz njene, ki je kakor preplašena ptička iskala zavetja pri njem.

Še zmerom sta dva para oči kakor začarana strmela v napis: »Berlinska kraljica mode.«

In potlej se je prikazala slika. Bila je prav tista kakor v ilustriranem listu, toda v filmu je bila naravne velikosti; živela je, se premikala, smehljala. Smehljaj je ožarjala mehka toplina, oči so zrle okrog, dolge trepalnice so se dvigale in pobešale.

Egonu se je zdelo, kakor da bi oči gledale tja, kjer je sedel z Olvido, kakor da bi iskale njega. Že se je spet pokazala nova slika kraljice mode; to pot ne v kraljevskem plašču s krono na glavi, temveč v elegantni družabni toaleti. In spet se je Egonu zdelo, kakor da bi ga iskale oči mlade lepoticke. Kakor spoznanje se je zaoblakalo v njenih očeh, kakor pozdrav.

Toliko lepote in ljubkosti je bilo nekoč njegove, toliko lepote in ljubkosti je bil izgubil.

Nič več ni pazil nato, kaj pride za njeno sliko. Zapri je oči in tajinstvena godba ga je zazibala v misli, ki jih je hotel že davno za zmerom odpoditi od sebe. Misli, ki so bile zanj muka in sreča hkrati.

Olvida je pa onemogla obsedela. Prehod med velikim veseljem in trpkim razočaranjem je bil le preoster. Nič več ni mislila na to, da bi Egon utegnil pozabiti tisto lepo svetlolaso dekle. Egon je pa pomislil, kako čudno naključje je hotelo, da se je moral dvakrat zaporedno tako živo spomniti Sabine.

Olvida je zaman čakala prijazne besede in je naposled dejala:

»Mislim, da bi ti bilo prijetneje, če bi šla ven.«

Zdrznil se je, se zavedel. Seveda, zraven njega je sedelo dekle, ki je prav za prav pripadalo njemu, ki je bil v njej zbudil upanje, ki se mu ga je zdaj zdelo nemogoče uresničiti.

Odvrnil ji je: »Če ti je prav, lahko greva.« Dalje prihodnjé

Vojnogospodarski potencial Japonske

NAPISAL FRITZ STERNBERG (ASIA, NEWYORK)

Malo nenavadno je, da so najostrejši kritiki japonskega vojaškega stroja ravno oni nemški vojaški in gospodarski opazovalci, ki zaradi tesnih nemško-japonskih stikov najbolj poznajo japonsko vojaško in gospodarsko pripravljenost. Celotno tedaj, ko so Ribbentrop in narodnosocialistični voditelji delali na okrepitvi osi Berlin-Tokio, so nemški vojaški in gospodarski strokovnjaki dopovedovali, da ne kaže precenjevati vojaške moči in gospodarske vztrajnosti Japonske. Ti nemški strokovnjaki so rekli, da japonska vojaška in gospodarska pripravljenost morda zadostuje za zlomev razmerno slabega odpora Kitajske, v vojni s prvorazredno vojaško in industrijsko državo bi pa bila japonska moč docela nezadostna.

Uradni nemški letopis *Kriegswirtschaftliche Jahresberichte* (Letna poročila o vojnem gospodarstvu) je 1937. leta pisal: »V vojni proti eni ali več industrijskim državam bi japonska industrijska zmogljivost ne mogla kriti svojih potreb. To velja zlasti za japonsko industrijo železa in jekla, ki je v znatni meri odvisna od tujih zalog.«

Današnja vojna med velesilami je vojna industrij. To je borba strojev, borba tovarn. Nemška vojna proti Poljski je najprepričevalnejše potrdila to sodobno vojno-gospodarsko teorijo. Poljska je bila tako naglo podlegla v glavnem zato, ker je nemška produkcija železa in jekla desetkrat večja kakor poljska. Toda na zahodni fronti bo nemška industrija imela mnogo težjo nalogo.

Dosedanje izkušnje druge svetovne vojne nas silijo k primerjavi japonskih industrij železa in jekla z istima industrijama drugih velesil. Treba je namreč poudariti, da imata ti industriji v sodobnih vojnah prvorazreden pomen. *Die Welt* 11. 10. 1939.

Primerjava z Rusijo, Nemčijo in USA

Primerjali bomo japonsko produkcijo z rusko, nemško in ameriško. Leta 1937. je Japonska producirala 3.300.000 ton železa, Rusija 14.500.000 ton, a Nemčija 16 milijonov ton. Se neznatnejša je pa videti japonska produkcija v primeri z ameriško. Združene države so leta 1937. pridobile 36 milijonov ton železa — desetkrat več ko Japonska.

Podobno je z japonsko industrijo jekla, čeprav je tu njen položaj nekoliko boljši. Leta 1937. je Japonska producirala 6 milijonov ton jekla, Sovjetska zveza 17.800.000 ton, Nemčija 19.800.000 ton, Združene države 49.500.000 ton. Rusija je torej izdelala trikrat več jekla kakor Japonska, Nemčija več ko trikrat, Združene države pa osemkrat toliko.

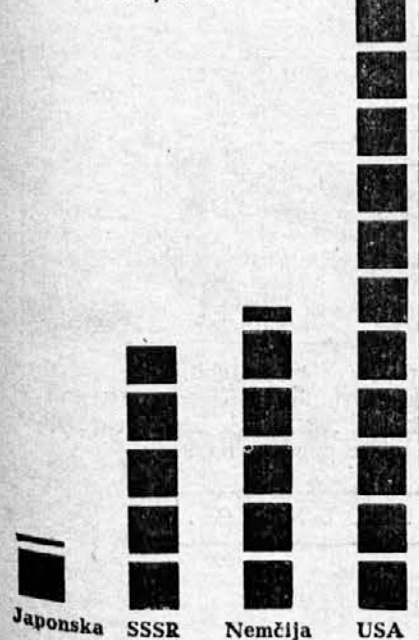
V industrijski produkciji vojnega blaga ima Japonska docela podrejen položaj. Razmerje njene skupne produkcije železa in jekla je v primeri z nemško 1 : 3, z Združenimi državami pa celo 1 : 10.

Razen tega je Japonska v še slabšem položaju zato, ker mora glavne surovine za izdelavo železa in jekla uvažati. Izdelava železa in jekla zahteva velikanske količine železovca in premoga, glede tega sta pa docela neodvisni edino Sovjetska zveza in Združene države.

Japonci so leta 1937. producirali le 2 milijona ton železovca, Sovjetska zveza okoli 28 milijonov ton, Združene države pa 73 milijonov ton. V takih okoliščinah je lahko razumeti, zakaj je uradni nemški letopis *Kriegswirtschaftliche Jahresberichte* pripomnil: »V oskrbovanju z železovcem je položaj Japonske neskončno slabši

Produkcija železa leta 1937.

Vsak kvadrat predstavlja 3 milijone ton

kakor položaj katere koli druge velesile.«

Z izjemo streliva, pušk in topov se je v sodobnem vojskovanju povečalo število letal in tankov. Tu je japonska podrejenost še hujša. Avtomobilska industrija nam lahko služi kot merilo za izdelovanje tankov. Eden izmed vzrokov nagle nemške zmage nad Poljsko je bil ta, da je Nemčija v nasprotju s Poljsko, ki je bila brez avtomobilskih tovarn, imela velikansko razvito avtomobilsko industrijo in sposobne delavce za izdelovanje tankov in letalskega materiala. Japonska industrijska odvisnost je kar grozotna in se skoraj da primerjati s Poljsko.

Šibka japonska industrija

Nemški tisk to odkrito priznava. V začetku kitajsko-japonske vojne, 20. avgusta 1937., je *Deutscher Volkswirt*, ki velja za najstrokovnejši nemški gospodarski časopis, zapisal: »Na Japonskem dela vsega skupaj 2.369.377 delavcev v 85.174 tovarnah, povprečno 27 ljudi na tovarno. Če pomislimo, da je bilo še leta 1914. povprečno po 29 delavcev na tovarno in da je bilo tedaj 31.717 tovarn, dobimo neverjetno sliko: japonska industrija kaže kljub velikanskemu razvoju svojega produkcijskega stroja sliko majhnih, in sicer prav majhnih podjetij.

»Teh 85.000 tovarn, z izjemo onih najmanjših podjetij, ki zaposlujejo manj ko 5 delavcev in ki imajo še zmerom važno vlogo, je izdelalo blaga v vrednosti 10.800.000 jenov, to je 127.000 jenov na leto povprečno na tovarno. Njihova dnevna produkcija je torej manj ko 400 jenov. Ne smemo pozabiti, da je med temi industrijami mnogo podjetij, ki predstavljajo velikansko japonsko tekstilno industrijo.

»Pomanjkanje japonske čisto tehnične industrije v primeri s splošnimi ekspanzivnimi napore celotne industrije, zlasti v primeri z oborožitvijo, kakor tudi neverjetno majhne zaloge železa in jekla sta dve najresnejši pomanjkljivosti. Pomanjkljivost japonske strojne industrije se prav posebno opaža v avtomobilski industriji, ki izdelava okrog 10.000 do 12.000 avtomobilov na leto. Pri razpravi o tej industrijski panogi je *Frankfurter Zei-*

tung z dne 24. septembra 1937. napisala: »Produksijska količina avtomobilskih tovarn je v primerjavi z evropskimi in celo z ruskimi razmerami neznatna, saj ima še zmeraj značaj majhne serijske produkcije.«

Z vidika gospodarskega vojnega potenciala je vojna Japonske proti Kitajski vojna proti državi, ki preživlja šele porodno bolečine industrijskega razvoja. Nepomembna japonska avtomobilska produkcija in v zvezi s tem produkcija letal in tankov v tej vojni pač ne moreta odločiti. V vojni z docela razvito industrijsko državo bi bila manjvrednost japonske strojne industrije resna motnja, zlasti zato, ker sta tudi japonski industriji železa in jekla pomankljivi. Razen tega nima Japonska petroleja, ki je za letala in tanke nujno potreben.

Petrolej

Dokler se bo Japonska vojskovala samo s Kitajsko, bo uvoz potrebnega petroleja sicer težek, a ne neizvedljiv problem. Vojna poraba petroleja v spopadu z industrijsko slabotnejšo Kitajsko, kjer ni treba premagati strojev, temveč ljudske množice, je razmeroma majhna. Razen tega Kitajska ne more Japonske blokirati in preprečiti dovoza tujega petroleja v japonske pristanišča. Tako Japonska lahko še zmerom kupuje na tujem petrolej v kolikor ga more plačati — bodisi s svojimi industrijskimi izdelki ali pa z zlatom ali tujimi devizami.

V vojni s kakšno prvorazredno industrijsko državo, ki ima mnogo letal in tankov, se pa položaj bistveno izpremeni. Tedaj bi japonska poraba petroleja znatno poskočila.

Koliko petroleja gre za sodobno industrijsko vojno? Točnih podatkov o tem nimamo. V prejšnji svetovni vojni so prišli tanki dokaj pozno na vrsto, letalstvo je pa v primeri z današnjim stanjem igralo skromno vlogo. O tem problemu sta na razpologo le ena ali dve razpravi nemških strokovnjakov. V razpravi »Nemške oborožene sile«, ki jo je leta 1936. objavil *Deutscher Volkswirt*, je H. Steinberger prišel do naslednjih ugotovitev:

Petrolej, potreben velesili v enem letu vojne (v milijonih ton):

Vojska	Olje	Mazilno			Skupaj
		Nafta	Petrolej	olje	
Letalstvo	1.45	—	0.1	0.15	1.7
Mornarica	—	1.8	—	0.2	2.0
Industrija itd.	1.85	—	1.3	0.3	3.45
Skupaj	6.3	1.8	3.4	1.15	12.65

V zvezi s tem je Ferdinand Friedensburg, ena izmed največjih avtoritet o porabi rudnin za vojskovanje, napisal 16. aprila 1937 v *Deutscher Volkswirt*: »Ne glede na okoliščine bo velesila v enem letu sodobne vojne porabila dva- do trikrat več petroleja kakor v letu 1918. Če upoštevamo še potrebe normalnega gospodarskega življenja, skupna poraba ne more biti manjša ko 15 do 20 milijonov ton.«

Združene države in Sovjetska zveza moreta producirati vsako potrebno količino. Nemčija producira okoli tri milijone ton, v vojni je pa odvisna od velikega uvoza. Angleška in francoska produkcija sta nepomembni. Dokler bo pa Anglija obvladovala morje, se bo mogla oskrbovati s petrolejem enako kakor v svetovni vojni.

Položaj Japonske je pa slabši kakor nemški. Dr. Fritz Fetzer pravi v svoji knjigi »Petrolejska politika velesil z vidika vojnega gospodarstva«: »Upoštevajoč potrebe mornarice, vojske in letalstva, kakor tudi domačo porabo, potrebuje Japonska v vojni okoli 15 milijonov ton petroleja.« Dejansko producira Japonska le nekaj stotisočev ton ali približno dva odstotka svojih vojnih potreb. Medtem ko je Nemčija dosegla velik uspeh z zgraditvijo tovarn za sintetično izdelavo bencina, ki lahko krijejo do malega vso potrebo mirnega časa, ima Japonska tudi za ta način izdelave zelo omejene možnosti. *Kriegswirtschaftliche Jahresberichte* se o japonskem petroleju prav črnogledno izraža in navaja da bo imela Japonska v veliki vojni izredne težave s petrolejskim oskrbovanjem.

Neizpodbitno je torej, da bosta produkcija japonske težke industrije in resno pomanjkanje surovin ovirali vojno velikega obsega proti kateri koli industrijski velesili, med katere je treba prišteti tudi Sovjetsko zvezo.

Posledice vojne s Kitajsko

Položaj Japonske se je hudo poslabšal zaradi sedanje vojne s Kitajsko. Posledice te vojne lahko čitamo v poročilu poluradnega nemškega Inštituta za gospodarsko proučevanje. Poročilo je izšlo 28. junija 1939 in govori o glavnih industrijah, ki se

stavljajo potencial japonske vojne industrije. To so kovinska, kemična, strojna in rudarska industrija. Članek ugotavlja, da te štiri japonske industrije že v začetku vojne s Kitajsko niso imele potrebne zaloge, čeprav so delale z vso zmogljivostjo.

Ob začetku vojne so morale te industrije kriti vso domačo potrebo in obenem oskrbovati vojsko. Računajo, da so naročila japonskega vrhovnega poveljstva dosegla znesek 3 milijard jenov, vrednost vsega izdelanega blaga je pa bila l. 1936. štiri milijarde jenov, a l. 1938. sedem milijard jenov. To povečanje je pa pripisati povišanju cen in ne povečani količini blaga. Dejansko se je produkcija povečala le za eno milijardo jenov.

Ugotovitve nemškega gospodarskega inštituta

To dokazuje, da japonska vojna industrija ni mogla ustreči potrebam vojske, čeprav so konzum prebivalstva racionirali. Isto nemško poročilo dodaja: »Zaradi povečanih vojnih potreb je japonsko prebivalstvo zmanjšalo svojo porabo za več ko polovico vse produkcije.« A celo o tej oceni mislijo v Nemčiji, da je preoptimistična. Strokovnjaki Inštituta za gospodarsko proučevanje so ugotovili, da je ono, kar je ostalo od tako imenovane »civilne« produkcije, dejansko le neka vrsta posredne vojne produkcije.

Ni dvoma, da bo ta koreniti padeč japonske produkcije za potrebe civilnega prebivalstva v doglednem času hudo izčrpal industrijsko moč Japonske. Morda kdo poreče, da so to zmanjšanje delno nadomestili s povečanim uvozom iz tujine. Glede tega je omenjeni nemški inštitut prav nasprotnega mnenja:

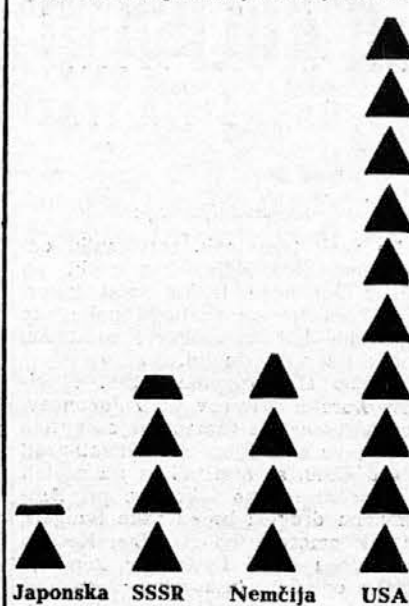
»Posledice, ki so nastale zaradi nezadostnega oskrbovanja prebivalstva, bi morali preprečiti z ustreznim uvozom. To velja tudi za uvoz surovin in strojev za one industrije, ki so za vojskovanje gospodarsko pomembne. Možnosti japonskega uvoza so pa preskromne, da bi omogočile naknadni uvoz za potrebe prebivalstva, zlasti če gre največ za vojno blago in stroje, ki jih potrebuje vojska. Uvoz vojnega blaga je mogoče povečati samo na račun zmanjšanja uvoza za civilne potrebe.«

Članek je to trditev podprl z zgovornimi številkami:

JAPONSKI UVOZ (v milijonih ton):	1936.	1938.
Petrolej	184	320
Železo in kovine	375	662
Avtomobili	44	62
Motorji in orodje	47	171
Kemikalije	10	32
Skupaj	660	1247
Celotni japonski uvoz	2764	2663

Produkcija jekla leta 1937.

Vsak trikotnik predstavlja 5 milijonov ton

Uvoz vojnih potrebščin

Od 1936. do 1938. se je odstotek japonskega uvoza vojnih potrebščin povečal s 24% na 47% celotnega uvoza. Ta neverjetno veliki skok uvoza je posebno hudo prizadel tekstilno industrijo. Njene zaloge surovin so občutno padle. Medtem ko so l. 1936. uvozili za 850 milijonov jenov bombaža, so ga 1938. le za 430 milijonov jenov. Seveda je to imelo resne posledice, saj je prav japonska tekstilna industrija prinašala največ tujih deviz, ki je z njimi Japonska plačevala svoj uvoz.

Zato je japonski uvoz iz držav zunaj njenega »jenskega bloka« padel za četrtino v primeri z uvozom leta 1936. in za tretjino v primeri z l. 1937. Japonska zunanja trgovina s temi državami je 1937 pokazala pasivo 961 milijonov jenov, naslednje leto 593 milijonov. Nemški zavod pripominja k temu: »Japonska produkcija zlata, upoštevajoč tudi zlate rezerve in razpoložljive devize, bo zadostovala za kritje gornjega uvoznega viška za nekaj let. Docela zanesljivo je pa, da bodo te rezerve s časom hudo padle in da bo treba njih porabo precej omejiti.«

Vojna proti Kitajski je skrčila japonske zlate rezerve in resno ogrozila njen vojni potencial, ki je že itak po sodbi nemških strokovnjakov daleč od tega, da bi bil zadovoljiv. To dejstvo bo resno vplivalo na vojaški položaj Japonske, naj si bo Japonska morebitna zaveznica Nemčije ali Sovjetske zveze, prav gotovo pa v morebitni vojni zoper evropske in ameriške industrijske velesile.

ZEMLJEVID ZAHODNE, SEVERNE IN SREDNJE EVROPE PO 13 MESECIH VOJNE

Nadaljevanje v 4. stolpcu

Skrivnost japonskega vohuna

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

13. nadaljevanje

Po vseh trgovinah, restoranih, odličnejših gledališčih, kamor bi po mislih Japoncev lahko zašel kateri član komisije, so postavili policijske ogleduhe kot uslužbence, uradnike, natakarje, vratarje itd.

Da bo slika popolna: 1361 Kitajcev, Korejcev, Rusov in 9 Japoncev, »osumljenih«, da »nameravajo« vprico Lyttonove komisije demonstrirati proti Mandžukuu, so aretirali in jih poslali v koncentracijsko taborišče pri Sunbeiu, na drugem bregu reke Sungari, šest kilometrov od Harbina. Ker so menili, da bi si Lyttonova komisija želela ogledati tudi zapore, so vse politične kaznjence, vse sovjetske državljane, vse, ki so znali francoski ali angleški, odstranili in poslali v taborišče pri Sunbeiu.

Tudi na bolnišnice niso pozabili. Vse sumljive bolnike so premestili v japonsko bolnišnico, kamor so pričakovali, da komisija ne pojde.

Naslednja točka te inscenacije je bilo umetno fabricirano navdušenje. Lyttonova komisija je morala na vsak način dobiti vtis, da je ljudstvo za »Mandžukuo«.

Na tisoče in tisoče zastavic Mandžukua in poceni slik Pu-Jija (takrat je bil mož pooblaščen predstavnik državne oblasti) so dali natisniti; zastavice so jih stale po tri, slike po dva centa. Zastavico in Pu-Jijevo sliko je bil primoran kupiti ne samo sleherni človek v Harbinu, temveč tudi vsi Kitajci, Rusi in Korejci, ki so prebivali za železnico. In kupovati so jih morali po dolarju. Vsako skupino, ki je prodajala »Pu-Jija in zastave« so sestavljali po en Kitajec, Rus, dva orožnika in japonski blagajnik. Na tucate teh skupin je hodilo od hiše do hiše in sillilo okupirance, naj kupijo po eno »zbrčko«, grožec, da bodo aretirali vso družino, če ne bodo na njenih oknih in vratih lepo izobešene zastavice s Pu-Jijem ves čas, ko se bo v Harbinu mudila komisija. Kdor je bil preubožen, da bi zmozel dva dolarja, so ga opozorili, da mora prinesiti denar na policijsko postajo, in sicer v roku štirinajstih dni.

Moj šef je na pogled izgubil glavo. Zdaj je dal tak, potem spet drugačen ukaz. Nekatere ljudi je dal zapreti samo zato, da jih je po nekaj urah spet izpustil. Bil je kakor na trnih, da se ne bi javno zgodila kakšna stvar, zaradi katere bi njega klicali na odgovor.

Prihod Lyttonove komisije je bil napovedan za 10. maj 1932.

4. maja je šef poslal pome. Poziv je bil nujen.

Ko sem stopil v njegov urad, sem videl, da je hudo slabe volje. In res je takoj planil in me nadrl:

»Ničesar ne znate! Vse, kar naredite, vam moram povedati jaz sam. Kaj hudiča je maršal Cangtsolin našel na vas? Ne razumem. Kaj vas je iskal, kaj vas je tako drago plačeval... in celo obdržal v službi, vse to je zame skrivnost! Da sem bil na njegovem mestu, bi vas brnel takoj prvi dan... Niti minuto ne bi bili ostali pri meni. Za nobeno rabo niste, absolutno za nobeno rabo!«

»Ce menite tako,« sem odvrnil, »zakaj me ne brnete vi sami? Nikoli se vam nisem ponujal, da bi delal za vas. Ce me pustite, da grem, se prav gotovo ne bom pritoževal.«

»Nobene besede več! Ne pozabite, da govorite s šefom tajne službe. Jaz lahko rečem, kar se mi ljubi, vi pa nimate pravice odgovarjati... In zdaj poslušajte... Poznate Cangfentina? In Movenhuanga?«

Poznal sem ju. Prvi je bil milijonar, predsednik borznega odbora v Harbinu in lastnik in predsednik še kakšnih 20 gospodarskih korporacij; drugi, prav tako bogat, je bil lastnik Tungfalskega okrožnega skladišča.

»Ta dva gospoda,« je spet povzel šef, »pripravljata peticijo, ki so jo podpisali tudi drugi bogati trgovci... in jo nameravata skrivaj izročiti komisiji Zveze narodov. Razumljivo je, da peticija ne govori v prid Mandžukuu.«

»Eden mojih agentov me je pred nekaj urami informiral. In zdaj zahtevam od vas, da za vsako ceno poskrbite, da ta milijonarska peticija ne pride komisiji v roke. Ce se nam posreči dobiti to peticijo v roke, lahko naznanimo vse te razbojnike od prvega do zadnjega sodišču in jih obtožimo izdaje... To bo seveda pomenilo zaplembo vsega njihovega premoženja, ki je vredno več ko sto milijonov dolarjev... vsota, ki jo japonska armada lahko prav čedno uporabi. Vi odgovarjate zdaj za to, ali dobimo peticijo v svoje roke ali ne. Pazite na te ljudi... pazite na njihove hiše... pazite na vsakega tujca, ki se zgasi pri njih... Stavim, da si bodo poiskali ka-

kega tujca, ki naj bi njihovo peticijo izročil.«

»Dobro. Mi bomo pazili nanje... toda resnica je, da moji agenti delajo po 24 ur na dan. Kje naj vzamem ljudi, ki bi opravili vse te stvari?«

»Tudi na to sem mislil,« mi je odvrnil. »Ker imajo vsi policijski oddelki čez glavo dela, sem sklenil, da prevzamejo nadzorstvo nad temi kitajskimi bogataši Jingovi razbojniki. Orožništvo jih bo začasno vzelo v službo kot svoje posebne agente in jim izdalo potrebne legitimacije. Vzlic temu bodo ostali še dalje pod Jingovim vodstvom, ki mu boste vi dajali navodila o tem, kaj in kako naj dela.«

»Mar menite, da jim lahko zaupamo?« sem vprašal. »Banditi so... Ko dobe oblast, se kaj lahko zgodi, da bodo poskušali zlorabiti ugodno prilžnost v svoje namene. Razen tega, saj veste, kakšni raztrganci so ti razbojniki; zdi se mi, da ne bodo naredili najboljšega vtisa kot specialni agenti.«

»Tudi za to sem poskrbel,« je odgovoril. »Jingu bomo dali na razpolago pet sto uniform mandžurske armade. S tem je zadeva urejena. Kaj vse bi lahko banditi uganjali, me zelo malo briga. Gre mi samo za to, da se brez našega dovoljenja nihče ne približa komisiji.«

Vse se je izvršilo do sleherne podrobnosti. Tri dni kasneje se je v hiši slednjega bogatega Kitajca naselilo po štiri do pet »specialnih agentov« — za »časno stražo«. Ostali »specialni agenti« so patrolirali v sosesčini in pazili na vsakogar, kdor je stopil v zastraženo hišo.

V zadovoljstvo mi je, ko lahko ugotovim, da Jingovi razbojniki niso zlorabljali poverjene jim oblasti. Natančno so izvrševali svoje dolžnosti; pokazali so se prav dobre agente in so bili ponosni na zaupanje, ki so jim ga izkazali. Niso se vzdržali samo vsakega obsodbe vrednega dejanja.

FOTO-
GRAFIRAJTE
za »Družinski tednik!«

ampak se celo niso marali vrniti k svojemu razbojniškemu poklicu in so prosili, naj jih obdrže za stalno v policijski službi, ko je Lyttonova komisija že odšla.

Bilo je 9. maja 1932, ob štirih popoldne, ko je prišla v Harbin komisija Zveze narodov. Opoldne so bile železniška postaja in vse ulice, po katerih je morala iti komisija, polne kitajske in ruske policije Mandžukua. Tisoči japonskih redarjev in vojakov, ki si jih vedno, ob vsakem času videl po harbinskih ulicah, so bili na lepem izginili. Japonski generalni štab je bil odredil, da se na cesti ne sme pojaviti nobena japonska uniforma, zakaj Lyttonova komisija je bilo treba pretentati, da je nova država Mandžukuo izraz spontane volje mandžurskega ljudstva in da Japonci niso imeli vmes svojih prstov.

Vsi tisoči in tisoči japonskih orožnikov in vojakov so nosili vojaške uniforme Mandžukua.

Na ukaz japonskega vojaškega poveljstva so prišli na železniško postajo zastopniki vseh pokrajinskih in mestnih oblasti, prav tako zastopniki vojaških oblasti Mandžukua in čakali skupno s Sprejemnim odborom.

Vlak je prišel. Lord Lytton je izstopil v spremstvu članov komisije. Po običajnem predstavljanju je vse spreved krenil proti glavnemu izhodu. V tem trenutku je neki Korejec, član japonskega orožništva — mož je bil v policijski uniformi Mandžukua in je tvoril del kordona, zapirajočega peron — stopil naprej in hotel izročiti pismo enemu izmed članov komisije. Napravil je komaj tri korake, ko je položil roko nanj skupina Japoncev v uniformah mandžurske policije in ga odpehala s seboj na drugo stran vojaškega kordona.

Ubogega korejskega patriota so aretirali in moj šef je ukazal, naj mu ga pripeljejo.

Kim Kvok mu je bilo ime. Sedem let je služil pri japonskem orožništvu, toda od leta do leta je rasla njegova mrznja do naroda, ki je zatiral njegovo ljudstvo. V svoji preproščini je mislil, da je komisija Zveze narodov nekaj velikega, da ima moč vrniti

svobodo njegovi dragi, tlačeni in trpinčeni Korejci. V pismu, ki ga je napisal v svoji korejščini, je vpraševal, zakaj se Zveza narodov tako poteguje za svobodo Mandžurije, ki je pod japonsko oblastjo šele nekaj mesecev, ko bi se vendar morala zavzeti za osvoboditev njegove Koreje, ki vzdihuje pod Japonci že leta in leta.

Ta večer, proti deveti uri, ko je komisija Zveze narodov sedela na svojem prvem banketu v Harbinu, je dobil ubogi Kim Kvok svoje »plačilo«.

Moj šef je hotel zaslišanje opraviti sam, ker je bil prepričan, da ima Kim sokrivce.

Toda Kim je bil resničen junak; tudi če je imel sokrivce, jih ne bi bil nikdar izdal. Šef ga je najprej pustil govoriti, kakor je hotel. Res, siromak je bil mislil, da je zdaj ugodna prilžnost, pomagati domovini, in je napisal pismo čisto sam ter ga nameraval izročiti temu ali onemu članu komisije Nič več. Nihče drugi ni imel rok pri stvari.

Videč, da tega, kar je pričakoval, ne bo dobil se je šef izpremenil v zver. Mučil je svojo nesrečno žrtev na najstrašnejše načine. Trli in trgali so mu nohte na nogah in rokah izpahnil roke. Žgali podplate s spiritalno svetilko in nazadnje v poslednjem krču mrznje mu je šef sam s peresom, s katerim je prej pisal, iztaknil levo oko. In ves čas je Kim ponavljal: »Nobenh sokrivcev nimam sam sem napisal pismo. Hotel sem naj bi Zveza narodov poznala Japonce s Koreje.«

Dve uri zatem so ga odpeljali v bližino pokopališča in mu poglali krogo v glavo.

Vsakemu članu komisije so Japonci dodelili po štiri agente, ki so hodili za njim, pazili na sleherni njegov gib si zabeležili vse, kar je storil, izvahali ime slednjega človeka s katerim je govoril, in vsakogar, kdor se mu je skušal približati na ta ali oni način.

Da bi utemeljili tolikani nenavadno pozornost so Japonci komisiji natvezli, da so se morali zločini k tem varnostnim ukrepom zaradi komunistov, pa tudi zaradi Kitajcev, pristašev mandžurske neodvisnosti, ki kaj niso napasti ne samo člane komisije ampak pomoriti tudi tiste Kitajce, ki zastopajo veličastno ustanovo Zveze narodov.

Trditve, sicer docela neutemeljene, pa na žalost niso napravile na komisijo takega vtisa, kakor so si ga Japonci obetali.

Vsakdo, pa naj je bil tudi na pol slep, je moral vedeti da so komunisti veseli, ker je prišla komisija gledat, kaj se dogaja. Kar se tiče Kitajcev, ki naj bi želeli neodvisnost Mandžurije je bila vsaka skrb, vprizarjati nemire, docela odveč iz preprostega razloga ker takih Kitajcev ni in jih nikoli ni bilo. Vse to nadziranje in špioniranje za komisijo je imelo samo namen komisijo docela izolirati. Morda je to rešilo njene člane, da jih niso umorili — umorili seveda japonski agenti sami.

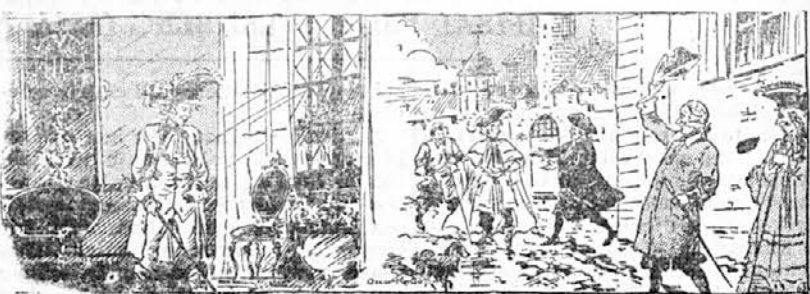
Vendar vse to ni prav nič zaleglo. Velik del teh ruskih, kitajskih in korejskih policijskih agentov, ki jim je bila zaupana ogleduha služba, je bil sam v opoziciji proti zamisli Mandžukua in je storil vse, kar je le mogel, da bi komisiji pomagal dognati resnico. Pred nosom japonskih orožnikov so pripravljali zasebne sestanke in razgovore ter olajševali izročanje pismenih poročil.

Lord Lytton ugotavlja v svojem poročilu za Zvezo narodov, v poglavju »Kako misli mandžursko prebivalstvo«, naslednje:

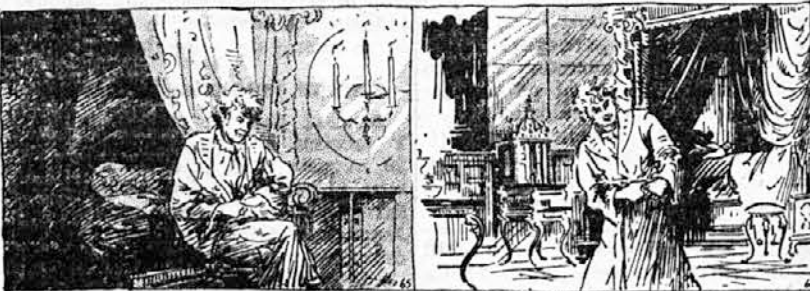
»Ena izmed nalog komisije je bila dognati, kakšno stališče zavzema mandžursko prebivalstvo do nove države... Toda to delo je bilo združeno z nekaterimi težavami. Nevarnost, bodisi resnična ali izmišljena, ki naj bi jo za komisijo pomenili razbojniki, Korejci, komunisti ali pristaši nove vlade, baje razdruženi zaradi prisotnosti kitajskega prisednika — menda zaradi njegovega kritičnega odnosa do režima — je bila vzrok izjemnih varnostnih ukrepov. Zaradi neurejenih razmer v tej deželi so bile res nekatere nevarnosti... Toda resnični namen vseh teh policijskih varnostnih ukrepov je bil, onemogočiti pričam dostop do komisije; in mnogi Kitajci so bili res tako ostrašeni, da so se bali že samega srečanja s člani našega osebja. Nekje so nam rekli, da nikomur ni dovoljeno obiskati komisije brez uradnega dovoljenja. Razgovore je bilo zato treba aranžirati na skrivaj, a marsikdo nam je povedal, da je tudi ta način srečanja z nami zanj nevaren.«

Dalje prihodnjic

H. I. ANDERSEN: ZGODBA O KRESILU

Zdaj se je vojak spet preselil v lepo sobo v pritličju, spet si je nakupil lepih oblek, in takoj so ga vsi njegovi prijatelji spoznali.

In zelo so ga spet spoštovali.

9

Lepega dne je pomislil: »Zelo nenavadno je, da ne moreš videti te princeske. Baje je zelo lepa.«

Kaj mi pa to pomaga, če bo vse svoje življenje sedela v bakrenem gradu z mnogimi stolpiči?! Ali je res ne morem videti? Kje je moje kresilo?

Prižgal ga je in že se je prikazal pes z očmi kakor čajne čašice. »Vem, da je noč, toda vendar bi rad za trenutek videl princesko!« je dejal vojak psu.

10

Pes je takoj stekel skozi vrata, in še preden je mogel vojak kaj pomisliti, se je vrnil s princesko.

Sedela je in spala na njegovem hrbtu. Bila je tako lepa, da je vsakdo takoj lahko spoznal, da je prava princeska.

Vojak se ni mogel premagati, da je ne bi poljubil. Bil je pač vojak po duši in telesu. To je bil najsrečnejši dan v njegovem življenju, še srečnejši kakor tisti, ko je srečal čarovnico in dobil čudotvorno kresilo, zraven pa še denarja na kupe.

DALJE PRIHODNJIČ

KRIMINALEN ROMAN

RUMENA KACA

SPISAL EDGAR WALLACE * PREVEDEL Z. P.

8. nadaljevanje

»Mister Lynne!« je popravil Clifford s poudarkom. Njegov jetnik je zalitev požrl.

Ko sta bila že blizu obzidnih vrat, je izlekel Clifford Lynne žepno svetilko. Svet je nekoliko padal proti izhodu. Zdaj je prvokrat posvetil. Hotel je videti pot. Za hip so osvetlili svetlobni žarki izhodna vrata, od onod so pa v loku padli na desno. Dolga streha vzdolž vsega obzidja je slonela kakšnih šest čevljev nad zemljo na stebrovju. V tistem trenutku je Clifford odkril tisto, kar je bil domneval. Dolga vrsta topovskih koles je bila na gosto stlačena pod ta dolgi podstrešek, pokrit s skrnatimi ploščicami. Samo za neznansko kratek hipce je mogel osiniti s pogledom temno, sivo kolesje, zakaj Fing-Su mu je zbil slepico iz roke.

»Oprostite, prosim,« se je zakrkljivo opravičil Fing-Su. »Prav po nerodnosti sem vas sunil.« Kitajec se je sklonil, pobral svetilko in jo vrnil Cliffordu. »Bilo bi mi ljubše, da niste rabili luči. Zakaj na moč neprijetno mi je, da so moji ljudje videli, da si je tujec ogledal »dvorano skrivnosti«. Mr. Lynne, saj sami predobro veste, da je ta narod od silne razburljiv in da tujce sovraži. Da vam povem kar brez ovinkov: pošteno v skrbeh sem, ali vas bom mogel spraviti z zdravo kožo odtod. Če prizigate luč, postanele vendar v pravem pomenu besede tarča!«

Clifford Lynne mu ni odgovoril, zakaj prišla sta že do vrat.

Fing-Su je stopil naprej, odklenil vrata in jih na stečaj odprl. Lynne se je ritensko umaknil skozi vrata, držeč revolver v dvignjeni desnici.

»Posvaril bi vas,« je naposled dejal. »Moje besede vam bodo nemara še zelo koristne. Več denarja imate kakor kateri koli Kitajec. Vrnite se vendar v svojo domovino; porabite svoje bogastvo za povzdigovanje svoje domovine in nikar več ne sanjajte o ves svet obsegajočem rumenem cesarstvu!«

V odgovor je slišal miren, samodopadljiv smeh — in vedel je, da so njegove besede bob ob steno. Vrata so se neslišno zaprla za njim; slišal je, kako je Fing-Su obrnil ključ. Brž je krenil proti obrežju, osvetljujoč si pot s slepico. Tiho in mirno je bilo vse daleč naokrog. Ubral je pot, po kateri je bil prišel. Niti za hip ni dvomil, da bo moral prebiti še marsikakšen boj, preden se mu bo posrečilo priti na varno; seveda če bo takšna muha šinila Mr. Grahamu St. Clayu v glavo. Še zmerom je tekkel v samih nogavicah. Kakšnih dvanajst metrov pred tovarniškimi glavnimi vrati je obstal. Skripanje vratnih tečajev ga je bilo vznemirilo. In zdajci so se vrata odprla...

Pri priti se je vrgel na obrežni zid. Dolga vrsta pošastnih postav se je vsula ven. Nič več se ni obotavljaj, temveč je spravil revolver v žep in se spustil po obrežnem zidu v vodo. Previdno je plaval na nasprotni breg v smer proti neke-mu čolnu, ki je bil tam privezan ob steber. Voda je bila gosta in umazana; zaudarjala je po olju. Toda to ga ni motilo. Ta prisiljena kopel se zdela ni bila tako neprijetna kot pesti zahrbtnih Kitajcev.

Srečno je priplaval do čolna in se prijel za verigo. Prihuljeno je splezal na krov premogovne barke. Tiho se je pognal z velikimi skoki čez krov in se skrivil v ladjarjnik. Nekje v temi je zaviljaj pes; z onstran prekopa je slišal razburjene glasove zasledovalcev. Izprevideli so bili, da jim je nekje ušel; zdaj so se pa prav gotovo prerekali, kje in kako se je to moglo zgoditi.

Ubral je pot kar vprek po ladjarjnicah, čeprav je moral preskočiti marsikakšen zaboj; zakaj ladjarj-nica je bila nabito polna tovorov. Naposled je prišel do visokih lesenih vrat. Ko si jih je ogledoval, da bi splezal čeznje, je opazil, da so po vrhnjem robu obite s štrlečimi zarjavlimi konicami. Moral je torej najti primernejši izhod. V ograji je zdajci opazil majhna vratca — in na vso srečo niso bila niti zaklenjena. Pošteno si je oddahnil, ko je previdno smuknil skoznje.

Toda nevarnost se ni bila minila, kakor je kmalu opazil. Ko je bežal po labirintu teh ozkih ulicic, se je zdajci znašel na umazani, le mračno razsvetljeni cesti. Komaj je storil deset korakov, je že uzipl na gornjem koncu ceste medel žaromet avtomobila. Brž se je skrivil za visoko skladovalnico drv. Avto je

vozil na moč počasi — in Clifford je opazil, kako je neki moški poleg soferja stojé svetil s slepico po cesti na levo in na desno. Očitno je bilo, da nekoga išče. Avto se je čedalje bolj bližal. Nekaj korakov pred skladovalnico drv je avto obstal; Clifford je slišal sikajoči šepet, ki ga je le predobro poznal. Stal je negibno; s pištole, ki jo je držal v roki, je kapljala voda. Zdajci je sofer spet pognal in avto je švignil mimo njega.

Clifford je precej ubral pot nazaj in srečno prišel do mostu. V svoje veliko zadovoljstvo je opazil tam dva stražnika. Eden izmed njiju mu je posvetil s slepico v obraz, ko je šel naglo mimo njega.

»Hoj, prijateljček, ali ste se kopal!«

»Po nerodnosti sem štrbunknil v vodo,« je menil Clifford v odgovor. Niti besedice več ni hotel črhiniti in je šel dalje.

Na koncu Glengall-Roada je čakal njegov izvošček; pol ure pozneje si je Clifford že privoščil razkošje vroče kopeli.

To noč je mnogo razmišljal, zlasti o množini topovskih koles, ki jih je videl pod tovarniškim podstreškom. Spoznal je, da so namenjena baterijam brzostrelnih topov — in ni se mogel dovolj načuditi, kako jih bo neki Fing-Su s pridom uporabil.

14. POGlavJE

Mr. Stephen Narth po navadi ni bil prijeten družabnik pri zajtrku. Joan se ga je skrbno vsako jutro bala, zakaj vselej je bilo kaj narobe. Včasih je bila gnjat preslana, včasih kava premočna, včasih se je usajal zaradi razkošnega zajtrka in čezmernih izdatkov za gospodinjstvo.

Od tistega usodnega obeda v Narthovi zasebni pisarni se je njegovo vedenje neznansko spremenilo. Še nikoli ni bil z Joano ljubeznejši kot sedmo jutro po prihodu čudaškega tujca s Kitajskega. »Pravili so mi, da je hiša tvjega prijatelja že prenovljena in da so že pripeljali pohištvo,« je skorajda vedro dejal. »Rekel bi, da bi morali kar oklice naročiti. Kje bi se pa najrajši poročila?«

Osuplo ga je pogledala. Sama na to še mislila ni, da bi prenavljanje Slaters-Cottagea kakor koli vplivalo na njeno poroko. Clifford Lynne pa že od takrat ni videla, odkar jo je bil iz Londona pripeljal domov. In prav zato je bila nemalo v skrbeh in obhajal je ne neprijeten občutek negotovosti. Ni ji šlo v glavo, zakaj se ji je zaročenec na lepem popolnoma odtujil, ko sta vendar zadnjikrat pri obedu tako prijeto kraljila. Popolno zatišje po njegovem tako silovitem vstopu v njeno življenje jo je silno pobilo. Spomnila se je sprejema nekega velikega držav-nika, ki se je bil s slavo ovenčan vrnil v svoje rodno mesto. Z godbo, zastavami, gasilci in kolezarji se ga sprejeli. Ravno se je odkašljeval, da bi se v vznepenih besedah zahvalil za počastitev, ko je izbruhnil v sosedni ulici požar. Vsa ogromna truma njegovih častilcev ga je zdajci pustila na cedilu in jo ucvrila tja, kjer je postalo zanimivejšee... Zdaj šele je lahko doumela občutke tega slavnega moža.

Večina sodobnega človeštva ima o hipnozi ter njenih vplivih napačno mnenje, ker je pač o stvari premalo poučena. Pripisujejo se ji vse mogoče stvari, kakor da bi šlo tu za neke nadnaravne pojave, ne da bi se pri tem povprašali po vzrokih in posledicah.

Hipnoza je neko spanje, ki ga strokovnjaki delijo v več faz, boljše stanje. Zadnji, ki ga imenujemo katalepsijo, je neko navidezno umrtvičenje; na zunaj vidno otrpnenje medle-jevih mišic. Glavno vlogo pri vsem pa ima sugestija, medtem ko je hipnoza le spremljevalka sugestije. Močna volja vzbudi vero na podlagi simpatije, to je ves princip sugestije. Medtem ko se medij v svojem budnem stanju svojih dejanj zaveda, mu je s hipnozo ta zavest vzeta. Zato je vsako eksperimentiranje lajkov s hipnozo zelo nevarno ter za prizadetega skrajno škodljivo. Vse pa je odvisno od ravnanja tistega, ki se s tem bavi, kakor tudi od medijeve narave.

Vpliv spirituelnega nagnjenih ljudi je znatno močnejši kakor vpliv oseb čisto materialnega obeležja. Od hipnoze same človeštvo nima nič, ker hipnoza nima zato nobenih pozitivnih svojstev, more pa le škodovati. Uporabo hipno-

»Mr. Lynne nisem nič videla,« je dejala stricu. »In zastran poroke nisem nič več tako prepričana, da bo kaj iz nje.«

Vedenje Mr. Nartha se je v trenutku izpreverglo.

»Da bi nič ne bilo? Ali se ti je znešalo?« je skorajda kriknil. »Ni dvoma, da Mr. Clifford Lynne resno misli. Saj je vse dogovorjeno. Moral se bom z njim dogovoriti. Določiti morava dan poroke. Poročila se boš v farni cerkvi v Sunningdalu, Letty in Mabel ti bosta pa družici. Zdi se mi, da je zdaj že čas, da odidete v mesto in izberete vse, kar je za balo potrebno. Zelim pa, to ti kar zdaj povem, da bi bila poroka skromna in tiha. Ne maram preveč gostov in rado-vednežev. Saj človek ne ve, kaj bo ta prismuknjenc še vse skuhal. Prisodil bi mu, da se pojavi pri poroki s celim krdelom črncev. Ali se nista nič zmenila, ko sta šla... no... iz moje pisarne?«

Prvikrat je zdaj omenil usodni obed.

»Ali ti ni nič povedal, koliko ima plače na mesec?«

»Ne; a tudi vprašala ga nisem!« je odgovorila Joan.

»Oče, ali ni višina njegove plače prav za prav od tebe odvisna?« je oholo vprašala Mabel, malomarno mazaje si kruh s presnim fnaslom. »Službe mu že ne smemo vzeti; saj bi bilo podlo, če bi mu najprej dovolili, da se oženi z Joano, potem bi mu pa odpovedali. Mislim pa, da bi morali z njim kaj kmalu govoriti, zakaj njegovo vedenje nasproti tebi ni kaj primerno.«

»Njegovo govorjenje je kar prostaško,« se je vmesala Letty. »Ali se še spomniš, oče, kakšne izraze je rabil?«

»Prekleta drhal!« je namuznivši se menil Mr. Narth. »Takšni izrazi so mi v občevanju resda novi. Kar se pa plače tiče, mislim, da ima moč pogodbo. Tega menda ne bomo mogli kaj prida izpremeniti. Stari Joe Bray je bil velikodušen gospod in je temu svojemu poslovodji gotovo dal tolikšno plačo, da je lahko več ko dostojno živel. S temi stvarmi si torej ne belimo glavé!«

»Saj si je ne belim!« je s poudarkom bleknila Joan.

»Sam Bog si ga vеди, zakaj je Slaters-Cottage tako razkošno prenovil,« je nadaljeval Stephen. »Menda si ne drzne domišljati, da mu bom dovolil stanovati v naši neposredni bližini! Poslovodja mora biti tam, kjer ga podjetje potrebuje. Prav nič se ne bom upiral, ako me bo prosil za nekaj mesecev dopusta. Rekel bi, da je to prav in v navadi. Prepričan sem, da bo imel silne preglavice, preden se mu bo posrečilo to prenovljeno hišo tako prodati, da ne bo imel izgube.«

Pogledal je na uro, si obrisal usta s prtičkom in sunkovito vstal izza mize. Po njegovem odhodu se je zdelo, da bo življenje v Sunny-Lodgeju teklo tako enakomerno dalje kakor vse ostale dni.

Toda komaj je bil dve uri odsojen, se je njegov avto že vrnil. Sofer je prinesel važno sporočilo Joani, ki je bila vsa zatopljena v gospodinjске račune. Začudeno je odprla pismo.

»Draga Joan, prosim te, pridi takoj, ako le moreš, zakaj o važnih

stvarih bi se rad pomenil s teboj. Pričakujem te v Peking-Housu.« »Kje pa je ta Peking-House, Jones?« je vprašala soferja. Mož jo je čudno pogledal. »Blizu Towra, še pet minut vstran ne od trgovske hiše Mr. Nartha,« je odgovoril. Letty in njena sestra sta bill odšli v vas. Joan se je brž odločila; posadila si je klobuk na glavo in stopila v avtomobil.

V Castcheapu, nasproti obrambnega stolpa, ki ga je bil Viljem Osvajalec sezidal na saškem podzidju, je stala nova, imenitna kamnitna stavba, dobršnih šest nadstropij višja kakor druge okoliške hiše. Široko marmornato stopnišče je držalo do stebriščnega predzidka, od onod pa v bogato, z marmorjem obloženo vežo.

Zunanjščina te hiše še ni bila tako nenavadna, le v notranjščini se je zlasti po svojih prebivalcih zelo razlikovala od ostalih hiš angleške prestolnice. Krepak kitajski vratar v lepi uniformi je odpeljal Joano do dvigala in tudi v dvigalu jo je spremljal rumenokožen mladenič. Ko se je vozila navzgor, je videla skozi stekleno steno samo majhne ljudi rumene kože, kako so tekali po širokih hodnikih iz sobe v sobo. Izstopila je iz dvigala; skozi stekleno vrata je videla v veliko pisarno. Za množico miz je truma mladih Kitajcev vneto vhtela peresa in čopiče. Vsi so imeli na nosovih velike in čudne črne naočnike.

»Ali ni čudno?« Mladi londonski pomočnik, ki se je bila z njim pripeljala z dvigalom, se je režal, ko sta izstopila. »To je edini kraj v Cityju, kjer vidi človek same Kitajce. Pekinska trgovska družba! Ali ste že kdaj slišali kaj o tem?«

»Ne še,« je smešljajše priznala. »V vsem posloplju ni belega pisarja,« je srdito dejal mladi mož. »kaj šele tipkarice! Hu, strela božja! Nekaj takšnih obrazov bi morali videti!«

Spremljevalec dvigala je nestrono čakal.

»Izvolite, cenjena dama,« je dejal. Zdelo se ji je, da je njegov poziv nekam odločen.

Šla je z njim do konca hodnika. Tam je odprla vrata, ki je na njih pisalo Zasebna pisarna. Kitajska tipkarica je vstala izza stroja.

»Ali ste, prosim, Miss Brayeva?« je vprašala s čudno tujim naglasom.

Joan je prikimala in tipkarica je odprla bližnja vrata.

»Vstopite!« je dejala s prav tako odločnim, skorajda ukazovalnim glasom, kakor jo je bil prej ogovoril spremljevalec v dvigalu.

Ko je vstopila, je mislila, da je zašla v operetno gledališče. Razkošje marmorja in težke svile, brušene steklenice in mehkih preprog, bogato pozlačena pohištva in brokatnih tapet jo je osupilo. Visoki strop je slonel na ognjenordečih prečkah, okrašenih z zlatimi reliefnimi kitajskimi črkami. Pisanost barv jo je slepila. Edino,

Kot zajtrk naši deci se priporoča hranljivi in vitamine vsebujoči »EMONA« cvetlični čaj ki nudi tudi z dodatkom mleka zdravo in krepilno pijačo. Zahtevajte samo originalne pakete. V vseh trgovinah. Proizvaja: Lekarna Mr. Bahovec — Ljubljana

kraljica je bilo v tej sobi neokusnega, je bilo veliko poslikano okno. Pred njim je sedel na rezljanem ebenuvinastem stolu sam Fin-Su. Ko jo je uzipl, je vstal in ji z gizdavi mi koraki prišel naproti, da jo pozdravi.

»Vaš stric pride čez nekaj minut, draga Miss Brayeva,« je dejal. »Prosim, sedite!«

Primaknil ji je bogato rezljan kitajski stol neznansko široke oblike.

»Zdi se mi, ko da sem sabška kraljica, ki je prišla k Salomonu na obisk,« je menila. Radost spričo razkošja in krasote je za hip omamila njen nemir.

Globoko se je priklonil. Videti je bilo, da je smatral njene besede za poklon.

»Še mnogo lepši ste ko sabška kraljica in prav zares ste vredni, da bi srečali Salomona. Davidovoga sina. Če bi imel bogastva Sanheriba, askalonskega kralja, bi vam položil pred noge zaklade vsega sveta.«

Njegovo prenapeto govorjenje jo je osupilo.

»Kdaj pride Mr. Narth?« je vprašala.

»Ne, ne, saj ne bo prišel,« je dejal. »Zdelo se mu je na moč važno, da se midva pogovoriva o vašem prijatelju Lynnu. Ko smo se zadnjikrat srečali, je bila zadeva hudo, hudo neprijetna. Saj se še spomnite? Menda mi boste pritr-dili, da nisem jaz dal povoda. Mr. Lynne mi ni naklonjen, toda tega je kriva zlasti moja narodnost. Po-vedati vam moram kar odkrito, da je zame Kitajec popolnoma enakovreden Evropecu. Tudi mi smo ljudje — in tisočletja smo bili na mnogo višji intelektualni stopnji kakor drugi narodi. Mr. Lynne nas res po krivici prezira. Moj visoko spoštovani oče,« skoraj neopazno je upognil koleno, »je mnogo storil za yünnsansko družbo; brez njegove pomoči bi vlada ne bila dala dovoljenja za izkoriščanje rudnikov — in da ni bilo njega, bi tudi tega podjetja ne bilo.«

Joani se res ni ljubilo poslušati zgodbe o yünnsanski družbi in njeni ustanovitvi. Obšel jo je čuden strah. Sunkovito je vstala s svojega prestola.

»Mr. Lynne še ne poznam dovolj, da bi lahko o njem govorila,« je malec plaho povzela.

»In vendar imate dovolj poguma, da se hočete poročiti z njim?« Zardela je bolj iz srda kakor zaradi zmedenosti.

»Ta zadeva se pa tiče samo mene, Mr. Fing,« je živčno odvrnila. Nasmehnil se je. »Fing-Su, ste hoteli reči, Prav! Ljubše mi je to ime ko dolgovezni Mr. Graham St. Clay.«

Opazoval jo je. Videti je bilo, da je razmišljen.

»Prav spretna mlada dama ste... inteligen ten obraz imate... in znaj-ti se znate. Sploh vas dičijo vse vrline, ki jih želim pri asistentih... Mnogo asistentov imam — Evrope-vec in Kitajcev.«

»Ne razumem vas prav,« je rekla. »Precej vam bom pojasnil. Do-voľ vzrokov imam, da mi je do prijateljstva ali pa vsaj do nev-tralnosti Clifforda Lynne. Pri tem bi mi lahko prav vi uspešno pomagali. Ali vam je kaj znanega o borzi, Miss Brayeva?«

»O borzi?« je začudeno vprašala. »Nak, o teh rečeh se mi niti ne sanja.«

»O tem pa vendar ne dvomim, da veste kaj o velikem trgovskem podjetju, ki se ponaša z naslovom »Yünnsanska družba?« je vprašal. Prikimala je.

»Da, Mr. Narth mi je včeraj zju-traj pripovedoval, da je tečaj del-nice 275. To je vse, kar vem.«

»Navadnih delnic namreč,« je brž in vlnjudno popravil Fing-Su. »Ustanovne delnice pa borze še ni-koli videla niso.«

Nasmehnila se je.

»Prepričana sem, da bi jih ne razlikovala, ako bi jih videla,« je prostodušno priznala. »Vse, kar je z borzo v zvezi, mi je španska vas.« »Naj vam torej pojasnim. Usta-novnih delnic je namreč samo de-veť in štirideset.« Govoril je na moč premlišljeno in poudaril sle-herno besedo. »Samo eno tako bi rad kupil!«

Dalje prihodnj.

NEKAJ POUČNEGA O HIPNOZI

ze kot sredstva je pa smatrati za pravi zločin, ker nima v sebi zdravilne moči, niti lastnosti, da bi mogla v katerem koli dobrem smislu vplivati na psiho in organizem človeka. S hipnozo ni mogoče doseči pri človeku nobenih še tako neznatnih organskih izprememb niti ne zdraviti, še manj pa drugje. Možno je sicer za nekaj časa z njo oslabiliti, navidezno zmanjšati neka slaba nagnjenja ter navade, kar pa ima ponavadi težke posledice, ki se pokažejo v vsej reakciji, tako da medij potem zapade svojim nagnjenjem še v večji meri kakor popreje. S hipnozo ni mogoče dvigniti volje, ali potencirati energijo svojega bližnjega. Naravno je, da se mora oseba, ki v hipnozo privoli, podrediti hipnotizerjevi volji; s tem pa skoraj povzroči, da sam svojo voljo oslabi. V takšnem duševno podrejenem stanju se nahaja medij vsaj med eksperimentiranjem. Vrhu tega more pa hipnoti-

zer vplivati nanj tudi v poznejšem času, kadar bi se mu to pač poljubilo. In to da misliti: Vsaka uporaba hipnoze je podlost in moralen zločin. Edino, za kar bi v podanih primerih mogla biti uporabljiva je, da v rokah strokovnjaka služi kot narkotično sredstvo, drugače je pa treba gledati v hipnozo posilstvo, ki na nasilen način voljo drugih oslabljuje. Toliko javnosti v informacijo, da se bo znalo varovati vsakogar, ki bi iz brezvestnosti ali nevednosti napeljeval k tako imenovanim »hipnotičnim seansam«, prav tako tudi v poedinah primerih, če bi kdo komu prigovarjal, naj se da hipnotizirati.

Vsako takšno namero je treba takoj kategorično zavrniti, pa ne bo nobenih posledic, ker ni hipnotizerja, ki bi bil tako energičen, da bi zoper odkrito voljo drugega kaj dosegel. Za sugestijo v splošnem velja pravilo, da ima vsak pričakovani moment v našem organizmu tudi že namen vstopanja. Ne sme se pa hipnoza, ki spada v razred parazitov, zamenjati z magnetizmom, ki je v svojem bistvu pozitivno in koristen.

Feliks Globočnik, grafolog.

ŠPORTNI TEDNIK

Amater je jesenski prvak

Jesenski del tekmovanja v slovenski ligi se je že končal. Tudi VII. kolo ni ostalo brez presenečenja. V Ljubljani so prav za prav pričakovali Marsovo zmago nad Amaterjem, kar bi omogočilo Ljubljani, da postane jesenski prvak. Mars ji je torej pomagal, a delež, ki bi ga morala sama prispevati, je izostal. Menda ni bilo pri Ljubljani nikogar, ki bi dvomil o njeni zmagi v Kranju. Kakor že tolikokrat se je tudi zdaj zgodilo drugače. Kranj je Ljubljancem privedil nemilo presenečenje in spravil pod streho obe točki. Tako je kljub porazu postal Amater jesenski prvak.

Pri povratnih tekmah se bo še marsikaj izpremenilo. Danes še ni mogoče reči, kdo izmed slovenskih klubov bo zastopal slovenski nogomet v državnem prvenstvu. Favoriti so zdaj trije. Amater ima dobre nade, ni pa zanesljivo, da bo do konca izdržal. Ljubljana bi pač bila najresnejši tekmeč, a igra preveč nezanesljivo in njeno moštvo je preveč neizenačeno. Prav lahko se utegne zgoditi, da bo prvenstvo romalo v Maribor. Zeleničarja ločita samo dve točki od Amaterja, ki jih pa ni nemogoče nadoknaditi. Prednost Mariborčanov je v tem, da bodo vse važnejše tekme igrali doma.

Sicer je pa nesmiselno delati prognoze, ker lahko ena sama tekma postavi vse račune na glavo. Prevečkrat so se že napovedovalci ukanili, ker niso računali z nezanesljivostjo moštvo. Položaj po končanem jesenskem delu tekmovanja je naslednji:

Amater	7	5	1	1	20:10	11
Ljubljana	7	5	0	2	29:13	10
Zeleničar	7	4	1	2	16:9	9
Kranj	7	4	1	2	14:12	9
Mars	7	3	0	4	15:14	6
Maribor	7	2	1	4	13:18	5
Bratstvo	7	2	0	5	13:25	4
Olimp	7	1	0	6	6:25	2

Mars je prednost domačega igrišča dobro izkoristil. S Trboveljčani ni imel lahkega dela. Pred odmorom se še ni dalo presoditi, kdo bo zmagal. Enajstorici sta si bili enakovredni. Razlika je bila le v tem, da so bili Ljubljancem srečnejši in so dosegli gol. V drugi polovici so gostje popustili in je Mars srečno zmagal z 2:0.

Prav tedaj se je v Kranju odločila usoda Ljubljane. Kranjčani so se zares potrudili in niso popustili, dokler ni sodnik igre odvisjal. Ze v prvi polovici je moral Ljubljanski vratar dvakrat pobrati žogo iz mreže. Po odmoru so gostje hudo napadli. Imeli so obilo priložnosti, a jim sreča ni bila naklonjena. Kranj je zaslužen zmagal, čeprav izid 3:1 ne kaže pravih razmerja moči. Levji delež ima vsekako odlična obramba, ki Ljubljanskim napadalcem ni dovolila streljati.

Zeleničar je Jeseničane gladko premagal s 4:0. Na mokrem igrišču je pri Bratstvu prišla do izraza pomanjkljiva tehnika, ki je požrvalnost ni mogla nadomestiti. Zeleničar je nudil zadovoljivo igranje, pri čemer se je najbolj odlikoval napad, ki je nekajkrat postavil nasprotno obrambo pred nerešljive probleme.

V Celju si je Maribor že v prvi polovici zagotovil zmago. Olimp je igral dobro le nekaj minut, kar seveda ni moglo zadostovati. Gostje niso nikdar bili v nevarnosti, da ne bodo zmagali. Tekma se je končala 4:1 za Maribor.

V srbski ligi je bila samo ena tekma. V Beogradu sta se srečala Bask in sarajevska Slavija in si z 2:2 razdelila točki. Prav tako niso tekmovali v hrvatski ligi.

V Zagrebu je bila medmestna tekma Zagreb-Beograd. Najprej so igrali juniorji obeh mest. V prav zanimivi igri so zmagali mladi Zagrebčani z 2:1. V glavni tekmi so z enakim rezultatom zmagali Beograščani. Igra ni bila na višku, kar je delno pripisati razmočenemu igrišču. Zagrebčani so pred odmorom dosegli vodstvo. Po menjanju strani so bili gostje nekaj boljši in so zaslužen zmagali z rezultatom 2:1.

V soboto in nedeljo je bila dvodnevna kolesarska dirka po severni Srbiji. Nastopili so poleg drugih tudi najboljši slovenski kolesarji, med njimi zmagovalec dirke po Srbiji Peternelj. Tokrat Slovincem niso dajali posebnih nad, ker je proga šla po ravnem. Kljub izredno naglemu tempu so se tekmovalci držali skupaj. O veliki izenačenosti pričča dejstvo, da je po končani dirki imelo 8 dirkačev enak čas. Med temi sta bila tudi Slovinci Peternelj (tretji) in Gregorij (osmi).

Dirkači so startali v soboto ob 7. v Beogradu. Prva etapa je šla do Srbovrana. Tempo je bil izreden; med 50 in 60 km na uro! Kajpak tako ni šlo vseh 111 km. Na cilj je privozila večja skupina. Prvi je bil Davidovič, 2. Pokupce, 3. Vojnov, 4. Peternelj. Od Slovincov so bili v skupini še Valant, Gartner, Korenin, Gregorij in Golob. Progo do Srbovrana so prevozili v 2 urah, 53 minutah, kar je 30 km na uro. Na drugi etapi do Subotice je zmagal Zagrebčan Pokupce pred Vojnovim, Driljačcem in Peterneljom. V tretji etapi od Subotice do Novoga Sada je bil prvi Pavlovič. Na cilj v Beograd je spet privozila velika skupina. Z malenkostno razliko je zmagal v finišu Vojnov, ki je tako postal končni zmagovalec. Drugi je bil Pavlovič, tretji pa Peternelj.

Prosimo Vas, poravnajte naročnino!

V Carigradu na balkanskih igrah

Ljubljana, oktobra 1940.

V sredo 2. oktobra se je na ljubljanski postaji poslovila sedmorica najboljših slovenskih lahkotletov, ki so bili postavljeni v jugoslovansko reprezentanco za Carigrad. Pri slovesu so se slišale razne bodrilne besede in tu pa tam celo kak znan zgodovinski rek, kot:

»Sin moj! Vrni se na štito ali pa z njim!«

Vodja slovenskih tekmovalcev prof. Zorja je preskrbel kar 5 kupejev v drugem razredu — imeli so torej dovolj »življenjskega prostora«.

Ing. Stepišnik, Račić, Oberšek, Mavsar, Klinar, Košir in Gaberšek — to so imena slovenskih mušketirjev. V Beogradu so nas pričakovali ostali tekmovalci »Hrvatje in Srbi«. Po večerji in sprehodu smo se zlekli v vlak v mehkih »rdečih in sivih blazinah« prvega in drugega razreda. Pot do Niša je bila prijetna in udobna — tu so pa nas zgodaj zjutraj presedeli v manjši vagon. Sedaj se je pričela vožnja v znamenju pomanjkanja »življenjskega prostora«. Zato si ga je marsikdo poiskal sam: v mreži za prtljago ali pa kar na tleh.

Čeprav smo v Caribrodu in na prvi bolgarski postaji naglo opravili vse formalnosti, smo prispeli v Sofijo z zamudo. Mesta si zato nismo utegnili ogledati — videli smo ga samo iz vlaka. Mimo Vitoše, Musale smo prišli do »Marice okrvavljene«.

Pot po Bolgariji je bila zanimiva — vsa dežela je en sam pester vrt. Vsaka ped zemlje je obdelana. Tu gojijo vinsko trto, tobak, tam jagode; umetno namakana riževa polja kažejo veliko delo in napredek — vse to nam je odsej ilustriralo pokrajino.

Toda ne samo polja in pokrajine, tudi prebivališča, postajna poslopja, vse je lično, vse nas je prijetno presenetilo.

Pogovarjali smo se z vojaki, ki jih je bilo povsod mnogo. Govorili smo z njimi kar slovensko. Uro vožnje od Svilen grada smo stopili na grška tla. Niso nam delali sitnosti, ampak so nam želeli na tekamah mnogo uspehov.

V deželo polmeseca z zvezdo smo prišli ponoči. Vožnja je minevala počasi in zdelo se nam je, da ne pridemo z mesta. Vlak je venomer postajal. Poleg tega nas je pa dolgočasila še pusta, uboga in neobdelana pokrajina brez življenja. Gledali smo vojaštvo, ki smo ga povsod srečavali in je gradilo vojaške utrdbe, postavljalo v zemljo železniške tračnice proti tankom in taborilo ob progi.

Eno uro vožnje do cilja se je pa pogled docela izpremenil. Železnica je krenila k Marmarskemu morju, ki se je čudovito svetilo v jutrnjem soncu. Slednjič zagledamo težko pričakovano mesto. Predmestje je umazano, ulice so ozke, hiše lesene in tu pa tam podrte. Kmalu smo v mestu samem. Še mimo pravilne Hagije Sofije, krasnih palač in vlak se ustavi.

Na postaji je bil oficelni sprejem, kot je pač ob sličnih prilikah navada. Z radovednostjo smo se podali proti zalivu, kjer smo stopili v za nas pripravljene parnik. Skoz zaliv Zlatega roga, ki loči Carigrad v dva dela in v katerem se v mavričnih barvah leskečejo olinatih madeži, plavajo dinje, papir, zavozimo v Marmarsko morje. Pol ure se vozimo do našega doma: Swayne Play Otel. Hotel je na novo zgrajen, pred njim je plaža, za njim park. Nahaja se v Mali Aziji. Ima krasen razgled, posebno proti Prinčevim otokom.

Na Stadionu »Fener«, ki leži na maloazijski strani Istanbula — torej se je vršila balkanijada v Aziji — se je pričelo v soboto prvenstvo Balkana za l. 1940. v lahki atletiki.

Državne ekipe Grčije, Jugoslavije in Turčije so prikoralake na skrbno pripravljene Stadion. Godba je zaigrala himne vseh sodelujočih držav. Na visok drog so nato grški, jugoslovanski in turški tekmovalci dvignili veliko balkansko zastavo z oljčno vejico.

Ne bom se spuščal v rezultate, ampak bom napisal vtise, ki so jih zmagoviti slovenski tekmovalci dobili. Ornenim naj še, da je šest Slovincov priložilo naši državi 4 sijajne zmage od 6, ki si jih je priložilo celo moštvo. Kljub temu, da ni bilo Pleterška, Gorška, Oroszya, so bili Slovenci zopet stebri celega moštva in so največ pripomogli, da se je naša himna kar šestkrat zaigrala.

Inž. Stepišnik Milan
Najprej seveda mnenje najboljšega jugoslovanskega atleta o njegovem uspehu. »Stipe«, kot ga imenujemo, je po poklicu inž. kemije v Slovenski Bistrici. Je oženjen in srečen oče Almoše in Miše. Športom se je začel baviti pred 15 leti. Najprej je bil plavač, nato je postal telovadec in končno atlet. Vendar pa telovadbe se ni opustil in kljub ogromnemu delu v tovarni posveča mnogo časa svojemu treningu in Sokolu, kjer je načelnik. Je član ljubljanske Ilirije. To pravi: »Vesel sem sicer, da sem zmagal, vendar se mi pa zdi, da bi moral vreči vsaj toliko, kolikor mečem na treningih in to je okrog 56—57 m. Če bi imel čas, bi se posvetil tudi disku, ki mi zelo ugaja.«

Mavsar Darko
Najmlajši slovenski reprezentant, ki si je že pri svojem debutu lani v Atenah, priboril zavidljiv uspeh. Čeprav šele 19 let star, je vendar po svoji postavi in zmognosti že najboljši kopjaš na Balkanu. Studira tekstilno šolo v Kranju. Športom se bavi šele 4 leta. Najrajši bi postal desetbojec, a ga je letošnji uspeh v Carigradu odvrnil od tega namena. Poslušajmo ga, kaj pravi o svojem letošnjem uspehu: »V boj sem šel s samozavestjo in odločen, da zmagam. To mi je že v prvem metu uspelo. Zal so v Jugo-

slaviji slaba kopja, tako, da nimam prilike, da pokažem to, kar se mi zdi, da bi zmogel. Upam, da mi bo zveza za prihodnje balkanske igre, ki bodo najbrže v Ljubljani, preskrbela finski kopje, ki bo sfrčalo čez 70 m!«

Košir Zmagoslav

Na pogled bi mu najbrže nihče ne prisodil, da zna dobro brusiti pete, ker je po postavi bolj šibak. Športom se bavi že 6 let: Najprej je bil plavač, nato neuspešen smučar skakač, danes pa posveča svoj prosti čas lahki atletiki. Letos je postal bruc tehniške fakultete v Ljubljani. »Uspeh nas slovenskih tekmovalcev je tudi v tem, ker imamo dobrega trenerja. Uspeh Stepišnika, Mavsarja, Račića, Klinarja, Oberška, Gaberška in mene, je brez dvoma tudi uspeh našega trenerja. Če bodo drugo leto igre v Ljubljani, se bomo Slovenci še bolje izkazali. Borili se bomo,« je dejal Košir.

Po tekmah so si tekmovalci privoščili še par izletov na Prinčeve otoke, v kopališče in v mesto samo. Nakupili so raznih spominov, ki bodo najbrže tudi njih same »spominjalji zaradi cene«. Sploh je bilo vse, razen sadja in cigaret izredno drago.

V četrtke so se polni lepih spominov in vtisov vrnili domov v nadi, da bodo drugo leto, ko bo balkanijada v Jugoslaviji, zmagali in pokazali svoj napredek! Tudi mi jim to želimo!

Bo-Jan

Preselil sem se iz Frančiškanske ulice 3 v Tavčarjevo 2 (nasproti trgovine Prelog) Ure - zlatina, strokovno popravilo ur

ŠIVALNI STROJI
najnovejši letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah
NOVA TRGOVINA
TYRŠEVA (DUNAJSKA) CESTA ŠTEV. 36
nasproti Gospodarske zveze

PROTI MALOKRVNOSTI, bledici, splošni slabosti, slabemu teku za regeneracijo krvi po porodu, za rekonallescenco je »Ferrodovim« preizkušeno in zanesljivo zdravilo. Cena za 1 steklenico 40 din, s poštnino 45 din 3 steklenice 120 din franko.
Proizvajatelj: Mr. ph. A. Mrkušič, lekarnar v Mostarju (banovina Hrvatska). Dobiva se v lekarnah Reg. S. Br. 6082-32.

PUHASTE ODEJE - posebno delo, svilene in klot odeje iz vate, perje vseh vrst, kupite najsolidnejše v trgovini SEVER, Marijin trg 2

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6 pri frančiškanskem mostu
vsekovrstna očala, daljnogledi, topometri, barometri, higrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnice in srebrnice. Sama kvaliteta optika. Ceniki brezplačno.

Radio Ljubljana od 17. X. do 23. X. 1940.

CETRTEK 17. OKTOBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Operni trio 14.00: Poročila 18.00: Radijski orkester 18.40: Slovenščina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.25: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Pevski koncert gdč. Anite Mezelove, članice beograjske opere, pri klavirju g. prof. A. Trost 20.45: Reproduciran koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 18. OKTOBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Šolska ura: Kako se izognemo jesenskim prehladom (g. dr. Fr. Mis) 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 14.15: Turistični pregled 18.00: Ženska ura 18.20: Plošče 18.40: Aleksandrija — vrata v Egipt (g. Viktor Pirnat) 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.25: Nac. ura 19.40: Plošče 20.00: Rezervirano za prenos 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 19. OKTOBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura 17.30: Plošče 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Pogovor s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.25: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Zunanjepolitični pregled 20.30: Jože Vombegar: Nesrečni Job 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 20. OKTOBRA:

8.00: Jutrnji pozdrav 8.15: Duet citer (gdč. Slavka Peklar in g. M. Hebein) 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve 9.45: Verski govor 10.15: Radijski orkester 11.45: Narodne pesmi ob spremljevanju harmonike 12.30: Objave 13.00: Napovedi 13.02: Kmečki

trio, vmes citraške točke na ploščah 17.00: Kmet. ura 17.30: Kranjskogorsko zabavno popoldne 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Plošče 20.00: Tamburaški orkester 20.45: Plošče 21.15: Samospevi g. Mirka Jelačina, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 21. OKTOBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zdravstvena ura: Duševno zdravstvo (g. dr. A. Breclj) 18.20: Plošče 18.40: Slovenski narodni zemljevid (g. Bogo Grafenauer) 19.00: Napovedi, poročila 19.25: Nac. ura 19.40: Plošče 19.50: Hudomušnosti (g. Fr. Lipah) 20.00: Plošče 20.10: Oton Zupančič: Veronika Deseniška, tragedija v 5 dejanjih 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

TOREK 22. OKTOBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 14.15: Šolska ura: Ob 40-letnici gluhošemice (g. Zdravko Omerza) 18.00: Solistični koncert: violoncello (g. prof. Čenda Šedlbauer, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek) 18.40: Viri in izraba energije (g. prof. Miroslav Adlešič) 19.00: Napovedi, poročila 19.25: Nac. ura 19.40: Plošče 19.50: Gospodinjina posvetovalnica (ga. H. Kelhar) 20.00: Plošče 20.30: Pisana majolka. Jesenski narodni spored 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SREDA 23. OKTOBRA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura: Dober urnik — pot do uspeha 18.20: Mladinska ura: Spominjamo se grobov naših pesnikov in pisateljev (g. prof. Fr. Vodnik) 18.40: Delavsko sodišče (g. Stane Golob) 19.00: Napovedi, poročila 19.25: Nac. ura 19.50: Uvod v prenos 20.00: Prenos iz ljubljanske opere. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. ravnatelj Vilko Ukmar). V II. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

Cene naših malih oglasov so zmerne in času primerne!

RESMAN LOJZE - Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimskej št. 21)
telefon 44-90

Premog-Koks-Drva

MALI OGLASI

SIĞUREN NASTOP omogoča le elegantna obutev. V vsih različnih najnovejših modelih vam je na izbiro pri Brajkovič, Ljubljana, Igriška 3.

Grafološka pisarna
Globočnik Feliks, grafolog Ljubljana, Pražakova 11
izdeluje psihosanalize, expertize, ocene, dokazila itd. Strokovno delo, diskrecija zanjamešana.

NEKADILEK POSTANETE v treh dneh z našim zanesljivim in popolnoma neškodljivim sredstvom »Nikotinol«. — Velika steklenica din 70.—, mala din 60.— Pošilja po povzetju »Jugopatske, Ljubljana, Dvorčakova 8. Išćemo zastopnike.

POČITNICE DOMA. Letos ni pravega vremena. Sončite se doma z našo patentirano ultravijolno obsevalko. Original! Rub. Po nar obsevanjih dobite lepo športno rjavo polt. Zahtevajte prospekt! »Jugopatske, Ljubljana, Dvorčakova 8. Sprejemno zastopnike.

REVMATIZEM, išijas, nevralgijo, zamašenost uspešno zdravite z našim masažnim aparatom »Vibrator«. Izobren tudi za nego lepote. Cena din 420.— »Jugopatske, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Išćemo zastopnike.

NALIVNA PERESA s prozornim držalom, zlato pero z desetimi jamstvom dobit od din 60.— naprej samo pri »Jugopatske, Ljubljana, Dvorčakova 8. Išćemo zastopnike.

POSUJLA dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni pogoji! Vloge obrestujemo po 5 odstotkov. Vsi varčevalci brezplačno zavarovani. Zadruga »Moj dom«, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Išćemo poverjenike.

IZDELUJEMO GUMBE
Pobiramo spuščene pentlje na nogavicah
GALANTERJA VERDAJ
Ljubljana, Igriška ul. 14

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medicinske dobitne najceneje v
MEDARNJ
Ljubljana, Židovska ul. 6. 48. T

VOJNO SKODO
in druge drž. papirje kupujemo proti takojšnji gotovini. Tudi posamezne komade
RUDOLF ZORE
Ljubljana - Gledališka ulica 12

OKAMA MAZILLO
Iz zdravilnih zelšč. čudovito uspeh ort. ranah opeklinah, ožuljenj. volku, turib in vnetijh itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in brastab na temenu, za razpokane rane bradavice.
Dobri se v lekarnah in drogerijah.

USODA LJUDI!
Znameniti grafolog F. T. KARMAH, se je odločil izdelati vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih, ne glede na razdaljo med njimi in čudovitost. Grafolog F. T. Karmah vam pove po resnici vso Vašo usodo, kdaj lahko dosegate uspeh ali najdite srečo tako v pogledu ljubezni, trgovine, loterije itd. Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov vzbuja Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni, ne jadikujte, kajti vse se o pravem času obrne na bolje. Sporočite mi Vaš naslov in povem vam o Vaši bodočnosti, sedanjosti in preteklosti več nego bi smatrali za možno. Kupite knjigo »Naš život in okultne tajne« dobijo vse gor omenjeno brezplačno. Pošljite še danes natančen naslov in rojstne podatke ter v naprej din 30.— za knjigo »Naš život in okultne tajne« na čekovni račun 17.455, na točno in stalno addresso:
F. T. Karmah, Žalec

